EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 20.7.2021
COM(2021) 420 final

2021/0239 (COD)

Ettepanek:

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,**

**mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist**

(EMPs kohaldatav tekst)

{SEC(2021) 391 final} - {SWD(2021) 190 final} - {SWD(2021) 191 final}

# SELETUSKIRI

## 1. ETTEPANEKU TAUST

### • Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Rahapesu ja terrorismi rahastamine on tõsine oht ELi majanduse ja finantssüsteemi usaldusväärsusele ning selle kodanike julgeolekule. Europoli hinnangul leitakse ligikaudu 1 % ELi aastasest sisemajanduse koguproduktist olevat seotud kahtlase finantstegevusega[1]. 2019. aasta juulis võttis komisjon pärast mitut liidu krediidiasutustega seotud olulist väidetavat rahapesujuhtumit vastu paketi[2], milles analüüsiti sel ajal kehtinud ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korra tulemuslikkust ning jõuti järeldusele, et reformid on vajalikud. Sellega seoses tõsteti ELi julgeolekuliidu strateegias[3] aastateks 2020–2025 esile ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku tõhustamise olulisust eurooplaste kaitsmisel terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse eest.

7. mail 2020 esitas komisjon tegevuskava, milles käsitletakse liidu terviklikku poliitikat rahapesu ja terrorismi rahastamise ärahoidmiseks[4]. Selles tegevuskavas kohustus komisjon võtma meetmeid, et tugevdada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevaid ELi eeskirju ja nende rakendamist, ning määras kindlaks kuus prioriteeti ehk sammast:

1. tagada kehtiva ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku tulemuslik rakendamine;
2. kehtestada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kohta ELi ühtne reeglistik;
3. tagada järelevalve rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise üle ELi tasandil;
4. luua rahapesu andmebüroode koordineerimis- ja toetusmehhanism;
5. tagada kriminaalõigusnormide täitmine ja teabevahetus liidu tasandil;
6. tugevdada ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku rahvusvahelist mõõdet.

Tegevuskava 1., 5. ja 6. sammast rakendatakse, teised sambad nõuavad seadusandlikke meetmeid. Käesolev määruse ettepanek on osa rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise paketist, mis koosneb neljast seadusandlikust ettepanekust, mida peetakse komisjoni 7. mai 2020. aasta tegevuskava rakendamisel üheks sidusaks tervikuks, millega luuakse ELis uus ja sidusam rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise regulatiivne ja institutsiooniline raamistik. Pakett hõlmab järgmist:

– käesolev ettepanek võtta vastu määrus, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist;

---

1 Europol, „From suspicion to action: Converting financial intelligence into greater operational impact“, 2017.

2 Komisjoni teatis „ELi rahapesuvastase võitluse ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku parem rakendamine“ (COM/2019/360 final), komisjoni aruanne ELi krediidiasutustega seotud hiljutiste väidetavate rahapesujuhtumite hindamise kohta (COM/2019/373 final), aruanne rahapesu andmebüroode vahelise koostöö raamistiku hindamise kohta (COM/2019/371 final); riigiülese riskihindamise aruanne (COM/2019/370 final).

3 COM(2020) 605 final.

4 Komisjoni teatis tegevuskava kohta, mis käsitleb liidu terviklikku poliitikat rahapesu ja terrorismi rahastamise ärahoidmiseks (C/2020/2800), ELT C 164, 13.5.2020, lk 21–33.

– ettepanek võtta vastu direktiiv[5], millega määratakse kindlaks mehhanismid, mille liikmesriigid peaksid kehtestama, et hoida ära finantssüsteemi kasutamist rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil, ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2015/849[6];

– ettepanek võtta vastu määrus, millega asutatakse ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise amet (AMLA)[7], ning

– ettepanek sõnastada uuesti määrus (EL) 2015/847, et laiendada jälgitavusnõudeid krüptovaradele[8].

Käesolev seadusandlik ettepanek koos ettepanekuga direktiivi kohta ja määruse (EL) 2015/847 uuesti sõnastamise ettepanekuga täidab ELi ühtse reeglistiku kehtestamise eesmärki (2. sammas).

Nii Euroopa Parlament kui ka nõukogu toetasid komisjoni 2020. aasta mai tegevuskavas esitatud kava. Euroopa Parlament nõudis oma 10. juuli 2020. aasta resolutsioonis liidu eeskirjade tugevdamist ja tervitas ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise institutsionaalse korralduse ümberkujundamise kavasid[9]. Majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu võttis 4. novembril 2020 vastu järeldused, millega toetatakse komisjoni tegevuskava iga sammast[10].

Komisjoni 2019. aasta aruannetes esitatud tõendid kinnitavad vajadust ühtlustatud normide järele liidu siseturul. Nendes aruannetes märgiti, et kuigi direktiivi (EL) 2015/849 nõuded on kaugeleulatuvad, on nende vahetu kohaldatavuse ja detailsuse puudumine toonud kaasa nende kohaldamise killustatuse riiklikul tasandil ja lahknevad tõlgendused. Selline olukord ei võimalda tulemuslikult tegeleda piiriüleste olukordadega ja on seetõttu sobimatu liidu siseturu piisavaks kaitsmiseks. Samuti tekitab see piiriüleseid teenuseid osutavatele ettevõtjatele lisakulusid ja -koormust ning põhjustab õiguslikku arbitraaži.

Eespool nimetatud probleemide lahendamiseks ja regulatiivsete erinevuste vältimiseks on kõik erasektori suhtes kohaldatavad normid üle viidud käesolevasse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise määruse ettepanekusse, samal ajal kui institutsioonilise rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemi korraldamine riiklikul tasandil on jäetud direktiivi ülesandeks, tunnistades liikmesriikide vajadust paindlikkuse järele selles valdkonnas.

Käesolevas ettepanekus ei piirduta üksnes kehtiva rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitleva direktiivi sätete ülekandmisega määrusesse; selleks et saavutada suurem ühtlustamine ja lähenemine rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise normide kohaldamisel kogu ELis, on tehtud mitmeid sisulisi muudatusi:

---

5 COM/2021/423 final.

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73)

7 COM/2021/421 final.

8 COM/2021/422 final.

9 Euroopa Parlamendi 10. juuli 2020. aasta resolutsioon liidu tervikliku poliitika kohta rahapesu ja terrorismi rahastamise ärahoidmiseks – komisjoni tegevuskava ja muud viimase aja arengud (2020/2686(RSP)), P9_TA(2020)0204.

10 Nõukogu järeldused rahapesuvastase võitluse ja terrorismi rahastamise tõkestamise kohta, 12608/20.

– et maandada uusi ja tekkivaid riske, laiendatakse kohustatud isikute loetelu, nii et see hõlmaks krüptovarateenuse osutajaid, aga ka muid sektoreid, nagu ühisrahastusplatvormid ja rändekorraldajad;

– et tagada eeskirjade järjepidev kohaldamine liidu siseturul, selgitatakse ettevõttesiseste põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuridega seotud nõudeid, sealhulgas kontsernide puhul, ning muudetakse detailsemaks kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed, kehtestades selgemad nõuded vastavalt kliendi riskitasemele;

– kolmandate riikidega seotud nõuded vaadatakse läbi, et tagada tugevdatud hoolsusmeetmete kohaldamine nende riikide suhtes, kes on ohuks liidu finantssüsteemile;

– riikliku taustaga isikuid käsitlevaid nõudeid täpsustatakse vähe, eelkõige seoses riikliku taustaga isiku määratlusega;

– tegelike kasusaajatega seotud nõudeid ühtlustatakse, et tagada piisav läbipaistvus kogu liidus, ning kehtestatakse uued nõuded seoses esindajate ja välismaiste ettevõtjatega, et maandada riski, et kurjategijad varjuvad vahetasandite taha;

– et anda selgemaid suuniseid kahtlastest tehingutest teatamiseks selgitatakse kahtlust tekitavaid ohumärke, kuid avalikustamisnõudeid ning eraisikute vahelist teabevahetust ei muudeta;

– selleks et tagada täielik kooskõla ELi andmekaitse-eeskirjadega, kehtestatakse teatavate isikuandmete liikide töötlemise nõuded ja nähakse ette lühem isikuandmete säilitamise tähtaeg;

– tugevdatakse esitajainstrumentide kuritarvitamise vähendamise meetmeid ja lisatakse säte, millega piiratakse sularaha kasutamist suurte tehingute puhul, arvestades, et praegusel lähenemisviisil, mis tugineb suurte sularahamaksete puhul rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete rakendamisel kaupadega kauplejatele, on tõestatult väike mõju.

Vahetult kohaldatavate rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise normide kehtestamisega määruses, mis on üksikasjalikum kui praegune direktiiv (EL) 2015/849, ei edendata üksnes rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete kohaldamise ühtlustamist liikmesriikides, vaid luuakse ka sidus raamistik, mille alusel saab AMLA jälgida selliste normide kohaldamist oma ülesannete täitmisel teatavate kohustatud isikute otsese järelevalve tegijana.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Ettepanekus lähtutakse kehtivast direktiivist (EL) 2015/849, mida on muudetud direktiiviga (EL) 2018/843[11]. Järgides küll praegust riskipõhist ja terviklikku lähenemisviisi, süvendab ja täiendab ettepanek seda, et saavutada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete kohaldamise suurem tulemuslikkus ja piiriülene ühtsus. Tuginedes direktiiviga 2018/843 tehtud muudatustele, ühtlustab ettepanek tegelike kasusaajate läbipaistvust liidu siseturul, käsitledes neid aspekte, kus detailsuse puudumine oli loonud kurjategijatele võimaluse kasutada ära nõrgimat lüli. Käesolevat ettepanekut tuleb käsitleda paketi osana, millega kaasnevad teised seadusandlikud ettepanekud, mis on omavahel täielikult kooskõlas.

[11] Kõiki seletuskirjas sisalduvaid viiteid kehtivatele ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevatele õigusaktidele tuleks käsitada viidetena sellele direktiivile.

Ettepanek on kooskõlas rahapesuvastase töökonna (FATF) soovituste viimaste muudatustega, eelkõige seoses nende ettevõtjate ringi laiendamisega, kelle suhtes kohaldatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid, et hõlmata krüptovarateenuse osutajad, ning meetmetega, mida kohustatud isikud peavad võtma, et hinnata ja maandada sihipärastest finantssanktsioonidest kõrvalehoidmise riski. Kooskõlas FATFi standarditega tagatakse käesoleva ettepanekuga kogu liidus ühtne lähenemisviis esitajaaktsiatest ja esitajaaktsiate ostutähtedest tulenevate riskide maandamiseks. Lisaks FATFi standarditele käsitletakse selles riske, mis on omased liidule või millel on liidu tasandi mõju, näiteks riske, mis tulenevad rändekavadest või suurtest sularahamaksetest.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevad ELi õigusaktid on seotud mitme ELi õigusaktiga finantsteenuste ja kriminaalõiguse valdkonnas. See hõlmab ELi õigusakte maksete ja rahaülekannete kohta (makseteenuste direktiiv, maksekontode direktiiv, e-raha direktiiv[12]). Mõned näited selle kohta, kuidas on tagatud kooskõla muude ELi õigusaktidega, on järgmised:

– Krüptovarateenuse osutajate lisamine ettevõtjate hulka, kelle suhtes kohaldatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise norme, ja teabenõuete kehtestamine seoses virtuaalsete varade ülekandmisega täiendavad 24. septembril 2020 vastu võetud digirahanduse paketti[13] ning tagavad täieliku kooskõla ELi raamistiku ja FATFi standardite vahel.

– Lähenemisviis, mille kohaselt tehakse kindlaks ettevõtjad, kelle suhtes kohaldatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise norme, tagab ka kooskõla hiljuti vastu võetud määrusega Euroopa ühisrahastusteenuse osutajate kohta[14], kuna selle kohaselt kohaldatakse ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise norme kõnealuse määruse kohaldamisalast välja jäävatele ühisrahastusplatvormide suhtes, võttes arvesse, et määrus sisaldab teatavaid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alaseid kaitsemeetmeid ühisrahastusplatvormide jaoks, mille suhtes seda määrust kohaldatakse.

– Kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid käsitlevate eeskirjade muudatused sisaldavad sätteid kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete paremaks raamistamiseks juhul, kui klient registreeritakse kaugteel, mis on kooskõlas komisjoni ettepanekuga muuta eIDASe määrust seoses Euroopa digiidentiteedi raamistikuga[15], mis hõlmab Euroopa digiidentiteedi rahakotte ja asjaomast usaldusteenust, eelkõige atribuutide elektroonilisi tõendeid. See on kooskõlas digirahanduse strateegiaga[16].

---

12 Vastavalt määrused (EL) nr 2015/2366, 2014/92 ja 2009/110.

13 Eelkõige ettepanek võtta vastu määrus, mis käsitleb krüptovaraturge, COM/2020/593 final.

14 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. oktoobri 2020. aasta määrus (EL) 2020/1503, mis käsitleb ettevõtjatele Euroopa ühisrahastusteenuse osutajaid ning millega muudetakse määrust (EL) 2017/1129 ja direktiivi (EL) 2019/1937 (ELT L 347, 20.10.2020, lk 1).

15 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ning ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 seoses Euroopa digiidentiteedi raamistiku kehtestamisega, COM/2021/281 final.

16 Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele ELi digirahanduse strateegia kohta, COM/2020/591 final.

## 2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

### • Õiguslik alus

Käesolev määruse ettepanek põhineb ELi toimimise lepingu artiklil 114, mis on sama õiguslik alus, mis kehtiva ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise õigusraamistiku puhul. Artikkel 114 on asjakohane, võttes arvesse märkimisväärset ohtu liidu siseturule, mida põhjustab rahapesu ja terrorismi rahastamine, ning majanduslikku kahju ja häireid ühtse turu toimimises ning maine kahjustamist piiriülesel tasandil, mida see võib tekitada.

### • Subsidiaarsus

Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete kohaselt ei suuda liikmesriigid üksi käesoleva ettepaneku eesmärke piisaval määral saavutada ning need on paremini saavutatavad liidu tasandil. Ettepanek piirdub üksnes sellega, mis on vajalik nende eesmärkide saavutamiseks.

Komisjoni 2019. aasta rahapesuvastases paketis tõsteti esile, et kurjategijad on saanud ära kasutada liikmesriikide rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kordade erinevusi. Ebaseadusliku raha vood ja terrorismi rahastamine võivad kahjustada finantssüsteemi stabiilsust ja mainet ning ohustada liidu siseturu nõuetekohast toimimist. Üksnes riiklikul tasandil võetud meetmetel võib olla kahjulik mõju liidu siseturule ja need võivad soodustada killustumist. ELi meetmed on põhjendatud, et tagada võrdsed tingimused liidus, mille puhul kohaldatakse kõigis liikmesriikides ettevõtjate suhtes ühtseid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kohustusi. Rahapesu ja terrorismi rahastamise piiriülese olemuse tõttu on riiklike järelevalve tegijate ja rahapesu andmebüroode vaheline hea koostöö nende kuritegude ärahoidmiseks väga oluline. Paljud ettevõtjad, kellel on rahapesu tõkestamise kohustused, tegutsevad piiriüleselt ning riiklike järelevalve tegijate ja rahapesu andmebüroode erinevad lähenemisviisid takistavad neil saavutamast optimaalset rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tava kontserni tasandil.

### • Proportsionaalsus

Proportsionaalsus kuulub lahutamatult muudatusettepanekuga kaasneva mõjuhinnangu juurde ja kõiki eri regulatiivsetes valdkondades väljapakutud poliitikavariante on hinnatud proportsionaalsuse eesmärgi alusel. Rahapesu ja terrorismi rahastamise piiriülese olemuse tõttu on liikmesriikides vaja sidusat ja järjepidevat lähenemisviisi, mis põhineb ühel normide kogumil ühtse reeglistiku kujul. Käesolevas ettepanekus ei kasutata siiski maksimaalse ühtlustamise lähenemisviisi, kuna see on vastuolus ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korra peamistel riskidel põhineva olemusega. Valdkondades, kus konkreetsed riiklikud riskid seda õigustavad, on liikmesriikidel õigus kehtestada norme, mis lähevad käesolevas ettepanekus sätestatust kaugemale.

### • Vahendi valik

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus on sobiv vahend, et aidata kaasa ühtse reeglistiku loomisele, mis on vahetult ja viivitamata kohaldatav ning millega kõrvaldatakse võimalus, et eri liikmesriikides kohaldatakse seda erineva ülevõtmise tõttu erinevalt. ELi tasandil on vaja ka vahetult kohaldatavaid eeskirju, et võimaldada ELi tasandil järelevalvet teatavate kohustatud isikute üle, mis on esitatud käesolevale ettepanekule lisatud AMLA loomist käsitleva määruse eelnõus.

## 3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

### • Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll

Praeguse ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korra täielikku järelhindamist ei ole veel toimunud, võttes arvesse mitmeid hiljutisi seadusandlikke arenguid. Direktiiv (EL) 2015/849 võeti vastu 20. mail 2015 ja selle ülevõtmise tähtaeg oli 26. jaanuar 2017. Direktiiv (EL) 2018/843 võeti vastu 30. mail 2018 ja selle ülevõtmise tähtaeg oli 10. jaanuar 2020. Ülevõtmise kontroll on veel pooleli. Komisjoni 2019. aasta juuli teatis ja sellele lisatud eespool osutatud aruanded annavad siiski hinnangu sellel hetkel kehtinud ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korra tulemuslikkusele.

### • Konsulteerimine sidusrühmadega

Ettepanekut toetav konsultatsioonistrateegia koosnes mitmest osast.

– Konsultatsioon teekaardi kohta, milles teatatakse komisjoni tegevuskavast. Konsultatsioon, mis toimus komisjoni portaalis „Avaldage arvamust!“, kestis 11. veebruarist kuni 12. märtsini 2020 ja selle käigus saadi 42 vastust erinevatelt sidusrühmadelt;

– üldsuse ja kõigi sidusrühmade jaoks avatud avalik konsultatsioon tegevuskavas esitatud meetmete kohta, mis käivitati 7. mail 2020 ja mis kestis 26. augustini. Konsultatsiooni käigus laekus 202 ametlikku vastust;

– liikmesriikidele ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega tegelevatele pädevatele asutustele suunatud konsultatsioon. Liikmesriikidel oli võimalus esitada oma seisukohad rahapesu ja terrorismi rahastamise eksperdirühma mitmel koosolekul ning ELi rahapesu andmebürood andsid oma panuse rahapesu andmebüroode platvormi koosolekutel ja kirjalike dokumentide kaudu. Arutelusid toetasid liikmesriikidele ja pädevatele asutustele suunatud konsultatsioonid, milleks kasutati küsimustikke;

– taotlus Euroopa Pangandusjärelevalvelt (EBA) nõuannete saamiseks, mis esitati 2020. aasta märtsis; EBA esitas oma arvamuse 10. septembril;

– Euroopa Andmekaitseinspektor esitas 23. juulil 2020 arvamuse komisjoni tegevuskava kohta;

– 30. septembril 2020 korraldas komisjon kõrgetasemelise konverentsi, mis tõi kokku liikmesriikide ja ELi ametiasutuste esindajad, Euroopa Parlamendi liikmed, erasektori ja kodanikuühiskonna esindajad ning akadeemilised ringkonnad.

Sidusrühmade panus tegevuskavasse oli üldjoontes positiivne.

### • Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine

Ettepaneku ettevalmistamisel tugines komisjon kvalitatiivsetele ja kvantitatiivsetele tõenditele, mis saadi tunnustatud allikatest, sealhulgas Euroopa Pangandusjärelevalve tehnilisest nõuandest. Teavet rahapesuvastaste normide täitmise tagamise kohta saadi ka liikmesriikidelt küsimustike kaudu.

- **Mõjuhinnang**

Ettepanekule on lisatud mõjuhinnang[17], mis esitati õiguskontrollikomiteele 6. novembril 2020 ning kiideti heaks 4. detsembril 2020. Sama mõjuhinnang on lisatud ka teistele seadusandlikele ettepanekutele, mis esitatakse koos käesoleva ettepanekuga. Õiguskontrollikomitee esitas oma positiivses arvamuses mõjuhinnangu kohta mitu esitusviisi käsitlevat parandusettepanekut; need parandused on tehtud.

Mõjuhinnangus käsitles komisjon kolme probleemi: selgete ja ühtsete normide puudumine, ebaühtlane järelevalve liidu siseturul ning ebapiisav koordineerimine ja teabevahetus rahapesu andmebüroode vahel. Esimene neist probleemidest on käesoleva ettepanekuga seoses asjakohane; selle probleemi puhul kaaluti järgmisi võimalusi:

1. ELi eeskirjad jääksid kehtima, kuna neid ei ole muudetud;

2. tagada kohustatud isikute suhtes kohaldatavate eeskirjade suurem ühtlustamine ning jätta pädevate asutuste volituste ja kohustuste üksikasjad liikmesriikide ülesandeks;

3. tagada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kohustusi täitvate ettevõtjate suhtes kohaldatavate normide ning järelevalve tegijate ja rahapesu andmebüroode volituste ja kohustuste suurem ühtlustamine.

Mõjuhinnangu tulemuste põhjal on eelistatud variant 3. ELi tasandil normide suhtes ühtsema ja detailsema lähenemisviisi kasutuselevõtt võimaldaks kõrvaldada praeguse killustatuse seoses kohustatud isikute rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kohustuste ning pädevate asutuste tegevusega. Piiriüleselt tegutsevate kohustatud isikute jaoks loob see võrdsed võimalused seoses rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise normidega ning hoiab kokku rakenduskulusid. Edendatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise ulatuslikumat avastamist ja tõkestamist.

Mõjuhinnangu VI lisas uuritakse normide suurema ühtlustamise eri valdkondi, sealhulgas kohustatud isikute loetelu, kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed, kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete künnis juhutehingute puhul, rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhimõtted, kontrollimeetmete ja protseduuridega seotud nõuded, krüptovarateenuse osutajad ja tegelike kasusaajate läbipaistvus.

Mõjuhinnangu VIII lisas analüüsitakse läbivaadatud lähenemisviisi kolmandate riikide suhtes, kes on ohuks liidu finantssüsteemile ja siseturule tervikuna; käesoleva ettepanekuga rakendatakse seda uut lähenemisviisi.

Mõjuhinnangu IX lisas analüüsitakse piirangute kehtestamist suurtele sularahatehingutele; käesoleva ettepanekuga rakendatakse seda uut lähenemisviisi.

---

[17] Komisjoni talituste töödokument – rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist ning õiguskaitset käsitlevate komisjoni seadusandlike ettepanekute paketile lisatud mõjuhinnangu aruanne, sealhulgas:
- rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise määruse eelnõu;
- direktiivi, mis käsitleb rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv (EL) 2015/849, eelnõu;
- määruse, millega luuakse ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise amet reguleeriva ameti vormis, eelnõu;
- määruse (EL) 2015/847 uuesti sõnastamise eelnõu;
- direktiivi 2019/1153, millega hõlbustatakse finants- ja muu teabe kasutamist teatavate kuritegude tõkestamisel, avastamisel, uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel, muudatusettepaneku projekt.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Kuigi, nagu eespool märgitud, kehtivate ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevate õigusaktide ametlikku järelhindamist ega toimivuskontrolli ei ole veel tehtud, võib ettepaneku nende osade kohta, mis aitavad kaasa lihtsustamisele ja suurendavad tõhusust, teha mitmeid märkuseid. Esiteks, teatavate direktiivi õigusnormide asendamine ühtlustatumate ja vahetult kohaldatavate õigusnormidega määruses kõrvaldab vajaduse ülevõtmise järele liikmesriikides ja lihtsustab äritegevust piiriüleste ettevõtjate jaoks ELis. Lisaks vabastab kaupadega kauplejate väljajätmine ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku kohaldamisalast, mis on seotud kavandatud üle 10 000 EUR suuruste sularahatehingute keeluga, sellised kauplejad halduskoormusest, mis kaasneb rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete kohaldamisega üle 10 000 EUR suuruste sularahatehingute suhtes. Samuti hõlbustab rahapesuvastaste normide suurem ühtlustamine mitmes konkreetses valdkonnas kontserniüleste ettevõttesiseste põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuride rakendamist liidu siseturul.

- **Põhiõigused**

EL on pühendunud põhiõiguste kaitse kõrge taseme tagamisele. Eelkõige kehtestatakse kaitsemeetmed isikuandmete käitlemiseks kohustatud isikute poolt, et tagada asjakohaste andmekaitsenõuete täitmine[18], eelkõige seoses teatavate tundlikumat laadi isikuandmete kategooriatega.

## 4. MÕJU EELARVELE

Käesolev määrus ei mõjuta eelarvet.

## 5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ettepanek sisaldab üldist kava konkreetsetele eesmärkidele avalduva mõju jälgimiseks ja hindamiseks, mistõttu peab komisjon viis aastat pärast jõustumist (ja seejärel iga kolme aasta tagant) vaatama määruse läbi ja esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule oma peamised järeldused. Käesolevale ettepanekule lisatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise direktiivi ettepanek sisaldab samu hindamissätteid ning kahe vahendi hindamise võib koondada ühte aruandesse. Läbivaatamine peab toimuma kooskõlas komisjoni parema õigusloome suunistega.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

***Reguleerimisese ja kohaldamisala, sh kohustatud isikute loetelu***

Kuigi enamik mõisteid on üle võetud kehtivatest ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevatest õigusaktidest, lisatakse, kohandatakse või ajakohastatakse mitmeid mõisteid.

Kehtivates ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevates õigusaktides määratletud kohustatud isikute ringi, kelle suhtes kohaldatakse seega ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise norme, muudetakse järgmiselt: krüptovarateenuse osutajatega seotud kohaldamisala on viidud kooskõlla rahapesuvastase töökonna omaga ja seega kehtiva direktiiviga võrreldes laiendatud; lisatakse ühisrahastusteenuse osutajad, kes ei kuulu määruse (EL) 2020/1503 kohaldamisalasse; hüpoteegi- ja tarbijakrediidiandjad ning

[18] Isikuandmete kaitse üldmäärus (määrus (EL) 2016/679).

hüpoteegi- ja tarbijakrediidi vahendajad, kes ei ole krediidi- või finantseerimisasutused, lisatakse selleks, et tagada võrdsed tingimused ettevõtjatele, kes osutavad samu teenuseid; investoritele elamisloa andmise kavade raames lisatakse kolmandate riikide kodanike nimel tegutsevad ettevõtjad[19]; kaupadega kauplejad jäetakse välja (siiani oli neil kohustus teatada sularahatehingutest, mille väärtus ületas 10 000 eurot), välja arvatud väärismetallide ja -kividega kauplejad, kes, võttes arvesse avatust sektori rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskidele, peaksid jätkama rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete kohaldamist.

***Ettevõttesisesed põhimõtted, kontrollimeetmed ja protseduurid***

Nõue, et kohustatud isikutel oleks riskipõhise lähenemisviisi abil olemas rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide kindlakstegemise ja hindamise ning nende riskide maandamise põhimõtted, põhineb kehtivatel ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevatel õigusaktidel, kuid annab nõuete kohta rohkem selgust. Kohustatud isikud peavad võtma oma juhtkonna tasandil kõik meetmed, et rakendada ettevõttesiseseid põhimõtteid, kontrollimeetmeid ja protseduure, sealhulgas nimetama ametisse spetsiaalse vastavuskontrolli juhi, ning tagama, et vastutavad töötajad on sobivalt koolitatud. Selgitatakse nõuet määrata töötajate seast vastavuskontrolli spetsialist ja täpsustatakse tema ülesandeid. Selgitatakse kontsernide suhtes kohaldatavaid nõudeid, mida täiendavad regulatiivsed tehnilised standardid, milles täpsustatakse miinimumnõudeid, selliste emaettevõtjate rolli, kes ise ei ole kohustatud isikud, ning tingimusi, mille alusel muud struktuurid, nagu võrgustikud ja partnerlused, peaksid kohaldama kontserniüleseid meetmeid. Kolmandates riikides tegutsevate filiaalidega kontsernide suhtes kohaldatavad nõuded säilitatakse.

***Kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed***

Kuigi enamik kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid käsitlevaid sätteid on üle võetud kehtivatest ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevatest õigusaktidest, on käesolevas ettepanekus esitatud mitmed selgitused ja täiendavad üksikasjad seoses kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmetega. Kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete põhieesmärk on saada klientide kohta piisavaid teadmisi, mis võimaldavad kohustatud isikutel teha kindlaks ärisuhetest või juhutehingutest tulenevad rahapesu ja terrorismi rahastamise riskid ning otsustada, milliseid asjakohaseid leevendusmeetmeid nad peavad kohaldama. Kehtestatakse täpsemad ja üksikasjalikumad sätted kliendi tuvastamise ja isikusamasuse kontrollimise kohta. Selgitatakse määruses (EL) nr 910/2014[20] sätestatud e-identimise vahendite kasutamise tingimusi. AMLA-l on õigus ja kohustus koostada regulatiivsed tehnilised standardid füüsiliste ja juriidiliste isikute tuvastamiseks kasutatavate standardsete andmekogumite kohta; need regulatiivsed tehnilised standardid hõlmavad konkreetseid lihtsustatud hoolsusmeetmeid, mida kohustatud isikud võivad rakendada juhul, kui riigiüleses riskihindamises, mille komisjon peab koostama, on kindlaks tehtud, et risk on väiksem. Täpsustatakse norme lihtsustatud ja tugevdatud hoolsusmeetmete kohta.

***Kolmandate riikidega seotud poliitika***

---

19 Komisjon leiab, et investoritele kodakondsuse andmise kavad, st kavad, mis pakuvad liikmesriigi kodakondsust vastutasuks eelnevalt kindlaksmääratud maksete ja investeeringute eest, ei ole kooskõlas lojaalse koostöö põhimõttega (ELi lepingu artikli 4 lõige 3) ega liidu kodakondsuse põhistaatusega, mis on sätestatud aluslepingutes (ELi toimimise lepingu artikkel 20). Seetõttu ei tee komisjon ettepanekut selliste kavade reguleerimiseks.

20 Sealhulgas muudatused, mida on oodata ettepanekus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta, millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 seoses Euroopa digiidentiteedi raamistiku kehtestamisega, COM/2021/281 final.

Kolmandate riikidega seotud poliitikat kohandatakse. Komisjon kasutab kolmandate riikide kindlaksmääramisel kas asjaomase rahvusvahelise standardite kehtestaja (FATF) avalikustatud teavet või oma sõltumatut hinnangut. Sel viisil komisjoni kindlaksmääratud kolmandate riikide suhtes kohaldatakse kahte sorti tagajärgi, mis on proportsionaalsed riskiga, mida nad liidu finantssüsteemile kujutavad: i) kolmandad riigid, kelle suhtes kohaldatakse kõiki tugevdatud hoolsusmeetmeid ja täiendavaid riigipõhiseid vastumeetmeid; ning ii) kolmandad riigid, kelle suhtes kohaldatakse riigipõhiseid tugevdatud hoolsusmeetmeid. Põhimõtteliselt määrab komisjon kindlaks kolmandad riigid, kelle suhtes rahapesuvastane töökond on esitanud üleskutse meetmete võtmiseks, suure riskiga kolmandate riikidena. Kuna nende rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku tõsised strateegilised puudused on püsivad, kohaldatakse nende suhtes kõiki tugevdatud hoolsusmeetmeid ning riigipõhiseid vastumeetmeid ohu proportsionaalseks leevendamiseks. Kolmandad riigid, kes ei suuda järgida oma rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korda ja kelle rahapesuvastane töökond on määratlenud rangema järelevalve all olevana, määrab üldjuhul kindlaks komisjon ja nende suhtes kohaldatakse riigipõhiseid tugevdatud hoolsusmeetmeid, mis on riskidega proportsionaalsed. Komisjon võib samuti kindlaks määrata kolmandad riigid, keda rahapesuvastane töökond ei ole nimekirja kandnud, kuid kellega kaasneb konkreetne oht liidu finantssüsteemile ning kelle suhtes selle ohu tõttu kohaldatakse kas riigipõhiseid tugevdatud hoolsusmeetmeid või vajaduse korral kõiki tugevdatud hoolsusmeetmeid ja vastumeetmeid. Kõnealustest kolmandatest riikidest tuleneva ohu taseme hindamisel võib komisjon tugineda AMLA tehnilistele eksperditeadmistele. Lisaks töötab AMLA välja suunised rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide, suundumuste ja meetodite kohta, millel ei ole riigipõhist mõõdet, vaid mis tulenevad pigem väljaspool liitu asuvatest geograafilistest piirkondadest, ning nõustavad vastavalt kohustatud isikuid seoses võimalusega rakendada meetmeid nende riskide maandamiseks. Kolmandate riikide suhtes kohaldatava läbivaadatud lähenemisviisi eesmärk on tagada liidu finantssüsteemile ja siseturu nõuetekohasele toimimisele avalduvate väliste ohtude tulemuslik maandamine, rakendades ELi tasandil ühtlustatud lähenemisviisi ning tagades, et nimekirja kandmisega kaasnevad tagajärjed määratletakse detailsemalt ja proportsionaalsemalt, lähtudes riskitundlikkusest.

***Riikliku taustaga isikud***

Riikliku taustaga isikuid käsitlevad sätted põhinevad kehtivatel rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevatel õigusaktidel, mille kohaselt on liikmesriikidel kohustus koostada loetelud ülesannetest, mis annavad nende territooriumil riikliku taustaga isiku staatuse, ning kohustatud isikute kohustustel kohaldada riikliku taustaga isikute suhtes tugevdatud hoolsusmeetmeid riskipõhise lähenemisviisi alusel. Nõuded, mida kohaldatakse isikute suhtes, kes enam ei täida avaliku võimu olulisi ülesandeid, on sätestatud õigusaktides.

***Tuginemine teistele kohustatud isikutele ja tegevuse edasiandmine***

Toetudes kehtivatele õigusnormidele, selgitatakse ettepanekus vastavaid tingimusi, mille alusel saab tugineda kliendi suhtes rakendatavatele hoolsusmeetmetele, mida on juba rakendanud teised kohustatud isikud, ja ülesannete edasiandmisele teistele ettevõtjatele või teenuseosutajatele. Ettepaneku kohaselt jääb mõlemal juhul lõplik vastutus õigusnormide järgimise eest kohustatud isikule. Kohaldada tuleb riskipõhist lähenemisviisi ning kõrge riskitasemega kolmandates riikides, nõuete täitmisega seotud puudustega riikides ja muudes liidu finantssüsteemi ohustavates riikides asuvatele teenuseosutajatele ei tohi tugineda ega neile tegevust edasi anda.

***Tegelikku kasusaajat käsitlev teave***

Tegelikku kasusaajat käsitleva teabega seotud ettepaneku sätted tuginevad kehtivate ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevate õigusaktide sätetele, sealhulgas

tegeliku kasusaaja mõistele ning nõudele, et kõik äriühingud ja muud juriidilised isikud peavad hankima ja säilitama piisavat, täpset ja ajakohast teavet tegelike kasusaajate kohta. Nähakse ette üksikasjalikumad eeskirjad äriühingute ja muude juriidiliste isikute tegelike kasusaajate tuvastamiseks ning kehtestatakse ühtlustatud lähenemisviis tegelike kasusaajate kindlakstegemiseks. Seoses lepingulise usaldushalduse ja sarnaste juriidiliste isikute või õiguslike üksustega nähakse ette sätted, millega tagatakse, et sarnastes olukordades tehakse põhimõtteühtselt kindlaks tegelikud kasusaajad kõigis liikmesriikides, sealhulgas antakse komisjonile volitused võtta vastu rakendusakt. Ettepanek sisaldab avalikustamisnõudeid variaktsionäridele ja varijuhtidele ning sellega kehtestatakse kohustus registreerida liidus nende tegelik kasusaaja kolmandate riikide juriidilistele isikute puhul, kes kas alustavad ärisuhteid ELi kohustatud isikuga või omandavad liidus kinnisasju.

***Teatamiskohustus***

Rahapesu andmebüroodele (või iseregulatsiooni organile, kui liikmesriik seda ette näeb) kahtlastest tehingutest teatamist käsitlevad sätted põhinevad kehtivatel rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevatel ELi õigusaktidel. Sätestatakse selgemad tehingute tuvastamise eeskirjad. Selleks et hõlbustada kohustatud isikute aruandluskohustuste täitmist ning võimaldada rahapesu andmebüroode analüütilise tegevuse ja koostöö tulemuslikumat toimimist, töötab AMLA välja rakenduslike tehniliste standardite eelnõu, milles määratakse kindlaks ühtne vorm kahtlastest tehingutest teatamiseks, mida kasutatakse ühtselt kogu ELis.

***Andmekaitse***

Selle ettepanekuga seotud isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatakse ELi isikuandmete kaitse üldmäärust (määrus (EL) 2016/679). Ettepanekus selgitatakse tingimusi, mida kohaldatakse teatavate tundlikumat laadi isikuandmete töötlemise suhtes kohustatud isikute poolt. Kohustatud isikud peavad säilitama teatavaid isikuandmeid käsitlevaid andmeid viis aastat.

***Meetmed esitajainstrumentide kuritarvitamise ohu vähendamiseks***

Ettepanek sisaldab sätet, millega keelatakse kaupade ja teenustega kauplejatel võtta ühe ostu puhul vastu üle 10 000 EUR suuruseid sularahamakseid, võimaldades samal ajal liikmesriikidel säilitada suurte sularahatehingute puhul madalamad piirmäärad. Seda ülemmäära ei kohaldata üksikisikute vaheliste eratehingute suhtes. Komisjon peab hindama kõnealuse künnise edasisest alandamisest saadavat kasu ja selle mõju kolme aasta jooksul alates kavandatava määruse kohaldamisest. Keelatud on pakkuda ja hoida anonüümseid krüptokukruid. Börsil noteerimata äriühingutel on keelatud esitajaaktsiaid emiteerida ja nad peavad need aktsiad registreerima. Esitajaaktsiate ostutähtede väljaandmine on lubatud ainult vahendatud kujul.

***Lõppsätted***

Kehtestatud on sätted, mille kohaselt komisjon võtab vastu delegeeritud õigusakte vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 290. Määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas ja seda hakatakse kohaldama kolm aastat pärast selle jõustumist. Komisjon peab käesoleva määruse läbi vaatama ja seda hindama viie aasta jooksul alates selle kohaldamisest ning seejärel iga kolme aasta tagant.

2021/0239 (COD)

Ettepanek:

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,**

**mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Keskpanga arvamust[1],

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,[2]

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt,

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/849[3] on peamine õigusakt, millega tõkestatakse liidu finantssüsteemi kasutamist rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil. Direktiivis on sätestatud terviklik õigusraamistik, mida Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2018/843[4] tugevdas veelgi, käsitledes tekkivaid riske ja parandades läbipaistvust seoses tegelike kasusaajatega. Hoolimata selle saavutustest on kogemused näidanud, et tuleks teha lisatäiustusi, et maandada piisavalt riske ja avastada tulemuslikult katsed kuritarvitada liidu finantssüsteemi kuritegelikel eesmärkidel.

(2) Peamine probleem, mis tuvastati seoses direktiivi (EL) 2015/849 nende sätete kohaldamisega, millega kehtestatakse kohustused eraettevõtjatele (nn kohustatud isikutele), on nende eeskirjade vahetu kohaldatavuse puudumine ja lähenemisviisi

[1] ELT C […], […], lk […].

[2] ELT C ..., ..., lk …

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).

[4] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/843, millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist, ning millega muudetakse direktiive 2009/138/EÜ ja 2013/36/EL (ELT L 156, 19.6.2018, lk 43).

killustatus riikide tasandil. Kuigi need eeskirjad on olemas olnud ja neid on edasi arendatud kolme aastakümne jooksul, rakendatakse neid siiski viisil, mis ei ole täielikult kooskõlas liidu integreeritud siseturu nõuetega. Sellepärast on vajalik, et direktiiviga (EL) 2015/849 praegu hõlmatud küsimusi käsitlevaid õigusnorme, mida asjaomased kohustatud isikud võivad vahetult kohaldada, käsitletaks uues määruses, et saavutada soovitud ühtne kohaldamine.

(3) See uus vahend on osa terviklikust paketist, mille eesmärk on tugevdada liidu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikku. Käesolev õigusakt, direktiiv *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]*, määrus *[palun lisage viide – ettepanek sõnastada uuesti määrus (EL) 2015/847 – COM/2021/422 final]* ja määrus *[palun lisage viide – ettepanek rahapesuvastase ameti loomise kohta – COM/2021/421 final]* moodustavad koos õigusraamistiku, millega reguleeritakse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid, mida peavad täitma kohustatud isikud ning mis on aluseks liidu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise institutsioonilisele raamistikule, sealhulgas rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ameti (AMLA) loomisele.

(4) Rahapesu ja terrorismi rahastamine toimub sageli rahvusvahelises keskkonnas. Meetmetel, mida võetakse liidu tasandil, pööramata tähelepanu rahvusvahelisele koordineerimisele ja koostööle, oleks väga väike mõju. Liidu poolt selles valdkonnas võetavad meetmed peaksid seega sobima kokku rahvusvahelisel tasandil võetavate meetmetega ja olema vähemalt sama ranged. Liidu tegevuses tuleks ka edaspidi arvestada eelkõige rahapesuvastase töökonna (Financial Action Task Force – FATF) soovituste ning teiste rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamises osalevate rahvusvaheliste organite meetmetega. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tõhustamiseks tuleks asjaomased liidu õigusaktid viia asjakohasel juhul kooskõlla 2012. aasta veebruaris FATFi poolt vastu võetud rahvusvaheliste standarditega rahapesu ning terrorismi ja massihävitusrelvade leviku rahastamise vastu võitlemise kohta (edaspidi „FATFi muudetud soovitused“) ning nende standardite hilisemate muudatustega.

(5) Pärast direktiivi (EL) 2015/849 vastuvõtmist on hiljutised arengud liidu kriminaalõiguse raamistikus aidanud tugevdada rahapesu, selle eelkuritegude ja terrorismi rahastamise ennetamist ja nende vastu võitlemist. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/1673[5] on saavutatud ühine arusaam rahapesukuritegudest ja nende eelkuritegudest. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2017/1371[6] määratleti liidu finantshuve kahjustavad majanduskuriteod, mida tuleks samuti käsitada rahapesu eelkuritegudena. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2017/541[7] on saavutatud ühine arusaam terrorismi rahastamise kuriteost. Kuna neid mõisteid on nüüd liidu kriminaalõiguses selgitatud, ei ole liidu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise normides enam vaja määratleda rahapesu, selle eelkuritegusid ega terrorismi rahastamist. Selle asemel peaks liidu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistik olema täielikult kooskõlas liidu kriminaalõiguse raamistikuga.

---

5 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/1673 rahapesu vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse abil (ELT L 284, 12.11.2018, lk 22).

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29).

7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/541 terrorismivastase võitluse kohta, millega asendatakse nõukogu raamotsus 2002/475/JSK ning muudetakse nõukogu otsust 2005/671/JSK (ELT L 88, 31.3.2017, lk 6).

(6) Tehnoloogia areneb pidevalt, pakkudes erasektorile võimalusi töötada välja uusi tooteid ja süsteeme rahaliste vahendite või väärtuse vahetamiseks. Kuigi see on positiivne nähtus, võib see tekitada uusi rahapesu ja terrorismi rahastamise riske, sest kurjategijad suudavad pidevalt leida viise haavatavuse ärakasutamiseks, et varjata ebaseaduslikke vahendeid ja liigutada neid üle kogu maailma. Krüptovarateenuse osutajad ja ühisrahastusplatvormid on avatud uute kanalite kuritarvitamisele ebaseadusliku raha liigutamiseks ning neil on head võimalused sellise liikumise avastamiseks ja riskide maandamiseks. Seepärast tuleks liidu õigusaktide kohaldamisala laiendada, et see hõlmaks kõnealuseid ettevõtjaid kooskõlas hiljutiste arengutega rahapesuvastase töökonna standardites seoses krüptovaradega.

(7) Käesoleva määrusega hõlmatud institutsioonidel ja isikutel on oluline roll liidu finantssüsteemi kontrollijatena ning seetõttu peaksid nad võtma kõik vajalikud meetmed selle määruse nõuete rakendamiseks, et takistada kurjategijaid pesemast oma ebaseaduslikust tegevusest saadud tulu või rahastamast terroristlikku tegevust. Samuti tuleks kehtestada meetmed, et maandada sihipäraste finantssanktsioonide rakendamata jätmise või nendest kõrvalehoidmise riski.

(8) Finantstehingud võivad toimuda ka kontsernisiseselt, nagu ka kontserni rahaliste vahendite haldamine. Selliseid tehinguid ei tehta siiski seoses klientidega ja nende puhul ei ole vaja kohaldada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmeid. Õiguskindluse tagamiseks on vaja tunnistada, et käesolevat määrust ei kohaldata finantstegevuse või muude finantsteenuste suhtes, mida kontserni liikmed osutavad teistele kontserni liikmetele.

(9) Käesolevat määrust tuleks kohaldada sõltumatute õigusteenuse osutajate suhtes, kui nad osalevad finantstehingutes või äriühingu toimingutega seotud tehingutes, sealhulgas maksunõustamise korral, mille puhul on risk, et nende õigusteenuse osutajate teenuseid võidakse kasutada kuritegelikul teel saadud tulu pesemiseks või terrorismi rahastamiseks. Ometi tuleks enne kohtumenetlust, selle käigus või pärast seda või kliendi õigusliku olukorra selgitamisel saadud teabe puhul teha erandeid teatamiskohustustest, mis peaks olema hõlmatud kutsesaladusega. Seega tuleks õigusnõustamise suhtes kohaldada ametisaladuse hoidmise kohustust, välja arvatud juhul, kui õigusteenuse osutaja osaleb rahapesus või terrorismi rahastamises, õigusnõu antakse rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil või kui õigusteenuse osutaja teab, et klient soovib õigusnõu rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil.

(10) Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) kinnistatud õiguste austamise tagamiseks ei tohiks kohaldada teatamiskohustust teabe suhtes, mida audiitorid, raamatupidamis- või nõustamisteenuse osutajad ja maksunõustajad, kellel on mõnes liikmesriigis õigus kaitsta või esindada klienti kohtumenetluses või selgitada kliendi õiguslikku olukorda, saavad kõnealuste ülesannete täitmisel.

(11) Direktiiv (EL) 2018/843 oli esimene õigusakt, milles käsitleti liidus krüptovaradest tulenevaid rahapesu ja terrorismi rahastamise riske. Sellega laiendati rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku kohaldamisala kaht liiki krüptovarateenuse osutajatele: teenuseosutajad, kes vahetavad virtuaalvääringut ametlikuks vääringuks, ja rahakotiteenuse pakkujad. Tehnoloogia kiire arengu ja rahapesuvastase töökonna standardite arengu tõttu on vaja see lähenemisviis läbi vaadata. Esimene samm liidu õigusraamistiku täiendamiseks ja ajakohastamiseks on tehtud määrusega *[palun lisage viide – ettepanek määruse kohta, mis käsitleb krüptovaraturge ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 – COM/2020/593 final]*, millega kehtestati nõuded krüptovarateenuse osutajatele, kes soovivad taotleda

luba oma teenuste osutamiseks ühtsel turul. Samuti kehtestati sellega krüptovarade ja krüptovarateenuse osutajate määratlused, mis hõlmavad laiemat hulka tegevusi. Käesolev määrus peaks hõlmama ka krüptovarateenuse osutajaid, kes on hõlmatud määrusega *[palun lisage viide – ettepanek määruse kohta, mis käsitleb krüptovaraturge ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 – COM/2020/593 final]*, et maandada krüptovara rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kuritarvitamise ohtu.

(12) Ühisrahastusplatvormide haavatavus rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide suhtes on horisontaalne ja mõjutab liidu siseturgu tervikuna. Seni on liikmesriikides kõnealuste riskide maandamiseks kasutatud lahknevaid lähenemisviise. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2020/1503[8] ühtlustatakse kogu liidus regulatiivset lähenemisviisi äriinvesteeringutele ja laenupõhistele ühisrahastusplatvormidele ning tagatakse, et võimalike rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidega tegelemiseks on kehtestatud piisavad ja sidusad kaitsemeetmed. Nende hulgas on nõuded rahaliste vahendite ja maksete haldamisele seoses kõigi nende platvormide kaudu tehtud finantstehingutega. Ühisrahastusteenuse osutajad peavad selliste tehingute tegemiseks taotlema litsentsi või tegema koostööd makseteenuse pakkuja või krediidiasutusega. Määruses on sätestatud ka kaitsemeetmed loa andmise menetluses, juhtkonna hea maine hindamisel ja projektiomanike hoolsuskohustuse menetluste kaudu. Komisjon peab 10. novembriks 2023 hindama oma aruandes kõnealuse määruse kohta lisakaitsemeetmete vajadust. Seepärast on põhjendatud, et määruse (EL) 2020/1503 kohaselt litsentsi saanud ühisrahastusplatvormide suhtes ei kohaldata liidu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevaid õigusakte.

(13) Ühisrahastusplatvormid, millel ei ole määruse (EL) 2020/1503 kohast litsentsi, on praegu kas reguleerimata või nende suhtes kohaldatakse erinevaid regulatiivseid lähenemisviise, sealhulgas seoses rahapesu ja terrorismi rahastamise ohtudega tegelemise normide ja menetlustega. Et luua põhimõtteühtsus ja tagada, et selles keskkonnas ei esine kontrollimatuid riske, on vaja, et kõigi ühisrahastusplatvormide suhtes, mis ei ole litsentseeritud määruse (EL) 2020/1503 alusel ja mille suhtes seega ei kohaldata selle kaitsemeetmeid, kohaldataks rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide maandamiseks liidu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise norme.

(14) Direktiivi (EL) 2015/849 eesmärk oli maandada suurtest sularahamaksetest tulenevaid rahapesu ja terrorismi rahastamise riske, lisades kohustatud isikute hulka isikud, kes kauplevad kaupadega, kui nad teevad või saavad sularahamakseid, mis ületavad 10 000 eurot, võimaldades samal ajal liikmesriikidel kehtestada rangemad meetmed. Selline lähenemisviis on osutunud ebaefektiivseks, võttes arvesse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete puudulikku mõistmist ja kohaldamist, järelevalve puudumist ja rahapesu andmebüroole teatatud kahtlaste tehingute piiratud arvu. Suurte sularahasummade kuritarvitamisest tulenevate riskide piisavaks maandamiseks tuleks kehtestada kogu liitu hõlmav piirmäär suurtele sularahatehingutele, mis ületavad 10 000 eurot. Seetõttu ei tuleks kaupadega kauplevate isikute suhtes enam rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kohustusi kohaldada.

[8] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. oktoobri 2020. aasta määrus (EL) 2020/1503, mis käsitleb ettevõtjatele Euroopa ühisrahastusteenuse osutajaid ning millega muudetakse määrust (EL) 2017/1129 ja direktiivi (EL) 2019/1937 (ELT L 347, 20.10.2020, lk 1).

(15) Mõni kaupadega kaupleja on rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidele eriti avatud, kuna nende käideldavad väikesed transporditavad kaubad on väga väärtuslikud. Seetõttu tuleks väärismetallide ja vääriskividega kauplevate isikute suhtes kohaldada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid.

(16) Investeerimisrände korraldajad on eraettevõtjad, asutused või isikud, kes tegutsevad või suhtlevad otse liikmesriikide pädevate asutustega kolmandate riikide kodanike nimel või osutavad vahendusteenuseid kolmandate riikide kodanikele, kes soovivad saada liikmesriigis elamise õigust vastutasuks mis tahes liiki investeeringute eest, sealhulgas kapitalisiirete, kinnisasjade ostmise või üürimise, riigivõlakirjadesse investeerimise, äriühingutesse investeerimise, avalike hüvedega seotud tegevuse heaks annetamise või rahastamise ning riigieelarvesse tehtavate sissemaksete eest. Investoritele elamisloa andmise kavadega kaasnevad rahapesu, korruptsiooni ja maksudest kõrvalehoidumisega seotud riskid ja haavatavused. Selliseid ohte suurendavad liikmesriigis elamisega seotud piiriülesed õigused. Seepärast on vaja, et investeerimisrände korraldajate suhtes kehtiksid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kohustused. Käesolevat määrust ei tuleks kohaldada investoritele kodakondsuse andmise kavade suhtes, mille tulemusel saadakse selliste investeeringute eest kodakondsus, sest selliseid kavasid tuleb pidada liidu kodakondsuse põhistaatust ja liikmesriikidevahelist siirast koostööd kahjustavaks.

(17) Tarbija- ja hüpoteekkrediidiandjate ning -vahendajate suhtes, kes ei ole krediidi- või finantseerimisasutused, ei ole liidu tasandil rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid kohaldatud, kuid nende suhtes on selliseid kohustusi kohaldatud teatavates liikmesriikides seoses nende avatusega rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidele. Sõltuvalt nende ärimudelist võivad sellised tarbija- ja hüpoteekkrediidiandjad ning -vahendajad puutuda kokku märkimisväärsete rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidega. Oluline on tagada, et sarnaseid tegevusi teostavad ettevõtjad, kes on selliste riskide suhtes avatud, oleksid hõlmatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuetega, olenemata sellest, kas nad kvalifitseeruvad krediidi- või finantseerimisasutuseks. Seepärast on asjakohane kaasata tarbija- ja hüpoteekkrediidiandjad ja -vahendajad, kes ei ole krediidi- või finantseerimisasutused, kuid kes oma tegevuse tõttu on avatud rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidele.

(18) Põhimõtteühtse lähenemisviisi tagamiseks on vaja selgitada, milliste investeerimissektori ettevõtjate suhtes kohaldatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid. Kuigi investeerimisfondid kuulusid juba direktiivi (EL) 2015/849 kohaldamisalasse, on vaja ühtlustada asjaomane terminoloogia kehtivate liidu investeerimisfonde käsitlevate õigusaktidega, nimelt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/65/EÜ[9] ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2011/61/EL[10]. Kuna fondid võivad olla asutatud juriidilise isiku staatuseta, on vajalik kaasata käesoleva määruse kohaldamisalasse ka nende valitsejad. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid tuleks kohaldada olenemata sellest, millises vormis tehakse fondi osakud või aktsiad liidus ostmiseks kättesaadavaks, sealhulgas juhul, kui osakuid või aktsiaid pakutakse otseselt või kaudselt liidus

[9] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/65/EÜ vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (ELT L 302, 17.11.2009, lk 32).

[10] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2011. aasta direktiiv 2011/61/EL alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate kohta, millega muudetakse direktiive 2003/41/EÜ ja 2009/65/EÜ ning määruseid (EÜ) nr 1060/2009 ja (EL) nr 1095/2010 (ELT L 174, 1.7.2011, lk 1).

asutatud investoritele või turustatakse sellistele investoritele valitseja algatusel või tema nimel.

(19) On oluline, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid kohaldataks proportsionaalselt ning et kõigi nõuete kehtestamine oleks proportsionaalne rolliga, mida kohustatud isikud võivad täita rahapesu ja terrorismi rahastamise ärahoidmisel. Selleks peaks liikmesriikidel olema võimalik kooskõlas käesoleva määruse riskipõhise lähenemisviisiga vabastada teatavad ettevõtjad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuetest, kui nende tegevusega kaasneb väike rahapesu ja terrorismi rahastamise risk ning kui tegevus on oma olemuselt piiratud. Selleks et tagada selliste erandite läbipaistev ja põhimõtteühtne kohaldamine kogu liidus, tuleks kehtestada mehhanism, mis võimaldab komisjonil kontrollida erandite tegemise vajalikkust. Komisjon peaks sellised erandid avaldama igal aastal ka Euroopa Liidu Teatajas.

(20) Sisesüsteeme ja kontrollimeetmeid käsitlevad põhimõtteühtsed normid, mida kohaldatakse kõigi liidu siseturul tegutsevate kohustatud isikute suhtes, tugevdavad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmist ja muudavad järelevalve tulemuslikumaks. Selleks et tagada rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide piisav maandamine, peaks kohustatud isikutel olema sisekontrolliraamistik, mis koosneb riskipõhistest põhimõtetest, kontrollimeetmetest ja protseduuridest ning ülesannete selgest jaotusest kogu organisatsioonis. Kooskõlas käesolevas määruses sätestatud riskipõhise lähenemisviisiga peaksid kõnealused põhimõtted, kontrollimeetmed ja protseduurid olema proportsionaalsed kohustatud isiku laadi ja suurusega ning vastama rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidele, millega kohustatud isik silmitsi seisab.

(21) Sobiva riskipõhise lähenemisviisi kohaselt peavad kohustatud isikud tegema kindlaks rahapesu ja terrorismi rahastamise olemuslikud riskid, millega nad oma äritegevuse tõttu kokku puutuvad, et neid riske tulemuslikult maandada ning tagada, et nende põhimõtted, protseduurid ja sisekontrollid on nende olemuslike riskide käsitlemiseks sobivad. Seda tehes peaksid kohustatud isikud võtma arvesse oma klientide omadusi, pakutavaid tooteid, teenuseid või tehinguid, asjaomaseid riike või geograafilisi piirkondi ja kasutatavaid turustusahelaid. Võttes arvesse riskide muutuvat iseloomu, tuleks sellist riskihindamist korrapäraselt ajakohastada.

(22) Asjakohane on võtta arvesse väiksemate kohustatud isikute eripära ja vajadusi ning tagada kohtlemine, mis on neile eriomaseid vajadusi ja nende tegevuse laadi silmas pidades asjakohane. See võib hõlmata teatavate kohustatud isikute vabastamist riskihindamise läbiviimisest, kui selle sektoriga seotud riskid, milles kohustatud isik tegutseb, on hästi teada.

(23) Rahapesuvastane töökond on töötanud jurisdiktsioonide jaoks välja standardid, et teha kindlaks ja hinnata massihävitusrelvade leviku rahastamisega seotud sihipäraste finantssanktsioonide võimaliku rakendamata jätmise või nendest kõrvalehoidmise riske ning võtta meetmeid nende riskide maandamiseks. Rahapesuvastase töökonna täna kehtestatud uued standardid ei asenda ega kahjusta kehtivaid rangeid nõudeid, mille kohaselt riigid peavad rakendama sihipäraseid finantssanktsioone, et täita asjakohaseid ÜRO Julgeolekunõukogu eeskirju, mis käsitlevad massihävitusrelvade leviku tõkestamist, likvideerimist ja peatamist ning selle rahastamist. Need olemasolevad kohustused, mida rakendatakse liidu tasandil nõukogu otsustega

2010/413/ÜVJP[11] ja (ÜVJP) 2016/849[12] ning nõukogu määrustega (EL) nr 267/2012[13] ja (EL) 2017/1509[14], jäävad rangeteks eeskirjadel põhinevateks kohustusteks, mis on siduvad kõigile liidu füüsilistele ja juriidilistele isikutele.

(24) Selleks et kajastada viimaseid arenguid rahvusvahelisel tasandil, on käesoleva määrusega kehtestatud nõue teha kindlaks, mõista, juhtida ja maandada riske, mis tulenevad massihävitusrelvade leviku rahastamisega seotud sihipäraste finantssanktsioonide võimalikust rakendamata jätmisest või nendest kõrvalehoidmisest kohustatud isiku tasandil.

(25) On oluline, et kohustatud isikud võtaksid oma juhtkonna tasandil kõik meetmed, et rakendada ettevõttesiseseid põhimõtteid, kontrollimeetmeid ja protseduure ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid. Kuigi juhtkonna tasandil tuleks teha kindlaks isik, kes vastutab kohustatud isiku põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuride rakendamise eest, peaks vastutus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmise eest lasuma lõppkokkuvõttes kohustatud isiku juhtorganil. Kohustatud isiku rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuride igapäevase rakendamisega seotud ülesanded tuleks usaldada vastavuskontrolli spetsialistile.

(26) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete tulemuslikuks rakendamiseks on samuti oluline, et kohustatud isikute töötajad ning nende agendid ja levitajad, kellel on rakendamises oma osa, mõistaksid kohustatud isikutes kehtivaid nõudeid ning ettevõttesiseseid põhimõtteid, kontrollimeetmeid ja protseduure. Kohustatud isikud peaksid selleks kehtestama meetmed, sealhulgas koolitusprogrammid.

(27) Isikud, kellele on usaldatud ülesanded, mis on seotud kohustatud isiku vastavusega rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuetele, peaksid läbima oma oskuste, teadmiste, asjatundlikkuse, usaldusväärsuse ja käitumise hindamise. Kui töötajad täidavad ülesandeid, mis on seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku järgimisega kohustatud isiku poolt seoses klientidega, kellega neil on tihe era- või ametialane suhe, võib see põhjustada huvide konflikte ja kahjustada süsteemi usaldusväärsust. Sellepärast tuleks sellistes olukordades olevaid töötajaid takistada täitmast ülesandeid, mis on seotud kohustatud isiku vastavusega rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikule seoses selliste klientidega.

(28) Kontserniüleste rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhimõtete ja protseduuride ühtne rakendamine on keskse tähtsusega kontsernisisese rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide usaldusväärseks ja tulemuslikuks juhtimiseks. Selleks peaks emaettevõtja vastu võtma kontserniülesed põhimõtted, kontrollimeetmed ja protseduurid ning neid rakendama. Kontserni kuuluvatelt kohustatud isikutelt tuleks nõuda teabe vahetamist, kui selline jagamine on rahapesu ja terrorismi rahastamise

---

11 Nõukogu 26. juuli 2010. aasta otsus 2010/413/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks ühine seisukoht 2007/140/ÜVJP (ELT L 195, 27.7.2010, lk 39).

12 Nõukogu 27. mai 2016. aasta otsus (ÜVJP) 2016/849, mis käsitleb Korea Rahvademokraatliku Vabariigi vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2013/183/ÜVJP (ELT L 141, 28.5.2016, lk 79).

13 Nõukogu määrus (EL) nr 267/2012, 23. märts 2012, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 961/2010 (ELT L 88, 24.3.2012, lk 1).

14 Nõukogu 30. augusti 2017. aasta määrus (EL) 2017/1509, mis käsitleb Korea Rahvademokraatliku Vabariigi vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 329/2007 (ELT L 224, 31.8.2017, lk 1).

tõkestamise seisukohast oluline. Teabe jagamisel tuleks tagada piisav konfidentsiaalsus, andmekaitse ja teabe kasutamine. AMLA ülesanne peaks olema koostada regulatiivsete standardite eelnõu, milles määratakse kindlaks kontserniüleste protseduuride ja põhimõtete miinimumnõuded, sealhulgas miinimumstandardid teabe jagamiseks kontsernis ning selliste emaettevõtjate roll ja ülesanded, kes ise ei ole kohustatud isikud.

(29) Lisaks kontsernidele on olemas ka muid struktuure, nagu võrgustikud või partnerlused, mille puhul võib kohustatud isikutel olla ühised omanikud ja juhtkond ning ühine vastavuskontroll. Selleks et tagada võrdsed tingimused kõigis sektorites, vältides samas selle ülekoormamist, peaks AMLA tegema kindlaks olukorrad, kus nende struktuuride suhtes tuleks kohaldada sarnaseid kontserniüleseid põhimõtteid.

(30) On olukordi, kus kohustatud isikute filiaalid ja tütarettevõtjad asuvad kolmandates riikides, kus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise miinimumnõuded, sealhulgas andmekaitsekohustused, on leebemad kui liidu rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistik. Sellistes olukordades ning selleks, et täielikult tõkestada liidu finantssüsteemi kasutamist rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil ja tagada liidu kodanike isikuandmete parim kaitse, peaksid need filiaalid ja tütarettevõtjad järgima liidu tasandil kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid. Kui kolmanda riigi õigusaktid ei võimalda neid nõudeid täita, näiteks seetõttu, et kontserni võimalused teabele juurde pääseda, seda töödelda või vahetada on kolmanda riigi andmekaitse ebapiisava taseme või pangasaladuse seaduse tõttu piiratud, peaksid kohustatud isikud võtma lisameetmeid tagamaks, et kõnealuses riigis asuvad filiaalid ja tütarettevõtjad tegelevad riskidega tulemuslikult. AMLA-le tuleks teha ülesandeks koostada tehniliste standardite eelnõu, milles määratletakse selliste lisameetmete liik.

(31) Kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete nõuded on olulised tagamaks, et kohustatud isikud tuvastaksid, kontrolliksid ja jälgiksid oma ärisuhteid klientidega seoses rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidega, mis nendega kaasnevad. Võimalike ja olemasolevate klientide andmete täpne tuvastamine ja kontrollimine on oluline, et mõista klientidega seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise riske, olenemata sellest, kas nad on füüsilised või juriidilised isikud.

(32) Liidus on vaja saavutada kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete ühtne ja kõrge tase, tuginedes klientide tuvastamise ja nende isikusamasuse kontrollimise ühtlustatud nõuetele ning vähendades riikidevahelisi erinevusi, et tagada võrdsed tingimused liidu siseturul ja sätete põhimõtteühtne kohaldamine kogu liidus. Samal ajal on oluline, et kohustatud isikud kohaldaksid kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid riskipõhisel viisil. Riskipõhine lähenemisviis ei ole kohustatud isikute jaoks põhjendamatult kõikelubav valikuvõimalus. See hõlmab tõendite alusel otsuste tegemist, et tulemuslikumalt vähendada rahapesu ja terrorismi rahastamise riske liidu ja asjaomaste isikute jaoks.

(33) Kohustatud isikutelt ei tohiks nõuda hoolsusmeetmete kohaldamist klientide suhtes, kes teevad juhutehinguid või omavahel seotud tehinguid, mis on teatavast väärtusest väiksemad, välja arvatud juhul, kui esineb rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus. Kui 10 000-eurost piirmäära kohaldatakse enamiku juhutehingute suhtes, siis kohustatud isikutelt, kes tegutsevad sektorites või teevad tehinguid, millega kaasneb suurem rahapesu ja terrorismi rahastamise risk, tuleks nõuda kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamist tehingute puhul, mille künnised on madalamad. Selleks et teha kindlaks sektorid või tehingud ning nende sektorite või tehingute jaoks piisavad

künnised, peaks AMLA töötama välja spetsiaalsete regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu.

(34) Mõni ärimudel põhineb kohustatud isiku ärisuhtel kauplejaga, et pakkuda makse algatamise teenuseid, mille kaudu kaupleja saab kaupade tarnimise või teenuste osutamise eest tasu, mitte kaupleja kliendiga, kes annab makse algatamise teenusele loa algatada üks või ühekordne tehing kauplejale. Sellise ärimudeli korral on kohustatud isiku klient rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise normide kohaldamise seisukohalt kaupleja, mitte kaupleja klient. Seetõttu peaks kohustatud isik kohaldama kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid kaupleja suhtes.

(35) Kuigi direktiiviga (EL) 2015/849 ühtlustati teataval määral liikmesriikide norme kliendi tuvastamise kohustuste valdkonnas, ei kehtestatud sellega üksikasjalikke norme protseduuride kohta, mida kohustatud isikud peavad järgima. Arvestades selle aspekti otsustavat tähtsust rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel, on kooskõlas riskipõhise lähenemisviisiga asjakohane kehtestada konkreetsemad ja üksikasjalikumad sätted kliendi tuvastamiseks ja isikusamasuse kontrollimiseks, olenemata sellest, kas tegemist on füüsiliste või juriidiliste isikute, õiguslike üksuste, nagu usaldushalduse, või riikliku õiguse alusel õigusvõimet omavate ettevõtjatega.

(36) Tehnoloogia areng ja edusammud digiteerimisel võimaldavad võimalikke ja olemasolevaid kliente turvaliselt kaug- või e-identida ja nende isikusamasust kontrollida ning võivad hõlbustada kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamist kaugteel. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 910/2014 sätestatud identimislahendused ja ettepanek selle muutmiseks seoses Euroopa digiidentiteedi raamistikuga[15] võimaldavad nii võimalikel kui ka olemasolevatel klientidel kasutada turvalisi ja usaldusväärseid kliendi tuvastamise ja isikusamasuse kontrollimise vahendeid ning võivad hõlbustada kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete võtmist kaugteel. Kõnealuses määruses sätestatud e-identimist tuleks klientide tuvastamise protsessis arvesse võtta ja kohustatud isikud peaksid selle heaks kiitma. Need identifitseerimisvahendid võivad sobivate riskimaandamismeetmete olemasolu korral tagada standardse või isegi madala riskitaseme.

(37) Tagamaks, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistik hoiab ära ebaseaduslike vahendite sattumise finantssüsteemi, peaksid kohustatud isikud enne võimalike klientidega ärisuhete loomist rakendama kliendi suhtes hoolsusmeetmeid kooskõlas riskipõhise lähenemisviisiga. Selleks et mitte asjatult viivitada tavapärase äritegevusega, võivad kohustatud isikud siiski koguda teavet võimalikult kliendilt ärisuhte loomise ajal. Krediidi- ja finantseerimisasutused võivad saada vajaliku teabe võimalikelt klientidelt pärast suhte loomist, tingimusel et tehinguid ei algatata enne, kui kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete menetlus on edukalt lõpule viidud.

(38) Hoiustajatele, kelle vahendid on saadud rahapesust, ei tohiks hoiuste tagamise skeemist tehtavad tagasimaksed laieneda. Selleks et vältida ebaseaduslike vahendite tagastamist sellistele hoiustajatele, peaksid krediidiasutused järelevalve tegijate järelevalve all rakendama klientide suhtes hoolsusmeetmeid, kui krediidiasutus on tunnistatud maksejõuetuks või tõenäoliselt maksejõuetuks või kui hoiused on määratletud peatatud hoiustena. Krediidiasutused peaksid teatama rahapesu

[15] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73) ning ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 seoses Euroopa digiidentiteedi raamistiku kehtestamisega, COM/2021/281 final.

andmebüroole kõigist kahtlastest tehingutest, mis on tuvastatud kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamise käigus.

(39) Kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete menetlus ei piirdu kliendi isiku tuvastamise ja isikusamasuse kontrollimisega. Enne ärisuhete loomist või juhutehingute tegemist peaksid kohustatud isikud hindama ka ärisuhte eesmärki ja olemust. Võimalikule kliendile edastatav lepingueelne või muu teave pakutava toote või teenuse kohta võib aidata kaasa selle eesmärgi mõistmisele. Kohustatud isikutel peaks alati olema võimalik hinnata võimaliku ärisuhte eesmärki ja olemust üheselt mõistetavalt. Kui pakutav teenus või toode võimaldab klientidel teha eri liiki tehinguid või tegevusi, peaksid kohustatud isikud saama piisavalt teavet kliendi kavatsuse kohta seoses kõnealuse suhte kasutamisega.

(40) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku tulemuslikkuse tagamiseks peaksid kohustatud isikud oma klientidelt saadud teabe riskipõhise lähenemisviisi kohaselt korrapäraselt läbi vaatama. Kohustatud isikud peaksid looma ka järelevalvesüsteemi, et avastada ebatüüpilisi tehinguid, mis võivad tekitada rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusi. Tehingute seire tulemuslikkuse tagamiseks peaks kohustatud isikute järelevalvetegevus põhimõtteliselt hõlmama kõiki klientidele pakutavaid teenuseid ja tooteid ning kõiki tehinguid, mida tehakse kliendi nimel või mida kohustatud isik kliendile pakub. Kõiki tehinguid ei ole siiski vaja eraldi uurida. Järelevalve intensiivsus peaks vastama riskipõhisele lähenemisviisile ning põhinema täpsetel ja asjakohastel kriteeriumidel, võttes eelkõige arvesse klientide omadusi ja nendega seotud riskitaset, pakutavaid tooteid ja teenuseid ning asjaomaseid riike või geograafilisi piirkondi. AMLA peaks töötama välja suunised, et tagada piisav ja riski tasemega proportsionaalne ärisuhete ja tehingute järelevalve intensiivsus.

(41) Selleks et tagada käesoleva määruse ühtne kohaldamine, tuleks AMLA-le anda ülesanne koostada kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu. Kõnealustes regulatiivsetes tehnilistes standardites tuleks sätestada miinimumteave, mida kohustatud isikud peavad koguma, et sõlmida klientidega uusi ärisuhteid või hinnata käimasolevaid ärisuhteid vastavalt iga kliendiga seotud riski tasemele. Lisaks peaks regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu olema piisavalt selge, et võimaldada turuosalistel välja töötada turvalised, kättesaadavad ja uuenduslikud vahendid klientide isikusamasuse kontrollimiseks ja kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamiseks, sealhulgas kaugteel, järgides samas tehnoloogianeutraalsuse põhimõtet. Komisjonile tuleks anda pädevus need regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud vastu võtta. Need konkreetsed ülesanded on täielikult kooskõlas AMLA rolli ja ülesannetega, mis on sätestatud määruses *[palun lisage viide – ettepanek rahapesuvastase ameti loomise kohta – COM/2021/421 final]*.

(42) Kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete ühtlustamise eesmärk ei peaks olema üksnes saavutada ühtne ja ühtlaselt tulemuslik arusaamine riskidest, mis on seotud olemasoleva või võimaliku kliendiga, olenemata sellest, kus ärisuhe liidus avatakse, ning nende ühtlustamine aitab seda eesmärki saavutada. Samuti peaks see tagama, et kohustatud isikud ei kasuta kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamisel saadud teavet selliseks riskide maandamiseks, mille tulemuseks võib olla kõrvalehoidmine muudest õiguslikest kohustustest, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2014/92[16] või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2015/2366[17] sätestatud

[16] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta direktiiv 2014/92/EL maksekontoga seotud tasude võrreldavuse, maksekonto vahetamise ja põhimaksekontole juurdepääsu kohta (ELT L 257, 28.8.2014, lk 214).

kohustustest, jättes saavutamata liidu eesmärgid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel. Selleks et võimaldada nõuetekohast järelevalvet kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamise kohustuse täitmise üle, on oluline, et kohustatud isikud säilitaksid andmed kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamise käigus võetud meetmete ja saadud teabe kohta, olenemata sellest, kas nendega on loodud uus ärisuhe ja kas nad on ärisuhte loomisest keeldumise korral esitanud kahtlase tehingu kohta teate. Kui kohustatud isik otsustab jätta ärisuhe võimaliku kliendiga sõlmimata, peaksid kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete andmed sisaldama sellise otsuse põhjendusi. See võimaldab järelevalveasutustel hinnata, kas kohustatud isikud on sobivalt kalibreerinud oma kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid ja kuidas kohustatud isiku riskipositsioon muutub, samuti aitab see koguda statistilisi tõendeid selle kohta, kuidas kohustatud isikud kohaldavad kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmetega seotud norme kogu liidus.

(43) Praeguses rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikus sätestatud lähenemisviis olemasolevate klientide ülevaatamiseks on juba riskipõhine. Arvestades teatavate vahendajate struktuuriga seostatavat suuremat rahapesu, selle eelkuritegude ja terrorismi rahastamise riski, ei pruugi selline lähenemisviis aga võimaldada riskide õigeaegset tuvastamist ja hindamist. Seepärast on oluline tagada, et ka olemasolevaid selgelt määratletud kategooriate kliente jälgitaks korrapäraselt.

(44) Risk iseenesest on muutlik ning muutujad üksikult või kombinatsioonis võivad suurendada või vähendada võimalikku riski ning seega mõjutada selliste tõkestavate meetmete sobivat taset nagu kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed.

(45) Väikese riskiga olukordades peaks kohustatud isikutel olema võimalik kohaldada kliendi suhtes lihtsustatud hoolsusmeetmeid. See ei ole samaväärne erandiga kliendi suhtes rakendatavatest hoolsusmeetmetest või nende meetmete puudumisega. Pigem koosneb see lihtsustatud või vähendatud kontrollimeetmetest, mis peaksid siiski hõlmama kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeemete standardse menetluse kõiki komponente. Kooskõlas riskipõhise lähenemisviisiga peaks kohustatud isikutel siiski olema võimalik vähendada oma kliendi või tehingu kontrollimise sagedust või intensiivsust või tugineda piisavatele eeldustele seoses ärisuhte eesmärgi või lihtsate toodete kasutamisega. Kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid käsitlevates regulatiivsetes tehnilistes standardites tuleks sätestada konkreetsed lihtsustatud meetmed, mida kohustatud isikud võivad rakendada komisjoni riigiüleses riskihindamises kindlaks tehtud väiksema riskiga olukordades. Regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu väljatöötamisel peaks AMLA võtma nõuetekohaselt arvesse sotsiaalse ja rahalise kaasatuse säilitamist.

(46) Tuleks tunnistada, et teatavad olukorrad kujutavad endast suuremat rahapesu ja terrorismi rahastamise riski. Kuigi kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete regulaarse kohaldamisega tuleks tuvastada kõigi klientide isik ja äriprofiil, tuleks teatavatel juhtudel rakendada rangemaid kliendi tuvastamise ja isikusamasuse kontrolli protseduure. Seepärast on vaja kehtestada üksikasjalikud normid selliste tugevdatud hoolsusmeetmete kohta, sealhulgas spetsiaalsed tõhustatud hoolsusmeetmed piiriüleste korrespondentsuhete jaoks.

(47) Kolmandate riikide respondentasutustega toimivaid korrespondentsuhteid iseloomustab nende suhete jätkuvus ja korduvus. Peale selle ei kaasne kõikide

---

[17] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ja 2013/36/EL ning määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ja direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).

piiriüleste korrespondentpangandusteenustega sama suur rahapesu ja terrorismi rahastamise risk. Seepärast tuleks tugevdatud hoolsusmeetmete intensiivsus kindlaks määrata riskipõhise lähenemisviisi põhimõtete kohaldamisega. Riskipõhist lähenemisviisi ei tohiks siiski kohaldada suhtlemisel kolmanda riigi respondentasutustega, kes ei ole oma asutamiskohas füüsiliselt kohal. Võttes arvesse varipankadele omast suurt rahapesu ja terrorismi rahastamise riski, peaksid krediidi- ja finantseerimisasutused hoiduma igasugustest korrespondentsuhetest varipankadega.

(48) Tugevdatud hoolsusmeetmete kontekstis ei pruugi ärisuhete loomise kooskõlastamine kõrgema juhtkonnaga alati tähendada kooskõlastamist juhatusega. Kooskõlastuse peaks andma keegi, kellel on piisavalt teadmisi ettevõtja riskidest seoses rahapesuga ja terrorismi rahastamisega ning kes on piisavalt kõrgel ametikohal riske mõjutavate otsuste tegemiseks.

(49) Liidu finantssüsteemi nõuetekohase toimimise kaitsmiseks rahapesu ja terrorismi rahastamise eest peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et teha kindlaks need kolmandad riigid, kelle riiklike rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kordade puudused ohustavad liidu siseturu usaldusväärsust. Väljastpoolt liitu lähtuvate rahapesu ja terrorismi rahastamisega seonduvate ohtude muutlik olemus, mida soodustab tehnoloogia ja kurjategijate käsutuses olevate vahendite pidev areng, eeldab õigusraamistiku kiiret ja pidevat kohandamist seoses kolmandate riikidega, et tegeleda tõhusalt olemasolevate riskidega ja vältida uute riskide esilekerkimist. Komisjon peaks võtma arvesse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas tegutsevatelt rahvusvahelistelt organisatsioonidelt ja standardite kehtestajatelt saadavat teavet, nagu FATFi avalikke teadaandeid, vastastikuse hindamise või üksikasjaliku hindamise aruandeid või avaldatud järelaruandeid, ning asjakohasel juhul kohandama oma hinnanguid vastavalt nendes esitatud muudatustele.

(50) Kolmandate riikide, kelle suhtes asjaomane rahvusvaheline standardite kehtestaja (FATF) on esitanud üleskutse meetmete võtmiseks, õiguslikes ja institutsioonilistes rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikes ning nende rakendamises esineb märkimisväärseid püsivaid strateegilisi puudusi, mis seavad liidu finantssüsteemi tõenäoliselt suurde ohtu. Märkimisväärsete strateegiliste puuduste püsiv olemus, mis kajastab kolmanda riigi vähest pühendumust või jätkuvat suutmatust neid kõrvaldada, annab märku kõnealustest kolmandatest riikidest lähtuva ohu kõrgest tasemest, mis nõuab tulemuslikku, järjepidevat ja ühtlustatud leevendavat reageerimist liidu tasandil. Seepärast tuleks kohustatud isikutelt nõuda, et nad kohaldaksid kõiki olemasolevaid tugevdatud hoolsusmeetmeid juhutehingute ja ärisuhete suhtes, millesse on kaasatud need suure riskiga kolmandad riigid, et juhtida ja maandada aluseks olevaid riske. Lisaks õigustab kõrge riskitase täiendavate konkreetsete vastumeetmete võtmist kas kohustatud isikute tasandil või liikmesriikide poolt. Sellise lähenemisviisiga välditaks lahknevusi asjaomaste vastumeetmete kindlaksmääramisel, mis seaks ohtu kogu liidu finantssüsteemi. Võttes arvesse AMLA tehnilist asjatundlikkust, võib ta anda komisjonile kasulikku teavet sobivate vastumeetmete kindlaksmääramiseks.

(51) Kurjategijad võivad ära kasutada nõuete järgimisega seotud puudusi nii rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise õiguslikus kui ka institutsioonilises raamistikus ja selle rakendamises nende kolmandate riikide puhul, kelle suhtes FATF kohaldab rangemat järelevalvet. See on tõenäoliselt risk liidu finantssüsteemile, mida tuleb juhtida ja maandada. Nende kolmandate riikide pühendumus tuvastatud puuduste

kõrvaldamisele riski kõrvaldamata õigustab leevendavaid meetmeid, mis on leebemad kui suure riskiga kolmandate riikide puhul. Sellistel juhtudel peaksid liidu kohustatud isikud kohaldama sellistes kolmandates riikides asuvate füüsiliste või juriidiliste isikutega seotud juhutehingute ja ärisuhete suhtes tugevdatud hoolsusmeetmeid, mis on kohandatud igas kolmandas riigis tuvastatud konkreetsetele puudustele. Kohaldatavate tugevdatud hoolsusmeetmete selline detailne kindlaksmääramine tagaks kooskõlas riskipõhise lähenemisviisiga ka selle, et meetmed on riskitasemega proportsionaalsed. Sellise põhimõtteühtse ja proportsionaalse lähenemisviisi tagamiseks peaks komisjonil olema võimalik kindlaks teha, milliseid konkreetseid tugevdatud hoolsusmeetmeid on riigipõhiste riskide maandamiseks vaja. Võttes arvesse AMLA tehnilist asjatundlikkust, võib ta anda komisjonile kasulikku teavet sobivate tugevdatud hoolsusmeetmete tuvastamiseks.

(52) Riigid, mille puhul ei ole avalikult kindlaks tehtud, et nende suhtes on esitatud üleskutseid meetmete võtmiseks või kehtestatud rahvusvaheliste standardite kehtestajate poolne rangem järelevalve, võivad siiski ohustada liidu finantssüsteemi usaldusväärsust. Nende riskide maandamiseks peaks komisjonil olema võimalik võtta meetmeid, määrates selgete kriteeriumide alusel ja AMLA toetusel kindlaks kolmandad riigid, kes kujutavad endast konkreetset ja tõsist ohtu liidu finantssüsteemile, mis võib olla tingitud kas nõuete täitmisega seotud puudustest või märkimisväärsetest strateegilistest puudustest nende rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korras, ning asjakohased leevendusmeetmed. Need kolmandad riigid peaks kindlaks määrama komisjon. Vastavalt liidu finantssüsteemile põhjustatava riski tasemele peaks komisjon nõudma kas kõigi tugevdatud hoolsusmeetmete ja riigipõhiste vastumeetmete kohaldamist, nagu suure riskiga kolmandate riikide puhul, või riigipõhist kliendi suhtes tugevdatud hoolsusmeetmete rakendamist, näiteks selliste kolmandate riikide puhul, kus nõuete järgimine on puudulik.

(53) Võttes arvesse, et kõnealuste kolmandate riikide rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikes või nende rakendamises võib esineda muudatusi, näiteks tulenevalt riigi võetud kohustusest kõrvaldada tuvastatud puudused või võtta nende kõrvaldamiseks asjakohaseid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmeid, mis võivad muuta nendest tulenevate riskide olemust ja taset, peaks komisjon nende konkreetsete tugevdatud hoolsusmeetmete kindlaksmääramise korrapäraselt läbi vaatama, et tagada nende proportsionaalsus ja piisavus.

(54) Potentsiaalsed välisohud liidu finantssüsteemile ei tulene mitte ainult kolmandatest riikidest, vaid võivad ilmneda ka seoses konkreetsete kliendi riskiteguritega või toodete, teenuste, tehingute või edastamiskanalitega, mida täheldatakse seoses konkreetse geograafilise piirkonnaga väljaspool liitu. Seetõttu on vaja kindlaks teha rahapesu ja terrorismi rahastamise suundumused, riskid ja meetodid, millega liidu kohustatud isikud võivad kokku puutuda. AMLA on kõige sobivam väljaspool liitu tekkivate rahapesu ja terrorismi rahastamise tüpoloogiate tuvastamiseks, et jälgida nende arengut eesmärgiga anda liidu kohustatud isikutele juhiseid vajaduse kohta kohaldada selliste riskide maandamiseks tugevdatud hoolsusmeetmeid.

(55) Suhted isikutega, kes täidavad või on täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid liidus või rahvusvaheliselt, eelkõige nende isikutega, kes pärinevad riikidest, kus on laialt levinud korruptsioon, võivad tekitada finantssektorile märkimisväärseid maine- ja õiguslikke riske. Rahvusvahelist korruptsioonivastast võitlust silmas pidades on põhjendatud pöörata sellistele juhtudele erilist tähelepanu ja rakendada sobivaid tugevdatud hoolsusmeetmeid isikute suhtes, kes täidavad või on täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid ning rahvusvahelistes organisatsioonides juhtivatel kohtadel olevate

isikute suhtes. Seepärast on vaja täpsustada meetmed, mida kohustatud isikud peaksid kohaldama seoses tehingute või ärisuhetega riikliku taustaga isikutega. Et hõlbustada riskipõhist lähenemisviisi, tuleks AMLA-le teha ülesandeks anda välja suunised selliste riskide taseme hindamiseks, mis on seotud teatava riikliku taustaga isikute kategooria, nende pereliikmete või lähedaseks äripartneriks peetavate isikutega.

(56) Et teha liidus kindlaks riikliku taustaga isikud, peaksid liikmesriigid koostama loetelud, milles on näidatud konkreetsed ülesanded, mis kvalifitseeruvad siseriiklike õigus- ja haldusnormide kohaselt avaliku võimu olulisteks ülesanneteks. Liikmesriigid peaksid nõudma igalt nende territooriumil paiknevalt akrediteeritud rahvusvaheliselt organisatsioonilt sellise loetelu koostamist ja ajakohastamist, mis sisaldab avaliku võimu olulisi ülesandeid kõnealuses rahvusvahelises organisatsioonis. Komisjonile tuleks teha ülesandeks koostada ja avaldada loetelu isikutest, kellele on usaldatud liidu institutsioonides või asutustes avaliku võimu olulised ülesanded, mis peaks kehtima kogu liidus.

(57) Kui kliendid ei täida enam avaliku võimu olulisi ülesandeid, võib nendega siiski kaasneda suurem risk, näiteks mitteametliku mõju tõttu, mida nad võivad veel kasutada, või seetõttu, et nende varasemad ja praegused ülesanded on omavahel seotud. On oluline, et kohustatud isikud võtaksid neid jätkuvaid riske arvesse ja kohaldaksid üht või mitut tugevdatud hoolsusmeedet seni, kui on kindel, et üksikisikud ei kujuta endast enam riski, ning igal juhul mitte vähem kui 12 kuu jooksul pärast seda, kui nad ei täida enam avaliku võimu olulisi ülesandeid.

(58) Kindlustusandjatel ei ole sageli kliendisuhteid kindlustuslepingute soodustatud isikutega. Siiski peaksid nad suutma kindlaks teha suurema riskiga olukorrad, näiteks kui poliitikast saadav tulu toob kasu riikliku taustaga isikule. Selleks et teha kindlaks, kas see on nii, peaks kindlustusleping sisaldama mõistlikke meetmeid soodustatud isiku tuvastamiseks nii, nagu see isik oleks uus klient. Kõnealused meetmeid saab võtta hiljemalt väljamakse tegemisel või kindlustuslepingu terviklikul või osalisel määramisel.

(59) Era- ja ametialaseid lähedasi suhteid saab kuritarvitada rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil. Seetõttu tuleks riikliku taustaga isikuid käsitlevaid meetmeid kohaldada ka nende pereliikmete ja lähedaseks äripartneriteks peetavate isikute suhtes. Pereliikmete ja lähedaseks äripartneriteks peetavate isikute nõuetekohane tuvastamine võib oleneda riikliku taustaga isiku riigi sotsiaal-majanduslikust ja kultuurilisest struktuurist. Seda arvesse võttes peaks AMLA-l olema ülesanne anda välja suunised kriteeriumide kohta, mida tuleks kasutada nende isikute tuvastamiseks, keda tuleks käsitada lähedase kaastöötajana.

(60) Nõuded riikliku taustaga isikute, nende pereliikmete ja lähedaseks äripartneriteks peetavate isikute kohta on ennetavat laadi ja ei ole kriminaliseerivad ning neid ei tohiks tõlgendada selliselt, et riikliku taustaga isikule jääks märk külge kui kuritegelikus tegevuses osalejale. Isikuga ärisuhte loomisest keeldumine üksnes seetõttu, et ta on riikliku taustaga isik, on vastuolus käesoleva määruse sätete ja mõttega.

(61) Selleks et vältida korduvaid kliendi tuvastamise menetlusi, on asjakohane lubada kohustatud isikutel tugineda teiste kohustatud isikute kogutud klienditeabele, järgides sobivaid kaitsemeetmeid. Kui kohustatud isik tugineb teisele kohustatud isikule, peaks lõplik vastutus kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamise eest lasuma kohustatud isikul, kes otsustab tugineda teise kohustatud isiku poolt kliendi suhtes rakendatud hoolsusmeetmetele. Kohustatud isik, kellele tuginetakse, peaks samuti säilitama oma

vastutuse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete, sealhulgas kahtlastest tehingutest teatamise ja andmete säilitamise nõude täitmise eest.

(62) Kohustatud isikud võivad kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete täitmisega seotud ülesandeid delegeerida agendile või välisele teenuseosutajale, välja arvatud juhul, kui nad on asutatud kolmandates riikides, mis on tunnistatud kõrge riskiastmega, nõuetel täitmisega seotud puudustega või liidu finantssüsteemi ohustavateks riikideks. Kohustatud isikute ja rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuetega hõlmamata väliste teenuseosutajate vahel lepinguliste esindussuhete või tegevuse edasiandmise suhete korral võivad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kohustused nendele agentidele või tegevuse edasiandmise teenuse osutajatele tuleneda vaid pooltevahelisest lepingust ja mitte käesolevast määrusest. Seetõttu peaks vastutus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete järgimise eest lasuma peamiselt kohustatud isikul. Kohustatud isik peaks eelkõige tagama, et kui kliendi kaugidentimise eesmärgil on kaasatud teenuseosutaja, kellele on tegevus edasi antud, järgitakse riskipõhist lähenemisviisi.

(63) Selleks et kolmandatele isikutele tuginemise ja tegevuse edasiandmise suhted toimiksid tõhusalt, on vaja suuremat selgust tingimuste kohta, mille alusel tuginemine toimub. AMLA-le tuleks teha ülesandeks töötada välja suunised tingimuste kohta, mille alusel võib tugineda ja anda tegevust edasi kolmandatele isikutele, ning vastavate osapoolte rollide ja kohustuste kohta. Tagamaks, et kogu liidus oleks tagatud pidev järelevalve tuginemise ja tegevuse edasiandmise tavade üle, tuleks suunistes selgitada ka seda, kuidas järelevalve tegijad peaksid neid tavasid arvesse võtma ning kontrollima rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmist, kui kohustatud isikud neid tavasid kasutavad.

(64) Tegeliku kasusaaja mõiste võeti kasutusele direktiiviga (EL) 2015/849, et suurendada keerukate äriühingustruktuuride läbipaistvust. Tegeliku kasusaaja kohta täpse, ajakohastatud ja piisava teabe saamise vajadus on võtmetegur selliste kurjategijate jälgimisel, kes võiksid vastasel juhul kasutada selliste ebaselgete struktuuride taha varjumise võimalust. Liikmesriigid on praegu kohustatud tagama, et äriühingud ja muud juriidilised isikud ning lepingulise usaldushalduse haldurid ja sarnaste õiguslike üksuste esindajad koguksid ja hoiaksid piisavat, täpset ja ajakohastatud teavet oma tegeliku kasusaaja kohta. Liikmesriikide kehtestatud läbipaistvuse tase on siiski erinev. Norme tõlgendatakse erinevalt ning selle tulemuseks on erinevad meetodid konkreetse juriidilise isiku või õigusliku üksuse tegeliku kasusaaja kindlakstegemiseks. See on muu hulgas tingitud juriidilise isiku või õigusliku üksuse kaudse omandiõiguse arvutamise eri viisidest. See vähendab läbipaistvust, mida loodeti saavutada. Seetõttu on vaja norme täpsustada, et saavutada tegeliku kasusaaja ühtne määratlus ja selle kohaldamine liidu siseturul.

(65) Tuleks kehtestada üksikasjalikud normid äriühingute ja teiste õiguslike üksuste tegelike kasusaajate tuvastamiseks ning tegeliku kasusaaja määratluste ühtlustamiseks. Kuigi konkreetse suurusega osaluse või huvi kindlakstegemine ei tähenda automaatselt tegeliku kasusaaja tuvastamist, peaks see olema üks teguritest, mida tuleks arvesse võtta. Liikmesriigid peaksid saama siiski otsustada, et omandiõigust või kontrolli võib näidata 25 %st väiksem protsendimäär. Kontrolli 25 % suuruse osaluse ja ühe aktsia või hääleõiguse või muu osaluse kaudu tuleks hinnata igal omandiõiguse tasandil, mis tähendab, et seda künnist tuleks kohaldada iga seose suhtes omandistruktuuris ning et iga seost omandistruktuuris ja nende kombinatsiooni tuleks nõuetekohaselt uurida.

(66) Tegelike kasusaajate asjalikuks tuvastamiseks on vaja kindlaks teha, kas kontrolli teostatakse muude vahendite abil. Kontrollimise kindlakstegemine osaluse kaudu on vajalik, kuid mitte piisav, ning see ei ammenda tegeliku kasusaaja tuvastamiseks vajalikke kontrolle. Test selle kohta, kas füüsiline isik teostab kontrolli muul viisil, ei ole hilisem test, mida tuleb teha ainult juhul, kui osalust ei ole võimalik kindlaks määrata. Kaks testi, nimelt kontrollimise kohta osaluse kaudu ja kontrollimise kohta muul viisil, tuleks teha paralleelselt. Muul viisil kontrollimine võib hõlmata õigust nimetada ametisse või vabastada ametist üle poole äriühingu juhatuse liikmetest; võimet avaldada olulist mõju äriühingu tehtud otsustele; kontrollimist omanike, liikmete või äriühingutega sõlmitud ametlike või mitteametlike kokkulepete, samuti hääletuskorra kaudu; sidemeid juhtide või direktorite või äriühingut omavate või kontrollivate isikute pereliikmetega; esindaja kasutamise ametlike või mitteametlike lepingute kasutamist.

(67) Tõelise läbipaistvuse tagamiseks tuleks tegelikke kasusaajaid käsitlevate normidega hõlmata võimalikult suur hulk liikmesriikide territooriumil asutatud või loodud juriidilisi isikuid ja õiguslikke üksuseid. See hõlmab muid juriidilisi isikuid kui äriühingud ja usaldushaldusega sarnaseid õiguslikke üksuseid. Liikmesriikide õigussüsteemide erinevuste tõttu hõlmavad need laiad kategooriad erinevaid organisatsioonilisi struktuure. Liikmesriigid peaksid esitama komisjonile äriühingute ja muude juriidiliste isikute liikide loetelu, kelle tegelikud kasusaajad on kindlaks tehtud kooskõlas äriühingute tegelike kasusaajate tuvastamise normidega. Komisjon peaks andma liikmesriikidele soovitusi konkreetsete normide ja kriteeriumide kohta, mille alusel teha kindlaks muude juriidiliste isikute kui äriühingute tegelikud kasusaajad.

(68) Selleks et tagada lepingulise usaldushalduse ja sarnaste juriidiliste isikute, nagu sihtasutused või õiguslikud üksused, tegelike kasusaajate põhimõtteühtne tuvastamine, on vaja kehtestada tegelikke kasusaajaid käsitlevad ühtlustatud normid. Liikmesriigid peavad esitama komisjonile selliste juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste liikide loetelu, mis sarnanevad lepingulisele usaldushaldusele, mille tegelikud kasusaajad on tuvastatud vastavalt lepingulise usaldushalduse ja sarnaste juriidiliste isikute või õiguslike üksuste tegelike kasusaajate tuvastamisele. Komisjonile tuleks anda volitus võtta rakendusaktiga vastu loetelu õiguslikest üksustest ja juriidilistest isikutest, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriikide siseriiklikku õigust, kelle struktuur või funktsioon on sarnane lepingulise usaldushalduse omaga.

(69) Ühtne lähenemisviis tegelike kasusaajate läbipaistvuse korrale nõuab ka tagamist, et liidu siseturul kogutakse tegelike kasusaajate kohta sama teavet. On asjakohane kehtestada täpsed nõuded iga juhtumi puhul kogutava teabe kohta. See teave hõlmab tegeliku kasusaaja minimaalseid isikuandmeid, juriidilise isiku või õigusliku üksuse üle kontrolli teostamise viisi laadi ja ulatust ning teavet juriidilise isiku või õigusliku üksuse kohta.

(70) Tegeliku kasusaaja läbipaistvuse tulemusliku raamistiku aluseks on äriühingute ja muude juriidiliste isikute teadmised füüsilistest isikutest, kes on nende tegelikud kasusaajad. Seega peaksid kõik liidu äriühingud ja muud juriidilised isikud koguma ja säilitama piisavat, täpset ja ajakohast teavet tegelike kasusaajate kohta. Seda teavet tuleks säilitada viis aastat ja teabe säilitamise eest vastutava isiku andmed tuleks edastada registritele. See säilitamisperiood on samaväärne rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete, näiteks kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete kohaldamisel saadud teabe säilitamise perioodiga. Selleks et tagada teabe ristkontrollimise ja kontrollimise võimalus, näiteks lahknevustest teatamise

mehhanismi kaudu, on asjakohaste andmete säilitamise tähtaegade vastavusse viimise tagamine põhjendatud.

(71) Äriühingud ja muud juriidilised isikud peaksid võtma kõik vajalikud meetmed, et teha kindlaks oma tegelikud kasusaajad. Võib aga juhtuda, et sellise füüsilise isiku tuvastamine, kelle omandis isik on või kes seda lõplikult kontrollib, ei ole võimalik. Sellistel erandjuhtudel ja tingimusel, et kõik identifitseerimisvahendid on ammendatud, võib teatada kõrgema juhtkonna liikmetest, kui nad esitavad kohustatud isikutele kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete käigus teavet tegelike kasusaajate kohta või kui nad esitavad teabe keskregistrile. Äriühingud ja juriidilised isikud peaksid pidama arvestust tegelike kasusaajate tuvastamiseks võetud meetmete üle, eriti kui nad tuginevad sellele viimase võimalusena võetud meetmele, mis peaks olema nõuetekohaselt põhjendatud ja dokumenteeritud.

(72) Erinevate õiguslike vormide puhul on vaja tagada võrdsed tingimused ning vältida usaldushalduse ja õiguslike üksuste kuritarvitamist, mis on sageli kihistunud keerulistesse struktuuridesse, et tegelikke kasusaajaid veelgi varjata. Liikmesriigis toimuva lepingulise usaldushalduse haldurid peaksid seega vastutama usaldushalduse kohta piisava, täpse ja ajakohase tegelikku kasusaajat käsitleva teabe kogumise ja säilitamise eest ning oma staatuse avalikustamise ja selle teabe esitamise eest kohustatud isikutele, kes rakendavad kliendi suhtes hoolsusmeetmeid. Usaldushalduse muud tegelikud kasusaajad peaksid aitama usaldushalduril sellist teavet koguda.

(73) Võttes arvesse teatavate juriidiliste isikute, näiteks sihtasutuste konkreetset struktuuri ja vajadust tagada nende tegelike kasusaajate piisav läbipaistvus, tuleks selliste juriidiliste isikute ja usaldushaldusega sarnaste õiguslike üksuste suhtes kohaldada samaväärseid tegelikke kasusaajaid käsitlevaid nõudeid nagu lepingulise usaldushalduse suhtes.

(74) Esindajate kasutamine võib võimaldada tegelike kasusaajate identiteedi varjamist, sest esindajaks määratud isik võib tegutseda juriidilise isiku juhi või aktsionärina, samas kui tema määrajat alati ei avalikustata. Selline kord võib varjata tegelikku kasusaajat ja kontrollistruktuuri, kui tegelikud kasusaajad ei soovi avalikustada oma isikut ega rolli nendes. Seega on vaja kehtestada läbipaistvusnõuded, et vältida selliste kordade kuritarvitamist ja kurjategijate varjumist nende nimel tegutsevate isikute taha. Äriühingu või muu juriidilise isiku variaktsionärid ja varijuhid peaksid säilitama piisavalt teavet nende määraja ja määraja tegelike kasusaajate kohta ning avalikustama need ja nende staatuse äriühingule või muudele juriidilistele isikutele. Sama teabe peaksid esitama kohustatud isikutele ka äriühingud ja muud juriidilised isikud, kui rakendatakse kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid.

(75) Riske, mis tulenevad välismaistest äriühingutest ja õiguslikest üksustest, mida kuritarvitatakse kriminaaltulu suunamiseks liidu finantssüsteemi, tuleb maandada. Kuna kolmandates riikides kehtestatud tegelikke kasusaajaid käsitlevad standardid ei pruugi olla piisavad, et võimaldada tegelikke kasusaajaid käsitleva teabe sama läbipaistvust ja õigeaegset kättesaadavust kui liidus, on vaja tagada piisavaid vahendid välisriigi äriühingute või õiguslike üksuste tegelike kasusaajate tuvastamiseks konkreetsetel asjaoludel. Seepärast tuleks väljaspool liitu asutatud juriidilistelt isikutelt ja lepingulise usaldushalduse või sarnaste õiguslike üksuste esindajatelt nõuda, et nad avalikustaksid oma tegelikud kasusaajad, kui nad tegutsevad liidus, astudes ärisuhtesse liidu kohustatud isikuga või omandades liidus kinnisasju.

(76) Selleks et soodustada nõuetele vastavust ja tagada tegelike kasusaajate tulemuslik läbipaistvus, tuleb jõustada tegelikke kasusaajaid käsitlevad nõuded. Selleks peaksid

liikmesriigid kohaldama karistusi kõnealuste nõuete rikkumise eest. Kõnealused karistused peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja heidutavad ning ei tohiks minna kaugemale, kui on vaja nõuete täitmisele kaasa aitamiseks. Liikmesriikide kehtestatud karistustel peaks olema tegelikke kasusaajaid käsitlevate nõuete rikkumise korral kogu liidus samaväärne hoiatav mõju.

(77) Kahtlastest tehingutest, sh tehingukatsetest, ning muu rahapesu, selle eelkuritegude ja terrorismi rahastamise seisukohast asjakohasest teabest tuleks teatada rahapesu andmebüroole, mis peaks toimima ühe keskse siseriikliku üksusena, mis kogub ja analüüsib teatatud kahtlusi ning edastab oma analüüsi tulemused pädevatele asutustele. Teavitada tuleks kõikidest kahtlastest tehingutest, sealhulgas tehingukatsetest, olenemata asjaomase tehingu väärtusest. Esitatav teave võib hõlmata ka künnisepõhist teavet. Kui kohustatud isik, selle töötaja või juht edastab heauskselt rahapesu andmebüroole teavet, ei käsitata seda teabe avaldamisele kehtestatud piirangute rikkumisena ning sellega ei tohiks kaasneda kohustatud isiku või selle juhtide või töötajate mis tahes vastutust.

(78) Liikmesriikide vahelised erinevused seoses kahtlastest tehingutest teatamise kohustustega võivad süvendada raskusi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmisel, mida kogevad piiriülese kohaloluga või piiriüleselt tegutsevad kohustatud isikud. Lisaks mõjutab kahtlaseid tehinguid käsitlevate teadete ülesehitus ja sisu rahapesu andmebüroo võimet teha analüüsi ja selle analüüsi laadi ning samuti rahapesu andmebüroode võimet teha koostööd ja vahetada teavet. Selleks et hõlbustada kohustatud isikute aruandluskohustuste täitmist ning võimaldada rahapesu andmebüroode analüütilise tegevuse ja koostöö tulemuslikumat toimimist, peaks AMLA töötama välja regulatiivsete standardite eelnõu, milles määratakse kindlaks ühine vorm kahtlastest tehingutest teatamiseks, mida kasutatakse ühtselt kogu liidus.

(79) Rahapesu andmebürood peaksid olema suutelised kiiresti hankima igalt kohustatud isikult kogu vajaliku teabe oma ülesannete täitmiseks. See, et nad saavad takistusteta ja kiiresti teavet, on oluline selleks, et tagada rahavoogude nõuetekohane jälgitavus ning ebaseaduslike võrgustike ja voogude avastamine varases etapis. Rahapesu andmebürood võivad vajada rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse tõttu kohustatud isikutelt lisateavet, kas ajendatuna rahapesu andmebüroole eelnevalt teatatud kahtlasest tehingust, või ka muust, nagu rahapesu andmebüroo enda koostatud analüüs, pädevate asutuste esitatud andmete analüüs või mõnes muus rahapesu andmebüroos hoitav teave. Rahapesu andmebürood peaksid seega olema seoses oma ülesannetega suutelised hankima teavet kõikidelt kohustatud isikutelt, isegi kui kahtlasest tehingust ei ole varem teatatud. Kohustatud isikud peaksid vastama rahapesu andmebüroo nõudele teabe esitamiseks niipea kui võimalik ja igal juhul viie päeva jooksul alates taotluse saamisest. Põhjendatud ja kiireloomulistel juhtudel peaks kohustatud isikul olema võimalik vastata rahapesu andmebüroo nõudele 24 tunni jooksul. See ei tähenda rahapesu andmebüroo analüüsi raames valimatuid teabenõudeid kohustatud isikutele, vaid ainult piisavalt kindlaks määratud tingimustel põhinevaid teabenõudeid. Rahapesu andmebüroo peaks olema suuteline ka liidu mõne teise rahapesu andmebüroo taotlusel sellist teavet hankima ning seda teavet taotlenud rahapesu andmebürooga jagama.

(80) Teatavate kohustatud isikute puhul peaks liikmesriikidel olema võimalik määrata rahapesu andmebüroo asemel sobiv iseregulatsiooni organ, keda kõigepealt teavitatakse. Kooskõlas Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikaga on iseregulatsiooni organile esmase teatamise süsteem oluline kaitsemeede põhiõiguste tagamisel seoses advokaatide suhtes kohaldatava teatamiskohustusega. Liikmesriigid peaksid nägema

ette vahendid ja meetodi, mille abil tagada ametisaladuse hoidmine, konfidentsiaalsus ja eraelu puutumatus.

(81) Kui liikmesriik otsustab määrata iseregulatsiooni organi, võib ta lubada, et see organ ei pea edastama rahapesu andmebüroole teavet, mis on kogutud isikutelt, keda see organ esindab, juhul kui teave on saadud mõnelt esindatava isiku kliendilt või mõne kliendi kohta seoses kliendi õigusliku olukorra selgitamisega või kõnealuse kliendi kaitse või esindamisega kohtumenetluses või sellega seoses, sealhulgas juhul, kui ta annab kohtumenetluse algatamist või vältimist käsitlevat nõu, olenemata sellest, kas kõnealune teave on saadud enne sellist menetlust, selle ajal või pärast seda, või nõuda, et iseregulatsiooni organ seda teavet ei edastaks.

(82) Kohustatud isikud peaksid erandina saama kahtlasi tehinguid teha enne pädevate asutuste teavitamist, kui nende tegemata jätmine ei ole võimalik või kui see võib takistada kahtlustatavast rahapesust või terrorismi rahastamisest kasu saajate jälitamist. Seda erandit ei tohiks aga teha seoses tehingutega, mis on seotud liikmesriikide võetud rahvusvaheliste kohustustega külmutada viivitamata terroristide, terroristlike rühmituste või terrorismi rahastajate rahalised vahendid või muu vara vastavalt ÜRO Julgeolekunõukogu asjakohastele eeskirjadele.

(83) Rahapesu andmebüroodele kahtlastest tehingutest teatamise ja muu asjakohase teabe esitamise konfidentsiaalsus on oluline, et pädevad asutused saaksid külmutada ja arestida varasid, mis võivad olla seotud rahapesu, selle eelkuritegude või terrorismi rahastamisega. Kahtlane tehing ei ole märk kuritegelikust tegevusest. Avalikustamine, et kahtlusest on teada antud, võib kahjustada tehingus osalevate isikute mainet ning ohustada analüüside ja uurimiste läbiviimist. Seega ei tohiks kohustatud isikud ning nende juhid ja töötajad avalikustada asjaomasele kliendile ega kolmandatele isikutele asjaolu, et rahapesu andmebüroole edastatakse, kavatsetakse edastada või on edastatud teavet, kas otseselt või iseregulatsiooni organi vahendusel, või et rahapesuga või terrorismi rahastamisega seoses on alustatud või võidakse alustada analüüsi. Avalikustamise keeldu ei tuleks kohaldada konkreetsetel asjaoludel, mis on seotud näiteks pädevatele asutustele ja iseregulatsiooni organitele teabe avaldamisega järelevalveülesannete täitmisel või teabe avaldamisega õiguskaitse eesmärgil või teabe avaldamisega samasse kontserni kuuluvate kohustatud isikute vahel.

(84) Kurjategijad liigutavad ebaseaduslikku tulu paljude vahendajate kaudu, et vältida selle avastamist. Seetõttu on oluline lubada kohustatud isikutel vahetada teavet mitte üksnes kontserni liikmete vahel, vaid teatavatel juhtudel ka krediidi- ja finantseerimisasutuste ja teiste ettevõtjate vahel, kes tegutsevad võrgustikes, järgides nõuetekohaselt andmekaitsenorme.

(85) Käesoleva määruse kohaldamisel teostatava isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/679[18]. Võitlust rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu käsitavad olulise avaliku huvina kõik liikmesriigid.

(86) On ülimalt oluline, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku kooskõlla viimisel FATFi muudetud soovitustega järgitakse täielikult liidu õigust, eriti selles osas, mis puudutab liidu andmekaitsealaseid õigusakte ja hartas kinnistatud põhiõiguste kaitsmist. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku

[18] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

rakendamise teatavad aspektid hõlmavad andmete kogumist, analüüsi, säilitamist ja jagamist. Isikuandmete töötlemine peaks olema lubatud juhul, kui austatakse täielikult põhiõigusi ja üksnes käesolevas määruses sätestatud eesmärkidel ning kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamiseks, ebatavaliste ja kahtlaste tehingute pidevaks seireks, analüüsiks ja nendest teatamiseks, juriidilise isiku või õigusliku üksuse tegeliku kasusaaja tuvastamiseks, riikliku taustaga isiku tuvastamiseks ning teabe jagamiseks krediidi- ja finantseerimisasutustega ja muude kohustatud isikutega. Isikuandmete kogumine ja järgnev töötlemine kohustatud isikute poolt peaks piirduma sellega, mida on vaja rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmiseks, ja isikuandmeid ei tuleks täiendavalt töödelda viisil, mis ei ole sellise vajadusega kooskõlas. Eelkõige tuleks rangelt keelata isikuandmete lisatöötlemine ärilistel eesmärkidel.

(87) FATFi muudetud soovitused näitavad, et selleks, et rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise, avastamise või uurimise eesmärgil saaksid kohustatud isikud pädevate asutustega teha täielikult koostööd ja kiiresti vastata pädevate asutuste esitatud teabenõuetele, peaksid kohustatud isikud säilitama kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete kaudu saadud vajaliku teabe ja andmed tehingute kohta vähemalt viis aastat. Selleks et vältida eri lähenemisviiside kohaldamist ning täita isikuandmete kaitse ja õiguskindluse nõudeid, tuleks kehtestada selliste andmete säilitamise perioodiks viis aastat alates ärisuhte lõppemisest või juhutehingu tegemisest.

(88) Kui pädevate asutuste mõiste viitab uurivatele ja vastutusele võtmise eest vastutavatele asutustele, tõlgendatakse seda nii, et see hõlmab Euroopa Prokuratuuri asutamisel tõhustatud koostöös osalevate liikmesriikide puhul Euroopa Prokuratuuri keskset ja detsentraliseeritud tasandit.

(89) Selleks et tagada sobiv ja tõhus õigusemõistmine käesoleva määruse jõustumise ja kohaldamise vahelisel perioodil ja selleks, et tagada selle tõrgeteta koostoime liikmesriikide menetlusõigusega, tuleks teavet ja dokumente, mis on seotud liikmesriigis käesoleva määruse jõustumise kuupäeval poolelioleva võimaliku rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamise, avastamise või uurimise eesmärgil läbiviidava kohtumenetlusega, säilitada viie aasta jooksul pärast seda kuupäeva ning seda perioodi peaks olema võimalik pikendada veel viie aasta võrra.

(90) Andmesubjekti teabele juurdepääsu õigust kohaldatakse käesoleva määruse raames töödeldavate isikuandmete suhtes. Andmesubjekti juurdepääs kahtlase tehinguga seotud teabele pärsiks aga tõsiselt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tulemuslikkust. Seepärast võib olla põhjendatud kohaldada kõnealuse õiguse suhtes erandeid ja piiranguid määruse (EL) 2016/679 artiklis 23 sätestatud korras. Andmesubjektil on õigus taotleda, et määruse (EL) 2016/679 artiklis 51 osutatud järelevalveasutus kontrolliks töötlemise seaduslikkust, ja õigus kasutada kõnealuse määruse artiklis 79 osutatud õiguskaitsevahendit. Järelevalveasutus võib samuti tegutseda omal algatusel. Piiramata juurdepääsuõiguse piirangute kohaldamist peaks järelevalveasutusel olema võimalik teavitada andmesubjekti sellest, et järelevalveasutus on teinud kogu vajaliku kontrolli, ning sellest, millisele järeldusele ta kõnealuse töötlemise õiguspärasuse küsimuses jõudis.

(91) Kohustatud isikud võivad kasutada teiste eraettevõtjate teenuseid. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikku tuleks siiski kohaldada ainult kohustatud isikute suhtes ning kohustatud isikud peaksid jääma täielikult vastutavaks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmise eest. Et tagada õiguskindlus ja vältida mõningate teenuste tahtmatut lisamist käesoleva määruse

kohaldamisalasse, on vaja selgitada, et käesoleva määruse kohaldamisalasse ei jää isikud, kes üksnes teisendavad paberdokumente elektroonilisteks andmeteks ja tegutsevad kohustatud isikuga sõlmitud lepingu alusel, ega isikud, kes pakuvad krediidi- või finantseerimisasutustele vaid rahaülekannete teavitus- või muid tugisüsteeme või kliiring- ja arveldussüsteeme.

(92) Kohustatud isikud peaksid koguma ja hoidma piisavat ja täpset teavet juriidiliste isikute tegelike kasusaajate ja kontrollimise kohta. Kuna esitajaaktsiad annavad omandiõiguse isikule, kellel on esitajaaktsiatäht, võimaldavad need tegelikul kasusaajal jääda anonüümseks. Tagamaks, et neid aktsiaid ei kuritarvitata rahapesu ega terrorismi rahastamise eesmärgil, peaksid äriühingud – välja arvatud need, kellel on reguleeritud turul noteeritud väärtpabereid või kelle aktsiad on emiteeritud vahendatud väärtpaberitena – konverteerima kõik olemasolevad esitajaaktsiad nimelisteks aktsiateks. Lisaks tuleks lubada esitajaaktsiate ostutähti ainult vahendatud kujul.

(93) Krüptovarade anonüümsus seab need ohtu, et neid kuritarvitatakse kuritegelikel eesmärkidel. Anonüümsed krüptokukrud ei võimalda krüptovara ülekandeid jälgida ja teevad keeruliseks ka selliste omavahel seotud tehingute tuvastamise, mis võivad tekitada kahtlusi, või kliendi suhtes piisavate hoolsusmeetmete rakendamise. Selleks et tagada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete tulemuslik kohaldamine krüptovarade suhtes, on vaja keelata anonüümsete krüptokukrute pakkumine ja hoidmine krüptovarateenuse osutajate poolt.

(94) Suurtes summades sularahamakseid saab hõlpsasti ära kasutada rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil; nõudega, mille kohaselt tuleb kaupadega kauplejate suhtes kohaldada rahapesuvastaseid norme, kui nad teevad või saavad sularahamakseid summas 10 000 eurot või rohkem, ei ole seda riski piisavalt maandatud. Samal ajal on liikmesriikide lähenemisviiside erinevused piiranud võrdseid tingimusi liidu siseturul, kahjustades rangema kontrolliga liikmesriikides asuvaid ettevõtjaid. Seepärast on vaja kehtestada kogu liitu hõlmav suurte sularahamaksete piirmäär 10 000 eurot. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kehtestada madalamaid künniseid ja täiendavaid rangemaid sätteid.

(95) Komisjon peaks hindama kulusid, kasu ja mõju, mis kaasnevad suurte sularahamaksete piirmäära alandamisega liidu tasandil, et veelgi võrdsustada ettevõtjate võimalusi ja vähendada kurjategijate võimalusi kasutada sularaha rahapesuks. Hindamisel tuleks eelkõige kaaluda kõige sobivamat taset sularahamaksete ühtlustatud piirmäära kehtestamiseks liidu tasandil, võttes arvesse paljudes liikmesriikides praegu kehtivaid sularahamaksete piirmäärasid, sellise piirmäära jõustatavust liidu tasandil ja selle mõju euro seadusliku maksevahendi staatusele.

(96) Komisjon peaks hindama ka tegelike kasusaajate tuvastamise künnise alandamise kulusid, tulusid ja mõju, kui kontrollimine toimub omandiõiguse kaudu. Hindamisel tuleks eelkõige arvesse võtta kogemusi, mis on saadud liikmesriikidelt või kolmandatelt riikidelt, kes on kehtestanud madalamad künnised.

(97) Selleks et tagada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete põhimõtteühtne kohaldamine, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, et täiendada käesolevat määrust, võttes vastu delegeeritud õigusaktid, millega määratakse kindlaks suure riskiga kolmandad riigid, nõuete järgimise puudustega kolmandad riigid ja riigid, kes seavad ohtu liidu finantssüsteemi, ning määratakse kindlaks ühtlustatud ja

proportsionaalsed tugevdatud hoolsusmeetmed ning vajaduse korral leevendusmeetmed, samuti regulatiivsed tehnilised standardid, millega kehtestatakse kontserniüleste põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuride miinimumnõuded ning tingimused, mille alusel peavad struktuurid, millel on ühised omanikud ja juhtkond ning ühine vastavuskontroll, kohaldama kontserniüleseid põhimõtteid, kontrollimeetmeid ja protseduure, meetmed, mida kontsernid peavad võtma, kui kolmandate riikide õigusaktidega ei ole kontserniüleste põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuride ja järelevalvemeetmete kohaldamine lubatud, sektorid ja tehingud, mille suhtes kohaldatakse madalamaid kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete künniseid ning teave, mis on vajalik kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamiseks. On eriti oluline, et komisjon korraldaks oma ettevalmistava töö käigus sobivaid konsultatsioone (sh ekspertide tasandil) ja et need toimuks kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes[19] sätestatud põhimõtetega. Et tagada võrdsel tasemel osalemine delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

(98) Selleks et tagada käesoleva määruse kohaldamise ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused, et teha kindlaks õiguslikud üksused, mis sarnanevad liikmesriikide siseriikliku õigusega reguleeritava lepingulise usaldushaldusega, ning võtta vastu rakenduslikud tehnilised standardid, milles täpsustatakse kahtlastest tehingutest teatamise vorm. Neid volitusi tuleks kasutada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011.[20]

(99) Käesolevas määruses järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigusi ja põhimõtteid, eelkõige õigust era- ja perekonnaelu austamisele (harta artikkel 7), õigust isikuandmete kaitsele (harta artikkel 8) ning õigust ettevõtlusvabadusele (harta artikkel 16).

(100) Kooskõlas harta artikliga 21, millega keelatakse igasugune diskrimineerimine, peavad kohustatud isikud tegema riskihindamised kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete raames kedagi diskrimineerimata.

(101) Käesoleva määruse rakendamise hindamisaruande koostamisel peaks komisjon pöörama nõuetekohaselt tähelepanu hartas tunnustatud põhiõiguste ja põhimõtete järgimisele.

(102) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt liidu finantssüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid meetmete ulatuse või toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

---

[19] ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

[20] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

(103) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikliga 42 [ning ta esitas arvamuse ...[21]],

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

## I PEATÜKK

## ÜLDSÄTTED

### 1. jagu

### Reguleerimisese ja mõisted

*Artikkel 1*

*Reguleerimisese*

Käesoleva määrusega kehtestatakse eeskirjad, mis käsitlevad järgmist:

a) meetmed, mida kohustatud isikud peavad võtma, et tõkestada rahapesu ja terrorismi rahastamist;

b) tegelike kasusaajate läbipaistvuse nõuded juriidilistele isikutele ja õiguslikele üksustele;

c) meetmed esitajainstrumentide kuritarvitamise piiramiseks.

*Artikkel 2*

*Mõisted*

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „rahapesu“ – direktiivi (EL) 2018/1673 artikli 3 lõigetes 1 ja 5 sätestatud tegevus, sealhulgas sellele tegevusele kaasaaitamine, sellele kihutamine ja selle katse, olenemata sellest, kas tegevus, mille tulemusel saadi rahapesus kasutatav vara, toimus liikmesriigi või kolmanda riigi territooriumil. Teadmist, kavatsust või eesmärki, mis on selle tegevuse koosseisuliseks tunnuseks, võib järeldada teo objektiivsete faktiliste asjaolude põhjal;

2) „terrorismi rahastamine“ – direktiivi (EL) 2017/541 artiklis 11 sätestatud tegevus, sealhulgas sellele tegevusele kaasaaitamine, sellele kihutamine ja selle katse, olenemata sellest, kas see toimub liikmesriigi või kolmanda riigi territooriumil. Teadmist, kavatsust või eesmärki, mis on selle tegevuse koosseisuliseks tunnuseks, võib järeldada teo objektiivsete faktiliste asjaolude põhjal;

3) „kuritegelik tegevus“ – direktiivi (EL) 2018/1673 artikli 2 lõikes 1 määratletud kuritegelik tegevus, direktiivi (EL) 2017/1371 artikli 3 lõikes 2 määratletud liidu finantshuve kahjustav pettus, artikli 4 lõikes 2 määratletud passiivne ja aktiivne korruptsioon ning kõnealuse direktiivi artikli 4 lõike 3 teises lõigus määratletud omastamine;

4) „vara“ – direktiivi (EL) 2018/1673 artikli 2 lõikes 2 määratletud vara;

5) „krediidiasutus“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013[22] artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud krediidiasutus, sealhulgas selle filiaalid, mis on

[21] ELT C ..., ..., lk …

määratletud kõnealuse määruse artikli 4 lõike 1 punktis 17, mis asub liidus, olenemata sellest, kas selle peakontor asub liidus või kolmandas riigis;

6) „finantseerimisasutus“ –

a) ettevõtja, kes ei ole krediidiasutus ega investeerimisühing ja kes teostab üht või mitut Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/36/EL[23] I lisa punktides 2–12 või 14 ja 15 osutatud tegevust, sealhulgas valuutavahetusasutuste tegevust, või kelle põhitegevusala on osaluste omandamine, sh finantsvaldusettevõtja ja segafinantsvaldusettevõtja;

b) kindlustusandja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/138/EÜ[24] artikli 13 punktis 1 määratletud mõistes, kui ta pakub kõnealuse direktiiviga hõlmatud elukindlustust või investeerimisriskiga kindlustust, sealhulgas kindlustusvaldusettevõtjad ja segakindlustusvaldusettevõtjad, nagu on määratletud vastavalt direktiivi 2009/138/EÜ artikli 212 lõike 1 punktides f ja g;

c) kindlustusvahendaja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/97 artikli 2 lõike 1 punktis 3[25] määratletud mõistes elukindlustuse ja muude investeerimisega seotud teenuste puhul;

d) investeerimisühing Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL[26] artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud mõistes;

e) ühiseks investeeringuks loodud ettevõtja, täpsemalt:

i) vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeerimiseks loodud ettevõtja, nagu on määratletud direktiivi 2009/65/EÜ artikli 1 lõikes 2, ja selle fondivalitseja, nagu on määratletud kõnealuse direktiivi artikli 2 lõike 1 punktis b, või äriühinguna asutatud fond, kes on saanud tegevusloa kõnealuse direktiivi kohaselt ja kes ei ole määranud fondivalitsejat, kes teeb eurofondide osakud liidus ostmiseks kättesaadavaks;

ii) direktiivi 2011/61/EL artikli 4 lõike 1 punktis a määratletud alternatiivne investeerimisfond ja kõnealuse direktiivi artikli 4 lõike 1 punktis b määratletud alternatiivse investeerimisfondi valitseja, kes kuuluvad direktiivi artiklis 2 sätestatud kohaldamisalasse;

f) alapunktides a–e määratletud selliste finantseerimisasutuste liidus asuvad filiaalid, mille peakontor asub liikmesriigis või kolmandas riigis;

7) „usaldushalduse või äriühinguteenuste pakkuja“ – iga isik, kes osutab põhitegevusalana kolmandatele isikutele mõnda järgmistest teenustest:

---

22 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

23 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

24 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II) (ELT L 335, 17.12.2009, lk 1).

25 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. jaanuari 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/97, mis käsitleb kindlustustoodete turustamist (uuesti sõnastatud) (ELT L 26, 2.2.2016, lk 19).

26 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (uuesti sõnastatud) (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

a) äriühingute või muude juriidiliste isikute asutamine;

b) tegutsemine juhi või juhatuse liikmena äriühingus, osanikuna seltsingus või sarnasel positsioonil mõnes muus juriidilises isikus, samuti mõne teise isiku sellisele positsioonile asumise korraldamine;

c) asukoha või äritegevuse aadressi, posti- või haldusaadressi ja teiste seonduvate teenuste pakkumine äriühingule, seltsingule või teistele juriidilistele isikutele või õiguslikele üksustele;

d) tegutsemine lepingulise usaldushalduse usaldushaldurina või mõne teise isiku sellisele positsioonile asumise korraldamine või samaväärse ülesande täitmine sarnase õigusliku üksuse jaoks;

e) tegutsemine teise isiku variaktsionärina, samuti mõne teise isiku sellisele positsioonile asumise korraldamine;

8) „hasartmänguteenus“ – teenus, mis hõlmab rahalise väärtusega panuse tegemist õnnemängudes, sealhulgas oskusi nõudvates õnnemängudes, nagu loteriid, kasiinomängud, pokker ja kihlveotehingud, ja mida osutatakse füüsiliselt piiritletavas kohas või muul viisil vahemaa tagant, elektrooniliselt või teabevahetust hõlbustava muu tehnoloogia abil ning teenuse saaja isiklikul nõudel;

9) „hüpoteekkrediidiandja“ – krediidiandja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/17/EL[27] artikli 4 punkti 2 mõistes;

10) „hüpoteekkrediidivahendaja“ – krediidivahendaja direktiivi 2014/17/EL artikli 4 punkti 5 mõistes;

11) „tarbijakrediidiandja“ – krediidiandja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/48/EÜ[28] artikli 3 punkti b mõistes;

12) „tarbijakrediidivahendaja“ – krediidivahendaja direktiivi 2008/48/EÜ artikli 3 punkti f mõistes;

13) „krüptovara“ – krüptovara määruse [palun lisage viide – ettepanek määruse kohta, mis käsitleb krüptovaraturge ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 – COM/2020/593 final] artikli 3 lõike 1 punkti 2 mõistes, välja arvatud juhul, kui see kuulub kõnealuse määruse artikli 2 lõikes 2 loetletud kategooriatesse või ei kvalifitseeru muul viisil rahalisteks vahenditeks;

14) „krüptovarateenuse osutaja“ – krüptovarateenuse osutaja määruse *[palun lisage viide – ettepanek määruse kohta, mis käsitleb krüptovaraturge ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 – COM/2020/593 final]* artikli 3 lõike 1 punkti 8 mõistes, kui ta osutab ühte või mitut krüptovarateenust, nagu on määratletud kõnealuse määruse artikli 3 lõike 1 punktis 9;

15) „e-raha“ – direktiivi 2009/110/EÜ[29] artikli 2 punktis 2 määratletud e-raha, v.a sama direktiivi artikli 1 lõikes 4 ja lõikes 5 osutatud rahalised väärtused;

---

27 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2013/36/EL ja määrust (EL) nr 1093/2010 (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 60, 28.2.2014, lk 34).

28 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiiv 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (ELT L 133, 22.5.2008, lk 66).

29 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta direktiiv 2009/110/EÜ, mis käsitleb e-raha asutuste asutamist ja tegevust ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet ning millega

16) „ärisuhe“ – äriline, ametialane või kaubandussuhe, mis on seotud kohustatud isiku kutsealase tegevusega ning millest kontakti loomise ajal oodatakse teatavat kestvust, sealhulgas suhe, mille puhul palutakse kohustatud isikul moodustada äriühing või seada oma kliendi jaoks sisse usaldushaldus, olenemata sellest, kas äriühingu moodustamine või usaldushalduse sisseseadmine on ainus tehing, mis selle kliendi jaoks tehakse;

17) „omavahel seotud tehingud“ – kaks või enam sama või sarnase päritolu ja sihtkohaga tehingut kindla ajavahemiku jooksul;

18) „kolmas riik“ – jurisdiktsioon, sõltumatu riik või autonoomne territoorium, mis ei ole Euroopa Liidu osa, kuid millel on oma rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevad õigusaktid või jõustamiskord;

19) „korrespondentsuhe“ –

a) pangateenuste osutamine ühe krediidiasutuse („korrespondentpank“) poolt teisele krediidiasutusele („respondentpank“), sealhulgas arvelduskonto või muu passivakonto ning seonduvate teenuste osutamine, nagu rahahaldus, rahvusvahelised rahaülekanded, tšekkide lunastamine, laiendatud kasutusõigusega kontod ja valuutavahetusteenused;

b) suhted krediidi- ja finantseerimisasutuste vahel, sealhulgas sellised suhted, mille puhul korrespondentpank osutab respondentpangale sarnaseid teenuseid, ning sellised suhted, mis on loodud väärtpaberitehingute või rahaülekannete tegemiseks;

20) „varipank“ – krediidi- või finantseerimisasutus või nendega samaväärseid toiminguid tegev asutus, mis on asutatud jurisdiktsioonis, kus tal puudub füüsiline asukoht sihipärase kontseptsiooni ja juhtimisega, ja mis ei ole seotud ühegi reguleeritud finantskontserniga;

21) „juriidilise isiku tunnus“ – juriidilisele isikule antud kordumatu tähtnumbriline viitekood kooskõlas ISO 17442 standardiga;

22) „tegelik kasusaaja“ – füüsiline isik, kes on juriidilise isiku või lepingulise usaldushalduse või sarnase õigusliku üksuse lõplik omanik või kes teda lõplikult kontrollib, ning füüsiline isik, kelle nimel või kelle kasuks tehing või toiming tehakse;

23) „õiguslik üksus“ – lepinguline usaldushaldus või kokkulepe, millel on lepingulise usaldushaldusega sarnane struktuur või ülesanne, sealhulgas *fiducie* ning teatavat liiki *Treuhand* ja *fideicomiso*;

24) „esindaja kasutamise ametlik kokkulepe“ – leping või ametlik kord, millel on lepinguga samaväärne õigusjõud ning mis on sõlmitud esindaja ja esindaja määraja vahel, kui esindaja määraja on juriidiline või füüsiline isik, kes annab esindajale juhiseid tegutseda tema nimel teatavas rollis, sealhulgas juhi või aktsionärina, ning esindaja on juriidiline või füüsiline isik, kellele esindaja määraja on andnud ülesande tegutseda tema nimel;

25) „riikliku taustaga isik“ – füüsiline isik, kes täidab või on täitnud järgmisi avaliku võimu olulisi ülesandeid:

a) liikmesriigis:

---

muudetakse direktiive 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/46/EÜ (ELT L 267, 10.10.2009, lk 7).

i) riigipead, valitsusjuhid, ministrid ning ase- või abiministrid;

ii) parlamendiliikmed või sarnaste seadusandlike organite liikmed;

iii) erakondade juhtorganite liikmed;

iv) ülemkohtute, konstitutsioonikohtute või teiste kõrgema astme kohtute liikmed, kelle otsuseid saab edasi kaevata ainult erandjuhtudel;

v) riikide kontrolliasutuste ja keskpankade nõukogude liikmed;

vi) suursaadikud, asjurid ja kaitsejõudude kõrgemad ohvitserid;

vii) riigiettevõtete juhatuse ning haldus- või järelevalveorganite liikmed;

b) rahvusvahelises organisatsioonis:

i) rahvusvahelise organisatsiooni kõrgeim ametnik, tema asetäitjad ja juhtorgani liikmed või samaväärseid ülesandeid täitvad isikud;

ii) esindajad liikmesriigis või liidus;

c) liidu tasandil:

(i) liidu institutsioonide ja asutuste tasandi ülesanded, mis on samaväärsed punkti a alapunktides i, ii, iv, v ja vi loetletud ülesannetega;

d) kolmandas riigis:

i) ülesanded, mis on samaväärsed punktis a loetletud ülesannetega;

26) „pereliikmed“ –

a) abikaasa või registreeritud kooselus või tsiviilpartnerluses või sarnases kokkuleppes osalev isik;

b) lapsed ja nende abikaasad või isikud, kes osalevad nende lastega registreeritud kooselus või tsiviilpartnerluses või sarnases kokkuleppes;

c) vanemad;

27) „lähedaseks äripartneriks peetav isik“ –

a) füüsiline isik, kellest on teada, et ta on juriidilise isiku või õigusliku üksuse tegelik kasusaaja koos riikliku taustaga isikuga või kellel on lähedased ärisuhted riikliku taustaga isikuga;

b) füüsiline isik, kes on sellise juriidilise isiku või õigusliku üksuse ainus tegelik kasusaaja, mis on teadaolevalt tegelikult asutatud riikliku taustaga isiku kasuks;

28) „kõrgem juhtkond“ – lisaks juhatuse või juhatuse puudumisel sellega samaväärse juhtorgani tegevjuhtidele ka juht või töötaja, kellel on piisavalt teadmisi asutuse riskidest seoses rahapesu ja terrorismi rahastamisega ning piisav volitus riske mõjutavate otsuste tegemiseks;

29) „kontsern“ – ettevõtjate grupp, mis koosneb emaettevõtjast, selle tütarettevõtjatest ja ettevõtjatest, milles emaettevõtjal või selle tütarettevõtjatel on osalus, ning ettevõtjad, mis on üksteisega seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL[30] artiklis 22 määratletud mõistes;

[30] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja

30) „sularaha“ – vääring, vabalt kaubeldavad esitaja maksevahendid, väärtuse säilitamiseks kasutatavad suure likviidsusega kaubad ja ettemaksekaardid, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1672[31] artikli 2 lõike 1 punktides c–f;

31) „pädev asutus“ –

a) rahapesu andmebüroo;

b) järelevalveasutus punkti 33 mõistes;

c) ametiasutus, mis tegeleb rahapesu, selle eelkuritegude ja terrorismi rahastamise uurimise või selle eest vastutusele võtmisega või mis vastutab kuritegeliku vara jälitamise, arestimise ja konfiskeerimise eest;

d) ametiasutus, millel on määratud ülesanded rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks;

32) „järelevalve tegija“ – organ, kellele on antud ülesanne tagada, et kohustatud isikud, sealhulgas rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise amet (AMLA), kui ta täidab talle määruse *[palun lisage viide – ettepanek luua rahapesuvastane amet – COM/2021/421 final]* artikli 5 lõikega 2 antud ülesandeid, järgivad käesoleva määruse nõudeid;

33) „järelevalveasutus“ – järelevalve tegija, kes on avalik-õiguslik asutus, või avaliku sektori asutus, kes teeb järelevalvet iseregulatsiooni organite üle nende järelevalvefunktsioonide täitmisel vastavalt direktiivi *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* artiklile 29;

34) „iseregulatsiooni organ“ – organ, mis esindab kutsealade liikmeid ja millel on roll kutsealade reguleerimisel teatavate järelevalve- või kontrolli ülesannete täitmisel ja kutsealaste normide täitmise tagamisel;

35) „sihipärased finantssanktsioonid“ – nii varade külmutamine kui ka keeld teha rahalisi vahendeid või muud vara otseselt või kaudselt kättesaadavaks määratud isikute ja ettevõtjate kasuks vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 29 alusel vastu võetud nõukogu otsustele ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 215 alusel vastu võetud nõukogu määrustele;

36) „massihävitusrelvade leviku rahastamisega seotud sihipärased finantssanktsioonid“ – punktis 35 osutatud sihipärased finantssanktsioonid, mis on kehtestatud vastavalt nõukogu otsusele (ÜVJP) 2016/849 ja nõukogu otsusele 2010/413/ÜVJP ning vastavalt nõukogu määrusele (EL) 2017/1509 ja nõukogu määrusele (EL) 267/2012.

2. jagu

Kohaldamisala

*Artikkel 3*

*Kohustatud isikud*

Käesolevas määruses loetakse kohustatud isikuteks järgmised isikud:

---

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 1).

[31] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1672, mis käsitleb liitu toodava või liidust välja viidava sularaha kontrolli ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1889/2005 (ELT L 284, 12.11.2018, lk 6).

1) krediidiasutused;

2) finantseerimisasutused;

3) järgmised füüsilised või juriidilised isikud nende kutsetegevuse puhul:

a) audiitorid, raamatupidamisteenuse osutajad ja maksunõustajad ning kõik teised füüsilised või juriidilised isikud, kes kohustuvad oma peamise äri- või kutsetegevusena kas otse või endaga seotud teiste isikute kaudu andma materiaalset abi, tuge või nõu maksuküsimustes;

b) notarid ja teised sõltumatud õigusteenuse osutajad, kui nad osalevad oma kliendi heaks või tema nimel mõnes finants- või kinnisvaratehingus või aitavad kliendil kavandada või täita tehingut, mis on seotud ükskõik millise järgmise tegevusega:

i) kinnisvara või ettevõtete ost ja müük;

ii) kliendi raha, väärtpaberite või muu vara haldamine;

iii) panga-, hoiu- või väärtpaberikontode avamine või haldamine;

iv) äriühingute asutamiseks, tegevuseks või juhtimiseks vajalike vahendite hankimine;

v) usaldushalduse, äriühingute, sihtasutuste või sarnaste struktuuride loomine, korraldamine või juhtimine;

c) usaldushalduse ja äriühinguteenuste pakkujad;

d) kinnisvaramaaklerid, sealhulgas juhul, kui nad tegutsevad kinnisvara väljaüürimisel vahendajatena tehingute puhul, mille kuuüür on vähemalt 10 000 eurot või samaväärne summa omavääringus;

e) väärismetallide ja -kividega kauplevad isikud;

f) hasartmänguteenuste osutajad;

g) krüptovarateenuse osutajad;

h) muud ühisrahastusteenuse osutajad peale nende, keda reguleeritakse määrusega (EL) 2020/1503;

i) kunstikaupmehed või kunstiteoste vahendajad, sh siis, kui nende tegevus toimub kunstigaleriis või oksjonimajas ning kui tehingu või omavahel seotud tehingute väärtus on vähemalt 10 000 eurot või samaväärne summa omavääringus;

j) kunstiteoste hoidmise, nendega kauplemise või nende vahendamisega tegelevad isikud, kui seda tehakse vabatsoonides ja tolliladudes ning kui tehingu või omavahel seotud tehingute väärtus on vähemalt 10 000 eurot või samaväärne summa omavääringus;

k) hüpoteegi- ja tarbijakrediidiandjad, välja arvatud artikli 2 lõikes 5 määratletud krediidiasutused ja artikli 2 lõikes 6 määratletud finantseerimisasutused, ning hüpoteegi- ja tarbijakrediidivahendajad;

l) investeerimisrände korraldajad, kellel on lubatud esindada kolmandate riikide kodanikke, kes soovivad saada liikmesriigis elamise õigust, või pakkuda neile vahendusteenuseid vastutasuks mis tahes liiki investeeringute eest, sealhulgas kapitalisiirete, kinnisasjade ostmise või üürimise, riigivõlakirjadesse investeerimise, äriühingutesse investeerimise, avalike hüvedega seotud tegevuse heaks annetamise või rahastamise ning riigieelarvesse tehtavate maksete eest.

*Artikkel 4*

*Erandid teatavatele hasartmänguteenuste osutajatele*

1. Liikmesriigid võivad otsustada, et teatavate hasartmänguteenuste osutajad, välja arvatud kasiinod, vabastatakse täielikult või osaliselt käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmisest, juhul kui selliste teenuste olemuse ja, kui see on asjakohane, ulatuse tõttu on risk tõendatult väike.

2. Lõike 1 kohaldamisel teevad liikmesriigid hasartmänguteenuste riskihindamise, et hinnata järgmist:

   a) hasartmänguteenuste haavatavus rahapesu ja terrorismi rahastamise seisukohast ning leevendavad tegurid;

   b) tehingute mahu ja kasutatavate makseviisidega seotud riskid;

   c) geograafiline piirkond, kus hasartmänguteenust osutatakse.

   Selliste riskihindamiste tegemisel võtavad liikmesriigid arvesse direktiivi *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* artikli 7 kohaselt komisjoni koostatud riskihindamise tulemusi.

3. Liikmesriigid näevad ette riskipõhised seiremeetmed või võtavad muid piisavaid meetmeid, mis tagavad, et käesoleva artikli kohaselt tehtud erandeid ei kuritarvitata.

*Artikkel 5*

*Erandid teatava finantstegevuse puhul*

1. Liikmesriigid võivad otsustada, et isikud, kes osalevad finantstegevuses, nagu on loetletud direktiivi 2013/36/EL I lisa punktides 2–12 või 14 ja 15 väga piiratud mahus või üksikjuhtudel ja kelle puhul rahapesuoht või terrorismi rahastamise oht on väike, välja arvatud isikud, kes tegelevad rahasiirdega direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punkti 22 mõistes, vabastatakse käesoleva määruse nõuete täitmisest, kui on täidetud kõik järgmised kriteeriumid:

   a) finantstegevus on absoluutarvudes piiratud;

   b) finantstegevus on tehingupõhiselt piiratud;

   c) finantstegevus ei ole kõnealuste isikute põhitegevus;

   d) finantstegevus on kõrvaltegevus ja otseselt seotud kõnealuste isikute põhitegevusega;

   e) kõnealuste isikute põhitegevus ei ole artikli 3 punkti 3 alapunktides a–d või alapunktis f osutatud tegevus;

   f) finantstegevus on suunatud ainult kõnealuste isikute põhitegevuse klientidele ja seda ei pakuta üldsusele.

2. Lõike 1 punkti a kohaldamisel näevad liikmesriigid ette, et finantstegevuse kogukäive ei tohi ületada künnist, mis peab olema piisavalt madal. Kõnealune künnis kehtestatakse riiklikul tasandil ja see sõltub finantstegevuse liigist.

3. Lõike 1 punkti b kohaldamisel rakendavad liikmesriigid künnist kliendi ja tehingu kohta, sõltumata sellest, kas tehingu eest arveldatakse ühe maksega või mitme maksega, mis näivad olevat seotud. See künnis kehtestatakse riigi tasandil ja see sõltub finantstegevuse liigist. Künnis peab olema piisavalt madal, et kõnealused

tehingud oleksid rahapesu või terrorismi rahastamise meetodina ebapraktilised ning ebapiisavad, ning see künnis ei tohi ületada 1 000 eurot või sellega võrdväärset summat omavääringus.

4. Lõike 1 punkti c kohaldamisel nõuavad liikmesriigid, et finantstegevuse käive ei ületaks 5 % asjaomase füüsilise või juriidilise isiku kogukäibest.

5. Käesoleva artikli kohaldamisel rahapesu või terrorismi rahastamise riski hindamisel pööravad liikmesriigid erilist tähelepanu sellisele finantstegevusele, mille puhul võib selle olemuse tõttu pidada väga tõenäoliseks, et seda kasutatakse või kuritarvitatakse rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärkidel.

6. Liikmesriigid näevad ette riskipõhised seiremeetmed või võtavad muid piisavaid meetmeid, mis tagavad, et käesoleva artikli kohaselt tehtud erandeid ei kuritarvitata.

*Artikkel 6*

*Eranditest etteteatamine*

1. Liikmesriigid teavitavad komisjoni viivitamata kõigist eranditest, mida nad kavatsevad teha kooskõlas artiklitega 4 ja 5. Teates esitatakse erandi asjakohasele riskihindamisele tuginev põhjendus.

2. Komisjon võtab kahe kuu jooksul alates lõikes 2 osutatud teavitamist ühe järgmistest meetmetest:

   a) kinnitab, et erandi võib teha;

   b) teatab põhjendatud otsusega, et erandit ei saa teha.

3. Kui liikmesriigid on saanud komisjonilt lõike 2 punkti a kohase otsuse, võivad liikmesriigid võtta vastu otsuse erandi tegemise kohta. Sellises otsuses esitatakse kõik põhjendused, millel otsus põhineb. Liikmesriigid vaatavad need otsused üle korrapäraselt ja igal juhul siis, kui nad ajakohastavad oma riiklikku riskihindamist kooskõlas direktiivi *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* artikliga 8.

4. Liikmesriigid teavitavad komisjoni hiljemalt *[kolm kuud pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva]* direktiivi (EL) 2015/849 artikli 2 lõigete 2 ja 3 kohaselt tehtud eranditest, mis kehtisid käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeval.

5. Komisjon avaldab käesoleva artikli kohaselt tehtud erandite loetelu igal aastal *Euroopa Liidu Teatajas*.

## II PEATÜKK

## KOHUSTATUD ISIKUTE ETTEVÕTTESISESED PÕHIMÕTTED, KONTROLLIMEETMED JA PROTSEDUURID

### 1. JAGU

### Ettevõttesisesed protseduurid, riskihindamine ja töötajad

*Artikkel 7*

*Ettevõttesiseste põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuride kohaldamisala*

1. Kohustatud isikud kehtestavad põhimõtted, kontrollimeetmed ja protseduurid, et tagada käesoleva määruse järgimine ja eelkõige:

a) tulemuslikult maandada ja juhtida liidu, liikmesriigi ja kohustatud isiku tasandil tuvastatud rahapesu ja terrorismi rahastamise riske;

b) lisaks kohustusele kohaldada sihipäraseid finantssanktsioone, maandada ja juhtida massihävitusrelvade leviku rahastamisega seotud sihipäraste finantssanktsioonide rakendamata jätmise ja nendest kõrvalehoidmise riski.

Kõnealused põhimõtted, kontrollimeetmed ja protseduurid peavad olema proportsionaalsed kohustatud isikute laadi ja suurusega.

2. Lõikes 1 osutatud põhimõtted, kontrollimeetmed ja protseduurid hõlmavad järgmist:

a) ettevõttesiseste põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuride väljatöötamine, sealhulgas riskijuhtimise tavad, kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed, teatamine, tuginemine teistele ettevõtjatele ja andmete säilitamine, selliste põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuride järgimise järelevalve ja haldamine ning isikuandmete töötlemise põhimõtted vastavalt artiklile 55;

b) põhimõtted, kontrollimeetmed ja protseduurid selliste ärisuhete või juhutehingute tuvastamiseks, kontrollimiseks ja haldamiseks, millega kaasneb suurem või väiksem rahapesu ja terrorismi rahastamise risk;

c) sõltumatu audititalitus, kes testib punktis a osutatud põhimõtteid, kontrollimeetmeid ja protseduure;

d) kontrollida töötajate värbamisel ja teatavatele ülesannetele ja funktsioonidele määramisel ning oma agentide ja levitajate määramisel kõnealuste isikute head mainet, proportsionaalselt täidetavate ülesannete ja funktsioonidega seotud riskidega;

e) kohustatud isiku ettevõttesiseste põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuridega seotud sisesuhtlus, sealhulgas teabevahetus agentide ja levitajatega;

f) töötajate ning vajaduse korral agentide ja levitajate koolitamise põhimõtted seoses kohustatud isiku poolt käesoleva määruse nõuete täitmiseks kehtestatud meetmetega.

Esimese lõigu punktides a–f sätestatud ettevõttesisesed põhimõtted, kontrollimeetmed ja protseduurid dokumenteeritakse kirjalikult. Need põhimõtted, kontrollimeetmed ja protseduurid kiidab heaks kõrgem juhtkond.

3. Kohustatud isikud ajakohastavad põhimõtteid, kontrollimeetmeid ja protseduure ning täiustavad neid puuduste tuvastamise korral.

4. Hiljemalt *[kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumist]* annab AMLA välja suunised elementide kohta, mida kohustatud isikud peaksid oma ettevõttesiseste põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuride ulatuse üle otsustamisel arvesse võtma.

*Artikkel 8*

*Riskihindamine*

1. Kohustatud isikud võtavad oma laadi ja suurusega proportsionaalseid sobivaid meetmeid, et tuvastada ja hinnata rahapesu ja terrorismi rahastamise riske, millega nad kokku puutuvad, samuti massihävitusrelvade leviku rahastamisega seotud

sihipäraste finantssanktsioonide rakendamata jätmise ja nendest kõrvalehoidmise riske, võttes arvesse järgmist:

a) I lisas sätestatud riskimuutujad ning II ja III lisas sätestatud riskitegurid;

b) komisjoni poolt direktiivi *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* artikli 7 kohaselt koostatud riigiülese riskihindamise tulemused;

c) liikmesriikide poolt direktiivi *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* artikli 8 kohaselt tehtud riiklike riskihindamiste tulemused.

2. Vastavalt lõikele 1 kohustatud isiku koostatud riskihindamine dokumenteeritakse, hoitakse ajakohasena ja tehakse järelevalve tegijatele kättesaadavaks.

3. Järelevalve tegijad võivad otsustada, et individuaalseid dokumenteeritud riskihinnanguid ei nõuta, juhul kui sektorile omased spetsiifilised riskid on selged ja arusaadavad.

*Artikkel 9*

*Vastavuskontrolli funktsioonid*

1. Kohustatud isikud nimetavad oma juhatuse või selle puudumisel samaväärse juhtorgani ühe juhtiva liikme, kes vastutab käesoleva määruse täitmist tagavate meetmete rakendamise eest (edaspidi „vastavuskontrolli juht“). Kui kohustatud isikul ei ole juhtorganit, peaks funktsiooni täitma selle kõrgema juhtkonna liige.

2. Vastavuskontrolli juht vastutab kohustatud isiku põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuride rakendamise ning selliste põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuride märkimisväärsete või oluliste puuduste kohta teabe saamise eest. Vastavuskontrolli juht annab nendes küsimustes korrapäraselt aru juhatusele või samaväärsele juhtorganile. Emaettevõtjate puhul vastutab see isik ka kontserniüleste põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuride järelevalve eest.

3. Kohustatud isikutel peab olema vastavuskontrolli spetsialist, kelle nimetab ametisse juhatus või juhtorgan ning kes vastutab kohustatud isiku rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhimõtete igapäevase toimimise eest. Kõnealune isik vastutab ka rahapesu andmebüroole kahtlastest tehingutest teatamise eest vastavalt artikli 50 lõikele 6.

Kohustatud isikute puhul, kelle kõrgemat juhtkonda või tegelikke kasusaajaid kontrollitakse vastavalt direktiivi *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastse direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* artiklile 6 või muude liidu õigusaktide kohaselt, kontrollitakse vastavuskontrolli spetsialistide vastavust kõnealustele nõuetele.

Kontserni kuuluv kohustatud isik võib määrata oma vastavuskontrolli spetsialistiks üksikisiku, kes täidab seda ülesannet kõnealuse kontserni teises kohustatud isikus.

4. Kohustatud isikud peavad tagama vastavuskontrolli funktsioonide täitmiseks piisavad ressursid, sealhulgas töötajad ja tehnoloogia, proportsionaalselt kohustatud isiku suuruse, olemuse ja riskidega, ning tagama, et kõnealuste funktsioonide täitmise eest vastutavatele isikutele antakse volitused teha ettepanekuid mis tahes meetmete kohta, mis on vajalikud kohustatud isiku ettevõttesiseste põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuride tulemuslikkuse tagamiseks.

5. Vastavuskontrolli juht esitab kord aastas või vajaduse korral sagedamini juhtorganile aruande kohustatud isiku ettevõttesiseste põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuride rakendamise kohta ning teavitab juhtorganit kõigi läbivaatamiste tulemustest. Juhtorgan võtab vajalikud meetmed tuvastatud puuduste õigeaegseks kõrvaldamiseks.

6. Kui kohustatud isiku suurus seda õigustab, võib lõigetes 1 ja 3 osutatud ülesandeid täita sama füüsiline isik.

   Kui kohustatud isik on füüsiline või juriidiline isik, kelle tegevust teostab ainult üks füüsiline isik, vastutab see isik käesoleva artikli kohaste ülesannete täitmise eest.

*Artikkel 10*

*Teadlikkus nõuetest*

Kohustatud isikud võtavad meetmeid tagamaks, et nende töötajad, kelle ülesanded seda nõuavad, samuti nende agendid ja levitajad on teadlikud käesolevast määrusest tulenevatest nõuetest ning kohustatud isiku ettevõttesisestest põhimõtetest, kontrollimeetmetest ja protseduuridest sealhulgas seoses isikuandmete töötlemisega käesoleva määruse kohaldamisel.

Esimeses lõigus osutatud meetmete võtmise raames osalevad töötajad konkreetsetes kestvates koolitusprogrammides, mille käigus neid õpetatakse ära tundma võimaliku rahapesuga või terrorismi rahastamisega seotud toiminguid ja antakse juhiseid sellistes olukordades tegutsemiseks. Sellised koolitusprogrammid dokumenteeritakse nõuetekohaselt.

*Artikkel 11*

*Töötajate usaldusväärsus*

1. Kohustatud isiku töötaja, kellele on usaldatud ülesanded, mis on seotud kohustatud isiku vastavusega käesolevale määrusele ja määrusele *[palun lisage viide – ettepanek määruse (EL) 2015/847 uuesti sõnastamise kohta – COM/2021/422 final]*, peab läbima vastavuskontrolli spetsialisti poolt heakskiidetud hindamise järgmiste aspektide kohta:

   a) individuaalsed oskused, teadmised ja asjatundlikkus oma ülesannete tulemuslikuks täitmiseks;

   b) hea maine, ausus ja erialane kohusetunne.

2. Töötajad, kellele on antud ülesanded, mis on seotud kohustatud isiku vastavusega käesolevale määrusele, teavitavad vastavuskontrolli spetsialisti kõigist tihedatest era- või ametialastest suhetest, mis on loodud kohustatud isiku klientide või võimalike klientidega, ning neil ei ole lubatud täita mis tahes ülesandeid, mis on seotud kohustatud isiku nõuetele vastavusega seoses kõnealuste klientidega.

3. Kohustatud isikutel peavad olema sobivad protseduurid, mille kohaselt nende töötajad või võrreldavas olukorras olevad isikud teatavad õigusrikkumistest kohustatud isiku siseselt konkreetse, sõltumatu ja anonüümse kanali kaudu ning mis on proportsionaalsed kohustatud isiku laadi ja suurusega.

   Kohustatud isikud peavad võtma meetmeid tagamaks, et töötajad, juhid või agendid, kes teatavad rikkumistest esimese lõigu kohaselt, on kaitstud kättemaksu, diskrimineerimise ja igasuguse muu ebaõiglase kohtlemise eest.

4. Käesolevat artiklit ei kohaldata kohustatud isikute suhtes, kes on füüsilisest isikust ettevõtjad.

*Artikkel 12*

*Konkreetsete töötajate olukord*

Kui artikli 3 punktis 3 mainitud kategooriatesse kuuluv füüsiline isik tegutseb oma kutsealal juriidilise isiku töötajana, kohaldatakse käesolevas jaos sätestatud nõudeid pigem kõnealuse juriidilise isiku kui füüsilise isiku suhtes.

2. JAGU

Kontsernide suhtes kohaldatavad sätted

*Artikkel 13*

*Kontserniülesed nõuded*

1. Emaettevõtja tagab, et käesoleva peatüki 1. jaos osutatud ettevõttesiseseid protseduure, riskihindamist ja töötajaid käsitlevaid nõudeid kohaldatakse kontserni kõigi filiaalide ja tütarettevõtjate suhtes liikmesriikides ning nende kontsernide puhul, mille emaettevõtja on asutatud liidus, kolmandates riikides. Kontserniülesed põhimõtted, kontrollimeetmed ja protseduurid hõlmavad ka andmekaitsepõhimõtteid ning põhimõtteid, kontrollimeetmeid ja protseduure teabe jagamiseks kontsernis rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil.

2. Lõikes 1 osutatud teabevahetusega seotud põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuride kohaselt peavad kontserni kohustatud isikud omavahel teavet vahetama, kui see on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seisukohast oluline. Teabe jagamine kontsernis hõlmab eelkõige kliendi, tema tegeliku kasusaaja või isiku, kelle nimel klient tegutseb, identiteeti ja omadusi, ärisuhte olemust ja eesmärki ning kahtlusi, et rahalised vahendid on kuritegelikust tegevusest saadud tulu või seotud terrorismi rahastamisega, millest teatatakse rahapesu andmebüroole artikli 50 kohaselt, välja arvatud juhul, kui rahapesu andmebüroo on andnud teistsugused juhised.

   Kontsernid kehtestavad kontserniülesed põhimõtted, kontrollimeetmed ja protseduurid tagamaks, et esimese lõigu kohaselt vahetatava teabe suhtes kohaldatakse piisavaid konfidentsiaalsuse, andmekaitse ja teabe kasutamisega seotud tagatisi, sealhulgas selleks, et vältida teabe avaldamist.

3. Hiljemalt *[kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumist]* töötab AMLA välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu ja esitab selle komisjonile vastuvõtmiseks. Regulatiivsete tehniliste standardite eelnõus määratakse kindlaks kontserniüleste põhimõtete miinimumnõuded, sealhulgas miinimumstandardid teabe jagamiseks grupis, selliste emaettevõtjate roll ja kohustused, kes ise ei ole kohustatud isikud, et tagada kontserniülene vastavus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuetele, ning tingimused, mille alusel kohaldatakse käesoleva artikli sätteid ettevõtjate suhtes, kes on osa struktuuridest, millel on ühised omanikud ja juhtkond ning ühine vastavuskontroll.

4. Komisjonil on õigus käesolevat määrust täiendada, võttes vastu käesoleva artikli lõikes 3 osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse *[palun lisage viide – ettepanek rahapesuvastase ameti loomise kohta – COM/2021/421 final]* artiklitega 38–41.

*Artikkel 14*

*Filiaalid ja tütarettevõtjad kolmandates riikides*

1. Kui kohustatud isikute filiaalid või tütarettevõtjad asuvad kolmandates riikides, kus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise miinimumnõuded on käesolevas määruses sätestatutest leebemad, tagab asjaomane kohustatud isik, et need filiaalid või tütarettevõtjad vastavad käesolevas määruses sätestatud, sealhulgas andmekaitset käsitlevatele nõuetele või samaväärsetele nõuetele.

2. Kui kolmanda riigi õigusaktid ei võimalda vastata käesolevas määruses sätestatud nõuetele, võtavad kohustatud isikud lisameetmeid tagamaks, et asjaomases kolmandas riigis asuvad filiaalid ja enamusosalusega tütarettevõtjad vähendavad tulemuslikult rahapesu või terrorismi rahastamise riski, ning peakontor teavitab sellest oma päritoluliikmesriigi järelevalve tegijaid. Kui päritoluliikmesriigi järelevalve tegijad leiavad, et lisameetmed ei ole piisavad, võtavad nad täiendavaid järelevalvemeetmeid, sealhulgas nõuavad, et kontsern ei looks ärisuhteid või lõpetaks need ning ei teeks tehinguid, ning vajaduse korral nõuavad, et kontsern lõpetaks oma tegevuse asjaomases kolmandas riigis.

3. Hiljemalt *[kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumiskuupäeva]* koostab AMLA regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu ja esitab selle komisjonile vastuvõtmiseks. Selles regulatiivsete tehniliste standardite eelnõus täpsustatakse lõikes 2 osutatud lisameetmete laad, sealhulgas miinimummeetmed, mida kohustatud isikud peavad võtma, kui kolmanda riigi õigus ei võimalda rakendada artikli 13 kohaseid meetmeid ning sellistel juhtudel nõutavad täiendavad järelevalvemeetmed.

4. Komisjonil on õigus käesolevat määrust täiendada, võttes vastu käesoleva artikli lõikes 3 osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse *[palun lisage viide – ettepanek rahapesuvastase ameti loomise kohta – COM/2021/421 final]* artiklitega 38–41.

## III PEATÜKK

## KLIENDI SUHTES RAKENDATAVAD HOOLSUSMEETMED

### 1. JAGU

### Üldsätted

*Artikkel 15*

*Kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete kohaldamine*

1. Kohustatud isikud rakendavad klientide suhtes hoolsusmeetmeid järgmistel juhtudel:

   a) ärisuhte loomisel;

   b) kui nad on seotud juhutehinguga või teevad juhutehingut, mille väärtus on 10 000 eurot või rohkem või samaväärne summa omavääringus, olenemata sellest, kas tehing sooritatakse ühe maksena või omavahel seotud tehingute kaudu, või lõike 5 kohaselt kehtestatud madalam piirmäär;

   c) kui on rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus, hoolimata ükskõik millisest mööndusest, erandist või künnisest;

   d) kui esineb kahtlusi varem kontrollitud kliendi isikut tõendavate andmete tõelevastavuses või adekvaatsuses.

2. Lisaks lõikes 1 osutatud asjaoludele kohaldavad krediidi- ja finantseerimisasutused ning krüptovarateenuste osutajad kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid, kui nad algatavad või sooritavad juhutehingut, mis on rahaülekanne määruse *[palun lisage viide – ettepanek sõnastada uuesti määrus (EL) 2015/847 – COM/2021/422 final]* artikli 3 punkti 9 mõistes, või krüptovara ülekanne selle määruse artikli 3 punkti 10 mõistes, mis on suurem kui 1 000 eurot või samaväärne summa omavääringus.

3. Hasartmänguteenuste osutajad kohaldavad kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid võidusumma väljamaksmise, panuste tegemise või mõlema korral, kui tehtava tehingu suurus on vähemalt 2 000 eurot või samaväärne summa omavääringus, sõltumata sellest, kas tehingu eest arveldatakse ühe tehingu või mitme omavahel seotud tehinguga.

4. Krediidiasutuste puhul kohaldatakse kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid järelevalve tegijate järelevalve all ka hetkel, mil krediidiasutus on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/59/EL[32] artikli 32 lõike 1 kohaselt tunnistatud maksejõuetuks või tõenäoliselt maksejõuetuks jäävaks või kui hoiused on peatatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/49/EL[33] artikli 2 lõike 1 punktile 8. Järelevalve tegijad otsustavad selliste kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete intensiivsuse ja ulatuse üle, võttes arvesse krediidiasutuse konkreetseid asjaolusid.

5. Hiljemalt *[kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumiskuupäeva]* koostab AMLA regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu ja esitab selle komisjonile vastuvõtmiseks. Kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõus täpsustatakse:

   a) kohustatud isikud, sektorid või tehingud, mida seostatakse suurema rahapesu ja terrorismi rahastamise riskiga ning mille puhul järgitakse madalamaid künniseid kui need, mis on sätestatud lõike 1 punktis b;

   b) seotud juhutehingute künnised;

   c) omavahel seotud tehingute kindlaksmääramise kriteeriumid.

   Esimeses lõigus osutatud regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu koostamisel võtab AMLA nõuetekohaselt arvesse järgmist:

   a) eri liiki kohustatud isikute ärimudelitega seotud olemuslikud riskitasemed;

   b) komisjoni poolt direktiivi *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* artikli 7 kohaselt koostatud riigiülene riskihindamine.

6. Komisjonil on õigus käesolevat määrust täiendada, võttes vastu käesoleva artikli lõikes 5 osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse *[palun lisage viide – ettepanek rahapesuvastase ameti loomise kohta – COM/2021/421 final]* artiklitega 38–41.

---

32 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/59/EL, millega luuakse krediidiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012 EMPs kohaldatav tekst (ELT L 173, 12.6.2014, lk 190).

33 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/49/EL hoiuste tagamise skeemide kohta EMPs kohaldatav tekst (ELT L 173, 12.6.2014, lk 149).

*Artikkel 16*

*Kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed*

1. Kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamiseks võtavad kohustatud isikud kõik järgmised meetmed:

   a) kliendi tuvastamine ja kliendi isikusamasuse kontrollimine;

   b) tegelike kasusaajate tuvastamine kooskõlas artiklitega 42 ja 43 ning nende isikusamasuse kontrollimine sellises ulatuses, et kohustatud isik on veendunud, et ta teab, kes on tegelik kasusaaja, ja mõistab kliendi omandi- ja kontrollistruktuuri;

   c) teabe hindamine ja vajaduse korral kogumine ärisuhte eesmärgi ja olemuse kohta;

   d) pidev ärisuhte seire, sealhulgas ärisuhte raames tehtud tehingute kontroll tagamaks, et tehingud on kooskõlas kohustatud isiku teadmistega kliendist, tema tegevusest ja riskiprofiilist ning vajaduse korral ka vahendite allikast.

   Samuti peavad kohustatud isikud esimese lõigu punktides a ja b osutatud meetmete võtmisel kontrollima, et kõik kliendi nimel tegutseda soovivad isikud on selleks volitatud, ning tuvastama kõnealused isikud ja kontrollima nende isikusamasust kooskõlas artikliga 18.

2. Kohustatud isikud määravad lõikes 1 osutatud meetmete ulatuse kindlaks rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide individuaalse analüüsi alusel, võttes arvesse kliendi ja ärisuhte või juhutehingu eriomadusi ning kohustatud isiku tehtavat artikli 8 kohast riskihindamist, I lisas sätestatud rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud muutujaid ning II ja III lisas sätestatud riskitegureid.

   Kui kohustatud isikud teevad kindlaks, et rahapesu või terrorismi rahastamise risk on suurenenud, võtavad nad tugevdatud hoolsusmeetmeid vastavalt käesoleva peatüki 4. jaole. Kui tehakse kindlaks väiksema riskiga olukorrad, võivad kohustatud isikud kohaldada lihtsustatud hoolsusmeetmeid vastavalt käesoleva peatüki 3. jaole.

3. Hiljemalt *[kaks aastat pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva]* annab AMLA välja suunised riskimuutujate ja riskitegurite kohta, mida kohustatud isikud peavad ärisuhete loomisel või juhutehingute tegemisel arvesse võtma.

4. Kohustatud isikud peavad igal ajal suutma oma järelevalve tegijatele tõendada, et võetud meetmed on tuvastatud rahapesu ja terrorismi rahastamise riske silmas pidades sobivad.

*Artikkel 17*

*Suutmatus täita kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamise nõuet*

1. Kui kohustatud isik ei suuda täita artikli 16 lõikes 1 sätestatud kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid, ei tohi ta tehingut lõpule viia ega ärisuhet luua ning peab asjaomase ärisuhte lõpetama ja kaaluma kliendiga seoses kahtlasest tehingust teatamist rahapesu andmebüroole kooskõlas artikliga 50.

   Esimest lõiku ei kohaldata notarite, advokaatide, muude sõltumatute õigusteenuse osutajate, audiitorite, raamatupidamisteenuse osutajate ja maksunõustajate suhtes rangelt sellises ulatuses, kuivõrd kõnealused isikud on seotud kliendi õigusliku

olukorra hindamisega või ülesannete täitmisega kõnealuse kliendi kaitsja või esindajana kohtumenetluses või sellega seoses, sealhulgas seoses nõustamisega menetluse algatamise või vältimise asjus.

2. Kui kohustatud isikud kas nõustuvad ärisuhte loomisega või keelduvad seda loomast, peavad nad arvestust kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamise nõude täitmiseks võetud meetmete, sealhulgas tehtud otsuste ja asjakohaste tõendavate dokumentide kohta. Kohustatud isiku valduses olevaid dokumente, andmeid või teavet ajakohastatakse alati, kui kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed vaadatakse läbi vastavalt artiklile 21.

*Artikkel 18*

*Kliendi tuvastamine ja isikusamasuse kontrollimine*

1. Välja arvatud väiksema riskiga juhtumite korral, mille suhtes kohaldatakse 3. jao kohaseid meetmeid, ja olenemata 4. jao kohaste suurema riskiga juhtumite suhtes lisameetmete kohaldamisest, peavad kohustatud isikud kliendi ja tema nimel tegutseva isiku tuvastamiseks hankima vähemalt järgmise teabe:

   a) kui tegemist on füüsilise isikuga:

      i) ees- ja perekonnanimi;

      ii) sünnikoht ja -kuupäev:

      iii) kodakondsus või kodakondsused või kodakondsusetus ja vajaduse korral pagulasseisund või lisakaitse seisund ning riiklik isikukood, kui see on asjakohane;

      iv) alaline elukoht või, kui fikseeritud elukoha aadress ja seaduslik elukoht liidus puudub, siis postiaadress, kus füüsilise isikuga on võimalik ühendust saada, ning võimaluse korral amet, elukutse või tööalane staatus ja maksukohustuslasena registreerimise number;

   b) kui tegemist on juriidilise isikuga:

      i) juriidilise isiku õiguslik vorm ja nimi;

      ii) registrijärgse või ametliku asukoha aadress ja peamine tegevuskoht ning asutamisriik, kui see on erinev;

      iii) esindajate nimed ning olemasolu korral registrikood, maksukohustuslasena registreerimise number ja juriidilise isiku tunnus. Kohustatud isikud kontrollivad juriidilise isiku tegevust ka viimase majandusaasta raamatupidamisdokumentide või muu asjakohase teabe alusel;

   c) lepingulise usaldushalduse usaldushalduri või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omava isiku puhul:

      i) artikli 44 lõike 1 punktides a ja b ning käesoleva lõike punktis b osutatud teave kõigi tegelike kasusaajatena tuvastatud isikute kohta;

      ii) usaldushalduri (usaldushaldurite) või sarnases õiguslikus üksuses samaväärset positsiooni omava isiku (omavate isikute) elukoha aadress ja volitused, mis reguleerivad ja seovad õiguslikke üksuseid, ning olemasolu korral maksukohustuslasena registreerimise number ja juriidilise isiku tunnus;

d) muude organisatsioonide puhul, kellel on siseriikliku õiguse kohaselt õigusvõime:

i) nimi, registrijärgse asukoha aadress või samaväärne aadress;

ii) organisatsiooni esindama volitatud isikute nimed ning vajaduse korral õiguslik vorm, maksukohustuslasena registreerimise number, registrikood, juriidilise isiku tunnus ja põhikiri või samaväärne dokument.

2. Juriidilise isiku tegeliku kasusaaja tuvastamiseks koguvad kohustatud isikud artikli 44 lõike 1 punktis a osutatud teavet ja käesoleva artikli lõike 1 punktis b osutatud teavet.

Kui pärast kõigi esimese lõigu kohaste võimalike identifitseerimisvahendite ammendamist ei ole füüsilist isikut tuvastatud tegeliku kasusaajana või kui on kahtlus, kas tuvastatud isik (tuvastatud isikud) on tegelik kasusaaja (tegelikud kasusaajad), teevad kohustatud isikud kindlaks füüsilise isiku (füüsilised isikud), kellel on äriühingus või muus juriidilises isikus kõrgema juhtkonna liikme(te) ametikoht (ametikohad), ning kontrollivad nende isikusamasust. Kohustatud isikud dokumenteerivad võetud meetmed ja tuvastamise käigus ilmnenud raskused, mis viisid kõrgema juhtkonna liikme tuvastamiseni.

3. Usaldushalduse või sarnaste juriidiliste isikute või õiguslike üksuste soodustatud isikute puhul, kes on määratud teatavate omaduste või liigi järgi, kogub kohustatud isik soodustatud isikute kohta piisavalt teavet nii, et ta oleks kindel, et ta suudab väljamakse tegemise ajal või siis, kui soodustatud isik kasutab oma õigusi, tuvastada tema isikusamasuse.

4. Kohustatud isikud koguvad kliendi ja tegeliku kasusaaja isiku tuvastamiseks vajaliku teabe, dokumendid ja andmed ühel järgmistest viisidest:

a) isikut tõendava dokumendi, passi või samaväärse dokumendi esitamine ning teabe hankimine usaldusväärsetest ja sõltumatutest allikatest, millele pääsetakse juurde otse või mille esitab klient;

b) e-identimise vahendite ja asjakohaste usaldusteenuste kasutamine, nagu on sätestatud määruses (EL) nr 910/2014.

Tegelikku kasusaajat käsitleva teabe kontrollimiseks kasutavad kohustatud isikud ka direktiivi *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* artiklis 10 osutatud keskregistreid ning lisateavet. Kohustatud isikud selgitavad välja konsulteeritava lisateabe ulatuse, võttes arvesse tehingust või ärisuhtest ja tegelikust kasusaajast tulenevaid riske.

*Artikkel 19*

*Kliendi ja tegeliku kasusaaja isikusamasuse kontrollimise aeg*

1. Klientide ja tegelike kasusaajate isikusamasuse kontrollimine toimub enne ärisuhte loomist või juhutehingu tegemist. Sellist kohustust ei kohaldata käesoleva peatüki 3. jao kohaste väiksema riskiga olukordade suhtes, kui väiksem risk õigustab sellise kontrolli edasilükkamist.

2. Erandina lõikest 1 võib kliendi ja tegeliku kasusaaja isikusamasust kontrollida ärisuhte loomise ajal, kui seda on vaja, et äritegevuse tavapärast käiku mitte häirida ja kui rahapesu või terrorismi rahastamise risk on väike. Sellisel juhul tuleb need menetlused lõpule viia võimalikult kiiresti pärast esmakontakti.

3. Erandina lõikest 1 võib krediidi- või finantseerimisasutus avada konto, sealhulgas vabalt võõrandatavate väärtpaberitega tehingute tegemist võimaldava konto, mida klient võib nõuda, tingimusel, et on piisavalt tagatud see, et klient ei tee tehinguid või et neid ei tehta tema nimel, kuni artikli 16 lõike 1 esimese lõigu punktides a ja b sätestatud kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed on täielikult täidetud.

4. Kui kohustatud isikud astuvad uude ärisuhtesse juriidilise isikuga või lepingulise usaldushalduse usaldushalduriga või isikuga, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, millele on osutatud artiklites 42, 43 ja 48, ning nad peavad registreerima tegelikku kasusaajat käsitleva teabe vastavalt direktiivi *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* artiklile 10, koguvad kohustatud isikud tõendeid registreerimise või registri väljavõtte kohta.

*Artikkel 20*

*Ärisuhte või juhutehingu eesmärgi ja olemuse tuvastamine*

Enne ärisuhte loomist või juhutehingu tegemist peab kohustatud isik koguma vähemalt järgmise teabe, et mõista selle eesmärki ja kavandatud olemust:

a) kavandatava konto, tehingu või ärisuhte eesmärk;

b) kavandatavate tehingute või tegevuste hinnanguline summa ja majanduslik põhjendus;

c) rahaliste vahendite päritolu;

d) rahaliste vahendite sihtkoht.

*Artikkel 21*

*Ärisuhte pidev seire ja klientide tehtavate tehingute jälgimine*

1. Kohustatud isikud teevad ärisuhte, sealhulgas kliendi poolt kogu selle suhte jooksul tehtud tehingute pidevat seiret, et kontrollida, kas need tehingud on kooskõlas kohustatud isiku teadmistega kliendi, kliendi äritegevuse ja riskiprofiili kohta ning vajaduse korral teabega vahendite päritolu kohta, ning tuvastada tehingud, mille suhtes kohaldatakse põhjalikumat analüüsi vastavalt artiklile 50.

2. Lõikes 1 osutatud pideva seire raames tagavad kohustatud isikud, et kliendi asjakohaseid dokumente, andmeid või teavet ajakohastatakse.

   Klienditeabe esimese lõigu kohase ajakohastamise sagedus põhineb ärisuhtest tuleneval riskil. Klienditeabe ajakohastamise sagedus ei tohi mingil juhul ületada viit aastat.

3. Lisaks lõikes 2 sätestatud nõuetele vaatavad kohustatud isikud klienditeabe läbi ja vajaduse korral ajakohastavad seda, kui:

   a) kliendiga seotud asjakohased asjaolud on muutunud;

   b) kohustatud isikul on asjaomase kalendriaasta jooksul juriidiline kohustus võtta kliendiga ühendust, et vaadata läbi igasugune tegelikku kasusaajat (tegelikke

kasusaajaid) käsitlev asjakohane teave või järgida nõukogu direktiivi 2011/16/EL[34];

c) nad saavad teada olulisest asjaolust, mis on seotud kliendiga.

4. Hiljemalt *[kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumist]* annab AMLA välja suunised ärisuhte pideva seire ja sellise suhte raames tehtavate tehingute jälgimise kohta.

*Artikkel 22*

*Regulatiivsed tehnilised standardid kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete täitmiseks vajaliku teabe kohta*

1. Hiljemalt *[kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumist]* koostab AMLA regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu ja esitab selle komisjonile vastuvõtmiseks. Kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõus täpsustatakse:

a) nõuded, mida kohaldatakse kohustatud isikute suhtes vastavalt artiklile 16, ning teave, mida kogutakse artiklite 18 ja 20 ning artikli 27 lõike 1 ja artikli 28 lõike 4 kohaste kliendi suhtes rakendatavate standardsete, lihtsustatud ja tugevdatud hoolsusmeetmete täitmiseks, sealhulgas miinimumnõuded väiksema riskiga olukordades;

b) kliendi suhtes rakendatavate lihtsustatud hoolsusmeetmete liik, mida kohustatud isikud võivad kohaldada väiksema riskiga olukordades vastavalt artikli 27 lõikele 1, sealhulgas meetmed, mida kohaldatakse kohustatud isikute ja toodete või teenuste konkreetsete kategooriate suhtes, võttes arvesse *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* artikli 7 kohaselt komisjoni koostatud riigiülese riskihindamise tulemusi;

c) usaldusväärsed ja sõltumatud teabeallikad, mida võib kasutada füüsiliste või juriidiliste isikute isikusamasuse tuvastamise andmete kontrollimiseks artikli 18 lõike 4 kohaldamisel;

d) selliste atribuutide loetelu, mida artikli 18 lõike 4 punktis b osutatud e-identimise vahendid ja asjaomased usaldusteenused peavad sisaldama, et täita artikli 16 punktides a, b ja c sätestatud nõuded kliendi suhtes rakendatavate standardsete, lihtsustatud ja tugevdatud hoolsusmeetmete puhul.

2. Lõike 1 punktides a ja b osutatud nõuete ja meetmete puhul lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

a) osutatava teenusega kaasnev olemuslik risk;

b) tehingu laad, summa ja kordumine;

c) ärisuhte jaoks või juhutehingu tegemiseks kasutatavad kanalid.

3. AMLA vaatab regulatiivsed tehnilised standardid korrapäraselt läbi ning vajaduse korral koostab ja esitab komisjonile eelnõu nende standardite ajakohastamiseks, et võtta muu hulgas arvesse innovatsiooni ja tehnoloogia arengut.

[34] Nõukogu 15. veebruari 2011. aasta direktiiv 2011/16/EL maksustamisalase halduskoostöö kohta ja direktiivi 77/799/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 64 11.3.2011, lk 1).

4. Komisjonil on õigus käesolevat määrust täiendada, võttes vastu käesoleva artikli lõigetes 1 ja 3 osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse *[palun lisage viide – ettepanek rahapesuvastase ameti loomise kohta – COM/2021/421 final]* artiklitega 38–41.

2. JAGU

Kolmandaid riike käsitlevad põhimõtted ning väljastpoolt liitu lähtuvad rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud ohud

*Artikkel 23*

*Selliste kolmandate riikide kindlaksmääramine, kelle riiklikus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korras on märkimisväärseid strateegilisi puudusi*

1. Komisjon määrab kindlaks kolmandad riigid, kelle riiklikus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korras on märkimisväärseid strateegilisi puudusi, ja need nimetatakse „suure riskiga kolmandateks riikideks“.

2. Et määrata kindlaks lõikes 1 osutatud riigid, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 60 vastu käesolevat määrust täiendavaid delegeeritud õigusakte, kui:

   a) on kindlaks tehtud märkimisväärsed strateegilised puudused kolmanda riigi õiguslikus ja institutsionaalses rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikus;

   b) on kindlaks tehtud märkimisväärsed strateegilised puudused kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemi tulemuslikkuses rahapesu või terrorismi rahastamisega seotud riskide maandamisel;

   c) punktide a ja b kohaselt kindlaks tehtud märkimisväärsed strateegilised puudused on püsivad ning nende leevendamiseks ei ole võetud ega võeta meetmeid.

   Kõnealused delegeeritud õigusaktid võetakse vastu ühe kuu jooksul pärast seda, kui komisjon on kindlaks teinud, et punktides a, b või c sätestatud kriteeriumid on täidetud.

3. Lõike 2 kohaldamisel võtab komisjon arvesse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide ja standardite kehtestajate üleskutseid rakendada klientide suhtes tugevdatud hoolsusmeetmeid ja täiendavaid leevendusmeetmeid (edaspidi „vastumeetmed“), samuti nende koostatud asjakohaseid hindamisi, hinnanguid, aruandeid või avaldusi.

4. Kui kolmas riik määratakse kindlaks vastavalt lõikes 3 osutatud kriteeriumidele, rakendavad kohustatud isikud artikli 28 lõike 4 punktides a–g loetletud tugevdatud hoolsusmeetmeid ärisuhete või juhutehingute suhtes, mis hõlmavad kõnealuse kolmanda riigi füüsilisi või juriidilisi isikuid.

5. Lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusaktis määratakse artiklis 29 loetletud vastumeetmete hulgas kindlaks konkreetsed vastumeetmed, millega maandatakse suure riskiga kolmandatest riikidest tulenevaid riigipõhiseid riske.

6. Komisjon vaatab lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusaktid korrapäraselt läbi tagamaks, et lõike 5 kohaselt kindlaks määratud konkreetsed vastumeetmed võtavad arvesse muudatusi kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikus ning on riskide suhtes proportsionaalsed ja piisavad.

*Artikkel 24*

*Selliste kolmandate riikide kindlaksmääramine, kelle riiklikes rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kordades on nõuete järgimisega seotud puudused*

1. Kolmandad riigid, kelle riiklikes rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kordades on nõuete järgimisega seotud puudused, määrab kindlaks komisjon.

2. Et määrata kindlaks lõikes 1 osutatud riigid, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 60 vastu käesolevat määrust täiendavaid delegeeritud õigusakte, kui:

   a) on kindlaks tehtud nõuete järgimisega seotud puudused kolmanda riigi õiguslikus ja institutsionaalses rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikus;

   b) on kindlaks tehtud nõuete järgimisega seotud puudused kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemi tulemuslikkuses rahapesu või terrorismi rahastamisega seotud riskide maandamisel.

   Kõnealused delegeeritud õigusaktid võetakse vastu ühe kuu jooksul pärast seda, kui komisjon on kindlaks teinud, et punktides a või b sätestatud kriteeriumid on täidetud.

3. Lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusaktide koostamisel võtab komisjon arvesse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide ja standardite kehtestajate teavet rangema järelevalve all olevate jurisdiktsioonide kohta ning nende koostatud asjakohaseid hindamisi, hinnanguid, aruandeid või avaldusi.

4. Lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusaktis määratakse artikli 28 lõike 4 punktides a–g loetletud meetmete hulgas kindlaks tugevdatud hoolsusmeetmed, mida kohustatud isikud kohaldavad, et maandada riske, mis on seotud ärisuhete või juhutehingutega, millesse on kaasatud kõnealusest kolmandast riigist pärit füüsilised või juriidilised isikud.

5. Komisjon vaatab lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusaktid korrapäraselt läbi tagamaks, et lõike 4 kohaselt kindlaks määratud konkreetsed tugevdatud hoolsusmeetmed võtavad arvesse muudatusi kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikus ning on riskide suhtes proportsionaalsed ja piisavad.

*Artikkel 25*

*Liidu finantssüsteemi ohustavate kolmandate riikide kindlaksmääramine*

1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 60 vastu delegeeritud õigusakte, et määrata kindlaks kolmandad riigid, kes on konkreetseks ja tõsiseks ohuks liidu finantssüsteemile ja siseturu nõuetekohasele toimimisele, välja arvatud need, kes on hõlmatud artiklitega 23 ja 24.

2. Lõikes 1 osutatud delegeeritud õigusaktide koostamisel võtab komisjon eelkõige arvesse järgmisi kriteeriume:

   a) kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise õiguslik ja institutsiooniline raamistik, eelkõige:

      i) rahapesu ja terrorismi rahastamise kriminaliseerimine;

      ii) kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed;

      iii) andmete säilitamise nõuded;

      iv) kahtlastest tehingutest teatamise nõuded;

v) kuivõrd kättesaadav on pädevatele asutustele täpne ja õigeaegne teave juriidiliste isikute ja õiguslike üksuste tegelike kasusaajate kohta;

b) kolmanda riigi pädevate asutuste volitused ja menetlused rahapesu ja terrorismi rahastamisega võitlemisel, sealhulgas sobivalt tõhusad, proportsionaalsed ja heidutavad karistused, samuti kolmanda riigi tavad koostööl ja teabe vahetamisel liikmesriikide pädevate asutustega;

c) kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise korra tulemuslikkus rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide maandamisel;

3. Lõikes 1 osutatud ohutaseme kindlakstegemiseks võib komisjon paluda AMLA-l võtta vastu arvamus, mille eesmärk on hinnata konkreetset mõju liidu finantssüsteemi usaldusväärsusele, mis tuleneb ohu tasemest, mis kolmanda riigiga kaasneb.

4. Lõikes 1 osutatud delegeeritud õigusaktide koostamisel võtab komisjon eelkõige arvesse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide ja standardite kehtestajate asjakohaseid hindamisi, hinnanguid või aruandeid.

5. Kui asjaomasest kolmandast riigist tulenev kindlaksmääratud konkreetne ja tõsine oht on strateegiline puudus, kohaldatakse artikli 23 lõiget 4 ning lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusaktis määratakse kindlaks artikli 23 lõikes 5 osutatud konkreetsed vastumeetmed.

6. Kui asjaomasest kolmandast riigist tulenev kindlaksmääratud konkreetne ja tõsine oht on nõuete järgimisega seotud puudus, määratakse lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusaktis kindlaks artikli 24 lõikes 4 osutatud konkreetsed tugevdatud hoolsusmeetmed.

7. Komisjon vaatab lõikes 2 osutatud delegeeritud õigusaktid korrapäraselt läbi tagamaks, et lõigetes 5 ja 6 osutatud meetmed võtavad arvesse muudatusi kolmanda riigi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistikus ning on riskide suhtes proportsionaalsed ja piisavad.

*Artikkel 26*

*Suunised rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide, suundumuste ja meetodite kohta*

1. Hiljemalt *[kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]* võtab AMLA vastu suunised, milles määratakse kindlaks rahapesu ja terrorismi rahastamise suundumused, riskid ja meetodid, mis hõlmavad igasuguseid väljaspool liitu asuvaid geograafilisi piirkondi, millega kohustatud isikud kokku puutuvad. AMLA võtab eelkõige arvesse III lisas loetletud riskitegureid. Suurema riskiga olukordade tuvastamise korral hõlmavad suunised tugevdatud hoolsusmeetmeid, mida kohustatud isikud kaaluvad selliste riskide maandamiseks.

2. AMLA vaatab lõikes 1 osutatud suunised läbi vähemalt iga kahe aasta järel.

3. Lõikes 1 osutatud suuniste väljaandmisel ja läbivaatamisel võtab AMLA arvesse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide ja standardite kehtestajate hindamisi, hinnanguid või aruandeid.

3. JAGU

Kliendi suhtes rakendatavad lihtsustatud hoolsusmeetmed

*Artikkel 27*

*Kliendi suhtes rakendatavad lihtsustatud hoolsusmeetmed*

1. Kui ärisuhte või tehinguga kaasneb II ja III lisas sätestatud riskitegureid arvesse võttes väike risk, võivad kohustatud isikud rakendada kliendi suhtes järgmisi lihtsustatud hoolsusmeetmeid:

   a) kliendi ja tegeliku kasusaaja isikusamasuse kontrollimine pärast ärisuhte loomist, tingimusel et selline edasilükkamine on põhjendatud tuvastatud konkreetse väiksema riskiga, kuid igal juhul mitte hiljem kui 30 päeva pärast suhte loomist;

   a) kliendi tuvastamisega seotud ajakohastamiste sageduse vähendamine;

   b) ärisuhte eesmärgi ja kavandatud olemuse tuvastamiseks kogutava teabe hulga vähendamine või selle tuletamine tehingute või loodud ärisuhte liigist;

   c) kliendi tehtavate tehingute kontrollimise sageduse või määra vähendamine;

   d) kõikide muude asjakohaste lihtsustatud hoolsusmeetmete kohaldamine, mille AMLA on artikli 22 kohaselt kindlaks määranud.

   Esimeses lõigus osutatud meetmed peavad olema proportsionaalsed ettevõtte laadi ja suurusega ning tuvastatud väiksema riski konkreetsete elementidega. Kohustatud isikud jälgivad aga piisavalt tehinguid ja ärisuhteid, et oleks võimalik teha kindlaks ebatavalised või kahtlased tehingud.

2. Kohustatud isikud tagavad, et artikli 7 kohaselt kehtestatud ettevõttesisesed protseduurid sisaldavad lihtsustatud kontrolli erimeetmeid, mida tuleb võtta seoses eri liiki klientidega, kellega kaasneb madalam risk. Kohustatud isikud dokumenteerivad otsused, et võtta arvesse väiksema riski lisategureid.

3. Lõike 1 punktis a osutatud lihtsustatud hoolsusmeetmete kohaldamiseks võtavad kohustatud isikud enne kontrollimist vastu riskijuhtimisprotseduurid seoses tingimustega, mille alusel nad saavad osutada kliendile teenuseid või teha tehinguid, sealhulgas piirates tehtavate tehingute hulka, arvu või liike või jälgides tehinguid, et tagada nende vastavus asjaomase ärisuhte eeldatavatele normidele.

4. Kohustatud isikud kontrollivad regulaarselt lihtsustatud hoolsusmeetmete kohaldamise tingimuste jätkuvat olemasolu. Selliste kontrollide sagedus peab vastama ettevõtte laadile ja suurusele ning konkreetsest suhtest tulenevatele riskidele.

5. Kohustatud isikud hoiduvad lihtsustatud hoolsusmeetmete kohaldamisest järgmistes olukordades:

   a) kohustatud isikutel on kahtlused, kas kliendi või tegeliku kasusaaja esitatud teave on tuvastamise etapis tõene, või nad avastavad selle teabega seoses vasturääkivusi;

   b) väiksemale riskile osutavaid tegureid enam ei esine;

   c) kliendi tehingute ja ärisuhte raames kogutud teabe jälgimine välistab väiksema riskiga stsenaariumi;

   d) esineb rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus.

4. JAGU

Kliendi suhtes rakendatavad tugevdatud hoolsusmeetmed

*Artikkel 28*

*Kliendi suhtes rakendatavate tugevdatud hoolsusmeetmete kohaldamisala*

1. Artiklites 23, 24, 25 ja 30–36 osutatud juhtudel, samuti muudel suurema riskiga juhtudel, mille kohustatud isikud on tuvastanud vastavalt artikli 16 lõike 2 teisele lõigule („suurema riskiga juhtumid“), kohaldavad kohustatud isikud nende riskide sobivaks juhtimiseks ja maandamiseks kliendi suhtes tugevdatud hoolsusmeetmeid.

2. Kohustatud isikud uurivad selliste rahaliste vahendite päritolu ja sihtkohta, mis on seotud kõigi tehingutega, mis vastavad vähemalt ühele järgmistest tingimustest, ning nende tehingute eesmärki:

   a) tehingute olemus on keeruline;

   b) tehingud on ebatavaliselt suuremahulised;

   c) tehingute puhul on kasutatud ebatavalisi tehingumustreid;

   d) tehingutel ei ole selget majanduslikku või õiguslikku eesmärki.

3. Kohustatud isikud võtavad ärisuhtest või juhutehingust tulenevate rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide hindamisel arvesse vähemalt III lisas sätestatud võimaliku suurema riski tegureid ning artikli 26 kohaselt AMLA vastu võetud suuniseid, välja arvatud käesoleva peatüki 2. jaos käsitletud juhtudel.

4. Suurema riski korral võivad kohustatud isikud kohaldada järgmisi kliendi suhtes rakendatavaid tugevdatud hoolsusmeetmeid proportsionaalselt tuvastatud riskidega, välja arvatud käesoleva peatüki 2. jaos käsitletud juhtudel:

   a) kliendi ja tegeliku kasusaaja kohta lisateabe hankimine;

   b) ärisuhte kavandatud olemuse kohta lisateabe hankimine;

   c) kliendi ja tegeliku kasusaaja vahendite allika ja vara allika kohta lisateabe hankimine;

   d) teabe hankimine kavandatud või sooritatud tehingute põhjuste ja nende ärisuhtele vastavuse kohta;

   e) ärisuhete loomiseks või jätkamiseks kõrgema juhtkonna heakskiidu hankimine;

   f) ärisuhte tugevdatud seire, suurendades kohaldatavate kontrollide arvu ja ajastust ning valides välja lisauurimist vajavad tehingumustrid;

   g) nõudmine, et esimene makse tehakse konto kaudu, mis on avatud kliendi nimel krediidiasutuses, mis rakendab klientide suhtes hoolsusmeetmete standardeid, mis ei ole vähem kindlad kui käesolevas määruses sätestatud.

5. Kui liikmesriigid tuvastavad direktiivi *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* artikli 8 kohaselt suurema riskiga juhtumid, võivad nad nõuda kohustatud isikutelt tugevdatud hoolsusmeetmete kohaldamist ja vajaduse korral täpsustada neid meetmeid, välja arvatud käesoleva peatüki 2. jaos käsitletud juhtudel. Liikmesriigid teavitavad komisjoni ja AMLAt nende territooriumil asutatud kohustatud isikute suhtes kehtestatud tugevdatud hoolsusmeetmete nõuetest ühe kuu jooksul alates nende nõuete vastuvõtmisest, lisades põhjenduse sellise otsuse aluseks olevate rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide kohta.

Kui liikmesriikide poolt esimese lõigu kohaselt tuvastatud riskid võivad mõjutada liidu finantssüsteemi, kaalub AMLA komisjoni taotlusel või omal algatusel artikli 26 kohaselt vastu võetud suuniste ajakohastamist.

6. Kliendi suhtes rakendatavaid tugevdatud hoolsusmeetmeid ei kohaldata automaatselt selliste liidus asutatud kohustatud isikute filiaalide või tütarettevõtjate suhtes, mis asuvad artiklites 23, 24 ja 25 osutatud kolmandates riikides, kui need filiaalid või tütarettevõtjad järgivad täielikult kontserniüleseid põhimõtteid, kontrollimeetmeid ja protseduure kooskõlas artikliga 14.

*Artikkel 29*

*Vastumeetmed väljastpoolt liitu lähtuvate rahapesu ja terrorismi rahastamise ohtude leevendamiseks*

Artiklite 23 ja 25 kohaldamisel võib komisjon valida järgmiste vastumeetmete hulgast:

a) vastumeetmed, mida kohustatud isikud peavad võtma suure riskiga kolmandate riikide ja vajaduse korral muude liidu finantssüsteemi ohustavate riikidega seotud isikute ja juriidiliste isikute suhtes, mis hõlmavad järgmist:

i) tugevdatud hoolsusmeetmete lisaelementide kohaldamine;

ii) tugevdatud asjakohaste aruandlusmehhanismide või süstemaatilise finantstehingute aruandluse kasutusele võtmine;

iii) ärisuhete või tehingute piiramine nendest kolmandatest riikidest pärit füüsiliste või juriidiliste isikutega;

b) vastumeetmed, mida liikmesriigid peavad võtma suure riskiga kolmandate riikide ja vajaduse korral muude liidu finantssüsteemi ohustavate riikide suhtes, mis hõlmavad järgmist:

i) keeldumine asjaomase riigi kohustatud isikute tütarettevõtjate, harukontorite või esinduste asutamisest või muul viisil arvestamine asjaoluga, et asjaomane kohustatud isik pärineb kolmandast riigist, milles puudub piisav rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kord;

ii) kohustatud isikutel kohustatud isikute filiaalide või esinduste asutamise keelamine asjaomases kolmandas riigis või muul viisil arvestamine asjaoluga, et asjaomane filiaal või esindus asub kolmandas riigis, milles puudub piisav rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kord;

iii) tugevdatud järelevalvealase uurimise või tugevdatud välisauditi nõudmine asjaomases kolmandas riigis asuvate kohustatud isikute filiaalide ja tütarettevõtjate suhtes;

iv) tugevdatud välisauditi nõudmine finantskontsernide suhtes seoses nende asjaomases kolmandas riigis asuvate filiaalide ja tütarettevõtjatega;

v) krediidi- või finantseerimisasutustelt nõudmine, et nad vaataksid läbi korrespondentsuhted asjaomase kolmanda riigi respondentasutustega ja muudaksid neid või lõpetaksid need vajaduse korral.

*Artikkel 30*

*Konkreetsed tugevdatud hoolsusmeetmed piiriüleste korrespondentsuhete puhul*

Seoses piiriüleste korrespondentsuhetega, sealhulgas väärtpaberitehingute või rahaliste vahendite ülekandmiseks loodud suhted, mis hõlmavad maksete teostamist kolmandate riikide respondentasutustega, peavad krediidi- ja finantseerimisasutused lisaks artikli 16 kohaselt kliendi suhtes rakendatavatele hoolsusmeetmetele tegema ärisuhtesse astudes järgmist:

a) koguma piisavalt teavet respondentasutuse kohta, et täielikult mõista respondentasutuse tegevuse olemust ja tegema avalikult kättesaadava teabe põhjal otsuse asjaomase asutuse maine ja järelevalve kvaliteedi üle;

b) hindama respondentasutuses rakendatavaid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kontrollisüsteeme;

c) saama kõrgemalt juhtkonnalt eelnevalt nõusoleku uue korrespondentsuhte loomiseks;

d) dokumenteerima mõlema asutuse vastavad kohustused;

e) veenduma laiendatud kasutusõigusega kontode puhul, et respondentasutus on kontrollinud korrespondentasutuse kontodele otsest juurdepääsu omavate klientide isikusamasust ning võtab nende suhtes pidevalt hoolsusmeetmeid ning suudab taotluse korral esitada asjakohased kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete andmed.

Kui krediidi- ja finantseerimisasutused otsustavad lõpetada piiriülesed korrespondentsuhted rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase poliitikaga seotud põhjustel, dokumenteerivad nad oma otsuse.

*Artikkel 31*

*Varipankadega korrespondentsuhete loomise keeld*

Krediidi- ja finantseerimisasutustel on keelatud luua või jätkata korrespondentsuhteid varipankadega. Krediidi- ja finantseerimisasutused võtavad sobivaid meetmeid tagamaks, et ei looda ega jätkata korrespondentsuhteid krediidi- või finantseerimisasutustega, mis teadaolevalt lubavad varipankadel oma kontosid kasutada.

*Artikkel 32*

*Riikliku taustaga isikutega seotud erisätted*

1. Lisaks artiklis 16 sätestatud kliendi suhtes rakendatavatele hoolsusmeetmetele kehtestavad kohustatud isikud sobivad riskijuhtimissüsteemid, sealhulgas riskipõhised protseduurid, millega tehakse kindlaks, kas klient või kliendi tegelik kasusaaja on riikliku taustaga isik.

2. Riikliku taustaga isikutega tehtavate tehingute või ärisuhete suhtes kohaldavad kohustatud isikud järgmisi meetmeid:

   a) saavad kõrgemalt juhtkonnalt heakskiidu riikliku taustaga isikutega ärisuhete loomiseks või jätkamiseks;

   b) võtavad piisavaid meetmeid, et teha kindlaks sellise vara ja selliste rahaliste vahendite allikad, mida riikliku taustaga isikutega ärisuhetes või tehingute tegemisel kasutatakse;

   c) teostavad selliste ärisuhete pidevat tugevdatud seiret.

3. Hiljemalt *[kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumiskuupäeva]* väljastab AMLA suunised järgmiste küsimuste kohta:

a) lähedaseks kaastöötajaks peetava isiku määratluse alla kuuluvate isikute tuvastamise kriteeriumid;

b) teatava riikliku taustaga isikute kategooria, nende pereliikmete või lähedaseks kaastöötajaks peetavate isikutega seostatav riskitase, sh suunised, kuidas neid riske hinnata pärast seda, kui isik ei täida enam avaliku võimu olulisi ülesandeid artikli 35 mõistes.

*Artikkel 33*

*Avaliku võimu oluliste ülesannete loetelu*

1. Liikmesriigid koostavad ja ajakohastavad loetelu, mis näitab, millised konkreetsed ülesanded kvalifitseeruvad siseriiklike õigus- ja haldusnormide kohaselt avaliku võimu olulisteks ülesanneteks artikli 2 punkti 25 mõistes. Liikmesriigid nõuavad, et iga nende territooriumil paiknev akrediteeritud rahvusvaheline organisatsioon koostaks ja ajakohastaks loetelu avaliku võimu olulistest ülesannetest kõnealuses rahvusvahelises organisatsioonis artikli 2 punkti 25 mõistes. Kõnealused loetelud hõlmavad ka kõiki ülesandeid, mida võib usaldada kolmandate riikide ja rahvusvaheliste asutuste liikmesriigi tasandil akrediteeritud esindajatele. Liikmesriigid teavitavad nendest loeteludest ja nende muudatustest komisjoni ja AMLAt.

2. Komisjon koostab ja ajakohastab loetelu, mis näitab, millised konkreetsed ülesanded kvalifitseeruvad avaliku võimu olulisteks ülesanneteks liidu tasandil. Kõnealune loetelu hõlmab ka kõiki ülesandeid, mida võib usaldada kolmandate riikide ja rahvusvaheliste asutuste liidu tasandil akrediteeritud esindajatele.

3. Komisjon koostab käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud loetelude põhjal ühtse loetelu kõigist avaliku võimu olulistest ülesannetest artikli 2 punkti 25 mõistes. Komisjon avaldab selle ühtse loetelu Euroopa Liidu Teatajas. AMLA avaldab loetelu oma veebisaidil.

*Artikkel 34*

*Riikliku taustaga isikud, kes on kindlustuslepingute soodustatud isikud*

Kohustatud isikud võtavad mõistlikke meetmeid, et teha kindlaks, kas elukindlustuse või muu investeerimisega seotud kindlustuslepingu soodustatud isikud või, kui see on asjakohane, soodustatud isiku tegelik kasusaaja on riikliku taustaga isikud. Kõnealused meetmed võetakse hiljemalt väljamakse tegemisel või kindlustuslepingu terviklikul või osalisel määramisel. Suurema riski korral teevad kohustatud isikud lisaks artiklis 16 sätestatud kliendi suhtes rakendatavatele hoolsusmeetmetele järgmist:

a) teavitavad kõrgemat juhtkonda enne kindlustuslepingukohaste väljamaksete tegemist;

b) kontrollivad üksikasjalikult kogu ärisuhet kindlustusvõtjaga.

*Artikkel 35*

*Meetmed isikute suhtes, kes ei ole enam riikliku taustaga isikud*

1. Kui riikliku taustaga isik ei täida enam liidu, liikmesriigi, kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooni antud avaliku võimu olulisi ülesandeid, peavad kohustatud isikud võtma arvesse riske, mis on kõnealuse isikuga jätkuvalt seotud, oma rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide hindamises kooskõlas artikliga 16.

2. Kohustatud isikud kohaldavad üht või mitut artikli 28 lõikes 4 osutatud ärisuhtest tulenevate riskide maandamise meedet seni, kui on kindel, et kõnealune isik ei kujuta endast enam riski, ning igal juhul mitte vähem kui 12 kuu jooksul pärast seda, kui isik ei täida enam avaliku võimu olulisi ülesandeid.

3. Lõikes 2 osutatud kohustust kohaldatakse vastavalt, kui kohustatud isik astub ärisuhtesse isikuga, kellele liit, liikmesriik, kolmas riik või rahvusvaheline organisatsioon on varem usaldanud avaliku võimu olulisi ülesandeid.

*Artikkel 36*

*Riikliku taustaga isikute pereliikmed ja lähedased kaastöötajad*

Artiklites 32, 34 ja 35 osutatud meetmeid kohaldatakse ka pereliikmete või isikute suhtes, keda peetakse riikliku taustaga isikute lähedasteks äripartneriteks.

5. JAGU

Kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete erisätted

*Artikkel 37*

*Elukindlustuse ja investeerimisriskiga kindlustuse sektori spetsifikatsioonid*

Elukindlustuse või investeerimisriskiga kindlustuse puhul võtavad kohustatud isikud lisaks kliendi suhtes rakendatavatele hoolsusmeetmetele, mis on nõutud klientide ja tegeliku kasusaaja puhul, järgmisi kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid elukindlustus- ja investeerimisriskiga seotud kindlustuslepingu soodustatud isiku puhul, tehes seda kohe pärast soodustatud isikute tuvastamist või määramist:

a) soodustatud isiku puhul, kes tehakse kindlaks kui konkreetse nimega isik või õiguslik üksus, lähtutakse isiku või üksuse nimest;

b) soodustatud isiku puhul, kes on määratud omaduste või liigi järgi või muul viisil, kogutakse kõnealuse soodustatud isiku kohta piisavalt teavet, nii et tal oleks võimalik väljamakse tegemise ajal soodustatud isik tuvastada.

Esimese lõigu punktide a ja b puhul kontrollitakse soodustatud isiku ja vajaduse korral tema tegeliku kasusaaja isikusamasust väljamakse tegemise ajal. Kui elukindlustuse või investeerimisriskiga kindlustuse hüvitise soodustatud isikuks määratakse tervikuna või osaliselt kolmas isik, peavad määramisest teadlikud kohustatud isikud tuvastama füüsilise või juriidilise isiku või õigusliku üksuse tegeliku kasusaajana väljamaksmise ajal selle soodustatud isiku, kellele kindlustuslepingujärgne hüvitis välja makstakse.

6. JAGU

Nõuete täitmine kolmandate isikute poolt

*Artikkel 38*

*Üldsätted seoses tuginemisega teistele kohustatud isikutele*

1. Kohustatud isikud võivad tugineda teistele kohustatud isikutele, kes asuvad kas liikmesriigis või kolmandas riigis, et täita artikli 16 lõike 1 punktides a, b ja c sätestatud kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete nõudeid, tingimusel et:

   a) teised kohustatud isikud kohaldavad kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete ja andmete säilitamise nõudeid, mis on sätestatud käesolevas määruses, või samaväärseid nõudeid, kui teised kohustatud isikud on asutatud või asuvad kolmandas riigis;

   b) teiste kohustatud isikute poolset rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmist jälgitakse viisil, mis on kooskõlas direktiivi *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* IV peatükiga.

   Lõplikult vastutab kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete nõuete täitmise eest siiski kohustatud isik, kes tugineb teisele kohustatud isikule.

2. Kui kohustatud isikud otsustavad tugineda teistele kohustatud isikutele, kes asuvad kolmandates riikides, võtavad kohustatud isikud arvesse II ja III lisas loetletud geograafilisi riskitegureid ning komisjoni, AMLA või teiste pädevate asutuste esitatud asjakohast teavet või suuniseid.

3. Kontserni kuuluvate kohustatud isikute puhul võib käesoleva artikli ja artikli 39 nõuete täitmise tagada kontserniüleste põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuridega, tingimusel et täidetud on kõik järgmised tingimused:

   a) kohustatud isik tugineb teabele, mille on esitanud üksnes kohustatud isik, kes kuulub samasse kontserni;

   b) kontsern kohaldab rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise põhimõtteid ja protseduure, kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid ja andmete säilitamise nõudeid, mis on täielikult kooskõlas käesoleva määrusega või samaväärsete normidega kolmandates riikides;

   c) punktis b osutatud nõuete rakendamise tulemuslikkuse üle teostab kontserni tasandil järelevalvet päritoluliikmesriigi järelevalveasutus kooskõlas direktiivi *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* IV peatükiga või kolmanda riigi järelevalveasutus kooskõlas selle kolmanda riigi normidega.

4. Kohustatud isikud ei tohi tugineda kohustatud isikutele, kes on asutatud käesoleva peatüki 2. jao kohaselt kindlaks määratud kolmandates riikides. Liidus asutatud kohustatud isikud, kelle filiaalid ja tütarettevõtjad on asutatud kõnealustes kolmandates riikides, võivad siiski tugineda nendele filiaalidele ja tütarettevõtjatele, kui kõik lõike 3 punktides a–c sätestatud tingimused on täidetud.

*Artikkel 39*

*Teisele kohustatud isikule tuginemise protsess*

1. Kohustatud isikud saavad kolmandatelt isikutelt, kellele nad tuginevad, vajaliku teabe artikli 16 lõike 1 esimese lõigu punktides a, b ja c sätestatud kliendi suhtes rakendatavate hoolsuskohustuste täitmise või alustatava äritegevuse kohta.

2. Kohustatud isikud, kes tuginevad teistele kohustatud isikutele, võtavad kõik vajalikud meetmed tagamaks, et asjaomane kohustatud isik esitab taotluse korral:

a) kliendi tuvastamiseks kogutud teabe koopiad;

b) kõik lisadokumendid või usaldusväärsed teabeallikad, mida kasutati kliendi ja vajaduse korral kliendi tegelike kasusaajate või isikute, kelle nimel klient tegutseb, isikusamasuse kontrollimiseks, sealhulgas e-identimise vahendite ja asjakohaste usaldusteenuste kaudu saadud andmed, nagu on sätestatud määruses (EL) nr 910/2014; ning

c) teabe, mis on kogutud ärisuhte eesmärgi ja kavandatud olemuse kohta.

3. Kohustatud isik, kellele tuginetakse, esitab lõigetes 1 ja 2 osutatud teabe viivitamata ja igal juhul viie tööpäeva jooksul.

4. Lõigetes 1 ja 2 nimetatud teabe ja dokumentide edastamise tingimused määratakse kindlaks kohustatud isikute vahelises kirjalikus kokkuleppes.

5. Kui kohustatud isik tugineb oma kontserni kuuluvale kohustatud isikule, võib kirjaliku kokkuleppe asendada kontserni tasandil kehtestatud ettevõttesisese protseduuriga, tingimusel et artikli 38 lõike 2 tingimused on täidetud.

*Artikkel 40*

*Tegevuse edasiandmine*

1. Kohustatud isikud võivad käesoleva määruse kohastest nõuetest tulenevad ülesanded kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete täitmiseks anda edasi kas füüsilisest isikust või juriidilisest isikust agendile või välisele teenuseosutajale, välja arvatud füüsilised või juriidilised isikud, kes elavad või on asutatud kolmandates riikides, mis on kindlaks määratud käesoleva peatüki 2. jao kohaselt.

   Kohustatud isik vastutab täielikult selliste agentide või väliste teenuseosutajate tegevuse eest, kellele tegevus on edasi antud.

2. Lõike 1 kohaselt edasi antud ülesandeid ei tohi täita viisil, mis kahjustab oluliselt kohustatud isiku meetmete ja protseduuride kvaliteeti, mille abil täidetakse käesoleva määruse ja määruse *[palun lisage viide – ettepanek määruse (EL) 2015/847 uuesti sõnastamise kohta – COM/2021/422 final]* nõudeid. Ühelgi juhul ei tohi anda edasi järgmisi ülesandeid:

   a) kohustatud isiku riskihindamise heakskiitmine;

   b) artikli 7 kohaselt kehtestatud sisekontrollid;

   c) kohustatud isiku põhimõtete, kontrollimeetmete ja protseduuride koostamine ja heakskiitmine käesoleva määruse nõuete täitmiseks;

   d) riskiprofiili määramine võimalikule kliendile ja ärisuhte loomine selle kliendiga;

   e) kahtlaste või ebatavaliste tehingute ja tegevuste avastamise kriteeriumide kindlaksmääramine;

   f) kahtlastest tegevustest teatamine või künnisepõhised deklaratsioonid rahapesu andmebüroole vastavalt artiklile 50.

3. Kui kohustatud isik annab ülesande edasi lõike 1 kohaselt, tagab ta, et agent või väline teenuseosutaja rakendab kohustatud isiku vastu võetud meetmeid ja protseduure. Selliste ülesannete täitmise tingimused sätestatakse kirjalikus lepingus, mis on sõlmitud kohustatud isiku ja ettevõtja vahel, kellele tegevus edasi antakse.

Kohustatud isik teeb korrapäraseid kontrolle, et teha kindlaks, kas ettevõtja, kellele tegevus edasi anti, rakendab selliseid meetmeid ja protseduure tulemuslikult. Selliste kontrollide sagedus määratakse kindlaks edasi antavate ülesannete olulisuse alusel.

4. Kohustatud isikud tagavad, et tegevust ei anta edasi viisil, mis kahjustab oluliselt järelevalveasutuste võimet kontrollida ja jälgida kõigi käesolevas määruses sätestatud nõuete täitmist kohustatud isiku poolt.

*Artikkel 41*

*Suunised kolmandate isikute poolse nõuete täitmise kohta*

Hiljemalt *[kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist]* annab AMLA välja kohustatud isikutele mõeldud suunised, milles käsitletakse järgmist:

a) tingimused, mis on kohustatud isikutele vastuvõetavad, et nad saaksid tugineda teise kohustatud isiku kogutud teabele, sealhulgas kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete kaugkohaldamise korral;

b) tegevuse edasiandmise suhete loomine kooskõlas artikliga 40, nende juhtimine ja protseduurid, mille abil jälgitakse ülesannete täitmist ettevõtjate poolt, kellele tegevus edasi anti, ning eelkõige nende ülesannete, mida tuleb lugeda kriitilisteks ülesanneteks;

c) iga osalise roll ja vastutus, olenemata sellest, kas ta tugineb teisele kohustatud isikule või annab tegevuse edasi;

d) järelevalvealased lähenemisviisid seoses tuginemisega kohustatud isikutele ja tegevuse edasiandmisega.

## IV PEATÜKK

## TEGELIKU KASUSAAJA LÄBIPAISTVUS

*Artikkel 42*

*Äriühingute ja muude juriidiliste isikute tegelike kasusaajate tuvastamine*

1. Äriühingute puhul on artikli 2 punktis 22 määratletud tegelik kasusaaja (tegelikud kasusaajad) füüsiline isik (füüsilised isikud), kes kontrollib (kontrollivad) otseselt või kaudselt äriühingut kas osaluse või muul viisil kontrollimise kaudu.

Käesoleva artikli kohaldamisel tähendab „kontroll osaluse kaudu“ omandiõigust, mis on 25 % pluss üks aktsia või hääleõigused või muu osalus äriühingus, sealhulgas esitajaaktsiate kaudu, igal omandiõiguse tasandil.

Käesoleva artikli kohaldamisel hõlmab „muul viisil kontrollimine“ vähemalt ühte järgmistest:

a) õigus nimetada ametisse või vabastada ametist üle poole äriühingu juhatuse liikmetest või sarnastest juhtidest;

b) võime avaldada olulist mõju äriühingu tehtud otsustele, sh vetoõigused, otsustamisõigused, ja otsustele, mis on seotud kasumi jaotamisega või millega kaasneb varade ümberpaigutamine;

c) kontrollimine, olenemata sellest, kas seda jagatakse või mitte, omanike, liikmete või äriühingutega sõlmitud ametlike või mitteametlike kokkulepete, põhikirja sätete, partnerluslepingute, sündikaadilepingute või samaväärsete

dokumentide kaudu, sõltuvalt juriidilise isiku eripärast, samuti hääletamiskorra kaudu;

d) sidemed juhtide või direktorite / äriühingut omavate või kontrollivate isikute pereliikmetega;

e) esindaja kasutamise ametlike või mitteametlike lepingute kasutamist.

Muul viisil kontrollimist võidakse muu hulgas kindlaks määrata kooskõlas direktiivi 2013/34/EL artikli 22 lõigetes 1–5 sätestatud kriteeriumitega.

2. Juriidiliste isikute puhul, kes ei ole äriühingud, on artikli 2 punktis 22 määratletud tegelik kasusaaja käesoleva artikli lõike 1 kohaselt tuvastatud füüsiline isik, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse artikli 43 lõiget 2.

3. Liikmesriigid esitavad komisjonile *[kolm kuud pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva]* loetelu nende siseriikliku õiguse alusel tegutsevate äriühingute ja muude juriidiliste isikute liikide kohta, kelle tegelik kasusaaja (tegelikud kasusaajad) on kindlaks tehtud vastavalt lõikele 1. Teade peab sisaldama ettevõtjate konkreetseid kategooriaid, omaduste kirjeldust, nimesid ja vajaduse korral õiguslikku alust liikmesriikide siseriiklike õigusaktide alusel. Samuti peab see sisaldama märget selle kohta, kas muude juriidiliste isikute kui äriühingute konkreetse vormi ja struktuuri tõttu kohaldatakse artikli 45 lõikes 3 sätestatud mehhanismi, ning selle üksikasjalikku põhjendust.

4. Komisjon annab liikmesriikidele soovitusi konkreetsete normide ja kriteeriumide kohta, mille alusel teha kindlaks muude juriidiliste isikute kui äriühingute tegelik kasusaaja (tegelikud kasusaajad) hiljemalt *[üks aasta pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva]*. Juhul kui liikmesriigid otsustavad kõnealuseid soovitusi mitte kohaldada, teavitavad nad sellest komisjoni ja põhjendavad oma otsust.

5. Käesoleva peatüki sätteid ei kohaldata:

a) reguleeritud turul noteeritud äriühingute suhtes, mille suhtes kohaldatakse liidu õigusega kooskõlas olevaid avalikustamise nõudeid või samaväärseid rahvusvahelisi standardeid; ning

b) avalik-õiguslike isikute suhtes, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/24/EL[35] artikli 2 lõike 1 punktis 4.

*Artikkel 43*

*Lepingulise usaldushalduse ja sarnaste juriidiliste isikute või õiguslike üksuste tegelike kasusaajate tuvastamine*

1. Lepingulise usaldushalduse puhul on tegelikud kasusaajad kõik järgmised füüsilised isikud:

a) algne omanik (algsed omanikud);

b) usaldushaldur(id);

c) kaitsja(d), kui on olemas;

[35] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (EMPs kohaldatav tekst, ELT L 94, 28.3.2014, lk 65).

d) soodustatud isikud või juhul, kui on olemas soodustatud isikute kategooria, kõnealusesse kategooriasse kuuluvad isikud, kes saavad õiguslikust üksusest või juriidilisest isikust kasu, olenemata mis tahes künnisest, ning soodustatud isikute kategooria. Pensioniskeemide puhul, mis kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/2341[36] kohaldamisalasse ja milles on ette nähtud soodustatud isikute kategooria, on soodustatud isikuks siiski ainult soodustatud isikute kategooria;

e) kõik muud füüsilised isikud, kes lepingulist usaldushaldust läbi otsese või kaudse omandiõiguse või muul viisil (sealhulgas kontrolli- või omandiahela kaudu) lõplikult kontrollivad.

2. Juriidiliste isikute ja lepingulise usaldushaldusega sarnaste õiguslike üksuste puhul on tegelikud kasusaajad füüsilised isikud, kes on lõikes 1 osutatutega samaväärsel või sarnasel positsioonil.

Liikmesriigid esitavad komisjonile *[kolm kuud pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva]* loetelu õiguslike üksuste ja lepingulise usaldushaldusega sarnaste juriidiliste isikute kohta, kelle tegelik kasusaaja (tegelikud kasusaajad) on kindlaks tehtud vastavalt lõikele 1.

3. Komisjonil on õigus võtta rakendusaktiga vastu loetelu õiguslikest üksustest ja juriidilistest isikutest, keda reguleeritakse liikmesriikide õigusega, kelle suhtes tuleks kohaldada samasuguseid tegelike kasusaajate läbipaistvuse nõudeid nagu lepingulise usaldushalduse puhul. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas käesoleva määruse artikli 61 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 44*

*Tegelikku kasusaajat käsitlev teave*

1. Käesoleva määruse kohaldamisel peab tegelikku kasusaajat käsitlev teave olema piisav, täpne ja ajakohane ning sisaldama järgmist:

a) ees- ja perekonnanimi, täielik sünnikoht ja -kuupäev, elukoha aadress, tegeliku kasusaaja elukohariik ja kodakondsus või kodakondsused, riiklik isikukood ja selle allikas, näiteks pass või riiklik isikut tõendav dokument, ning vajaduse korral maksukohustuslasena registreerimise number või muu samaväärne number, mille on isikule määranud tema alaline elukohariik;

b) juriidilise isiku või õigusliku üksuse üle kontrolli teostamise viisi laad ja ulatus, kas osaluse kaudu või muul moel kontrollimise kaudu, samuti sel viisil kontrolli teostamise alguse kuupäev;

c) teave selle juriidilise isiku või õigusliku üksuse kohta, mille tegelik kasusaaja füüsiline isik on vastavalt artikli 16 lõike 1 punktile b, ning kontrolli- ja omandistruktuuri kirjeldus.

2. Tegelikke kasusaajaid käsitlev teave kogutakse 14 kalendripäeva jooksul alates juriidiliste isikute või õiguslike üksuste loomisest. Seda ajakohastatakse viivitamata ja igal juhul hiljemalt 14 kalendripäeva jooksul pärast tegeliku kasusaaja vahetumist ning igal aastal.

*Artikkel 45*

[36] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/2341 tööandja kogumispensioni asutuste tegevuse ja järelevalve kohta (ELT L 354, 23.12.2016, lk 37).

*Juriidiliste isikute kohustused*

1. Kõik liidus asutatud äriühingud ja muud juriidilised isikud koguvad ja säilitavad piisavat, täpset ja ajakohast teavet tegelike kasusaajate kohta.

   Juriidilised isikud esitavad kohustatud isikutele lisaks teabele oma juriidilise omaniku (juriidiliste omanike) kohta ka teabe tegelike kasusaajate kohta, kui kohustatud isikud rakendavad klientide suhtes hoolsusmeetmeid kooskõlas III peatükiga.

   Äriühingute või muude juriidiliste isikute tegelikud kasusaajad annavad nendele isikutele kogu äriühingu või muu juriidilise isiku jaoks vajaliku teabe.

2. Kui pärast kõigi artiklite 42 ja 43 kohaste võimalike identifitseerimisvahendite ammendamist ei ole tuvastatud tegeliku kasusaajana ühtki isikut või kui on kahtlus, kas tuvastatud isik (isikud) on tegelik kasusaaja (tegelikud kasusaajad), säilitavad äriühingud ja muud juriidilised isikud andmeid meetmete kohta, mida võeti, et tuvastada nende tegelikud kasusaajad.

3. Lõikes 2 osutatud juhtudel, kui esitatakse teavet tegelike kasusaajate kohta kooskõlas käesoleva määruse artikliga 16 ja direktiivi *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* artikliga 10, esitavad äriühingud või muud juriidilised isikud järgmise teabe:

   a) avaldus koos põhjendusega selle kohta, et tegelikku kasusaajat ei ole või et tegelikku kasusaajat ei ole võimalik tuvastada ega kontrollida;

   b) andmed füüsilise isiku (füüsiliste isikute) kohta, kes töötab (töötavad) äriühingus või juriidilises isikus kõrgema juhtkonna liikmena (liikmetena), mis on samaväärne artikli 44 lõike 1 punktis a nõutud teabega.

4. Juriidilised isikud teevad käesoleva artikli kohaselt kogutud teabe taotluse korral ja viivitamata pädevatele asutustele kättesaadavaks.

5. Lõikes 4 osutatud teavet säilitavad viis aastat pärast kuupäeva, mil äriühingud on tegevuse lõpetanud või muul viisil lakanud olemast, kas isikud, kelle ettevõtja on määranud dokumente säilitama, või haldurid, likvideerijad või muud ettevõtja tegevuse lõpetamisega seotud isikud. Teabe säilitamise eest vastutava isiku isiku- ja kontaktandmed edastatakse direktiivi *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* artiklis 10 osutatud registritele.

*Artikkel 46*

*Usaldushaldurite kohustused*

1. Liikmesriigis toimuva lepingulise usaldushalduse usaldushaldurid ja isikud, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, koguvad ja hoiavad piisavat, täpset ja ajakohast teavet õigusliku üksuse tegelike kasusaajate kohta. Sellist teavet säilitatakse viis aastat pärast seda, kui lõpetatakse nende osalemine lepingulises usaldushalduses või sarnases õiguslikus üksuses.

2. Lõikes 1 osutatud isikud avaldavad oma staatuse ja esitavad teavet tegelike kasusaajate kohta kohustatud isikutele, kui kohustatud isikud rakendavad klientide suhtes hoolsusmeetmeid kooskõlas III peatükiga.

3. Lepingulise usaldushalduse või sarnase õigusliku üksuse tegelik kasusaaja (tegelikud kasusaajad), välja arvatud usaldushaldur või isik, kellel on samaväärne positsioon,

esitab (esitavad) usaldushaldurile või isikule, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, kogu teabe, mis on vajalik käesoleva peatüki nõuete täitmiseks.

4. Lepingulise usaldushalduse haldurid ja isikud, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, teevad käesoleva artikli kohaselt kogutud teabe taotluse korral ja viivitamata pädevatele asutustele kättesaadavaks.

*Artikkel 47*

*Esindajate kohustused*

Äriühingu või muu juriidilise isiku variaktsionärid ja varijuhid peaksid säilitama piisavat, täpset ja ajakohast teavet oma esindajaks määraja ja esindajaks määraja tegeliku kasusaaja (tegelike kasusaajate) kohta ning avalikustama need ja nende staatuse äriühingule või muudele juriidilistele isikutele. Äriühingud või muud juriidilised isikud edastavad selle teabe registritele, mis on asutatud kooskõlas direktiivi *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* artikliga 10.

Äriühingud ja muud juriidilised isikud esitavad selle teabe ka kohustatud isikutele, kui kohustatud isikud rakendavad kliendi suhtes hoolsusmeetmeid kooskõlas III peatükiga.

*Artikkel 48*

*Välisriigi juriidilised isikud ja õiguslikud üksused*

1. Väljaspool liitu asutatud juriidiliste isikute või väljaspool liitu hallatava lepingulise usaldushalduse või sarnaste õiguslike üksuste tegelikke kasusaajaid käsitlevat teavet hoitakse direktiivi *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* artiklis 10 osutatud keskregistris, mille on asutanud liikmesriik, kus sellised ettevõtjad või lepingulise usaldushalduse usaldushaldurid või isikud, kellel on samaväärne positsioon sarnastes õiguslikes üksustes:

   a) loovad ärisuhteid kohustatud isikuga;

   b) omandavad oma territooriumil kinnisasju.

2. Kui juriidiline isik, lepingulise usaldushalduse usaldushaldur või isik, kellel on samaväärne positsioon sarnases õiguslikus üksuses, astub mitmesse ärisuhtesse või omandab kinnisasju eri liikmesriikides, loetakse registreerimise piisavaks tõendiks tõendit selle kohta, et tegelikke kasusaajaid käsitlev teave on kantud ühe liikmesriigi keskregistrisse.

*Artikkel 49*

*Karistused*

Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva peatüki sätete rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja heidutavad.

Liikmesriigid teavitavad komisjoni kõnealustest karistusi käsitlevatest eeskirjadest ja nende õiguslikest alustest hiljemalt *[kuus kuud pärast käesoleva määruse jõustumist]* ning teavitavad komisjoni viivitamata igast hilisemast muudatusest, mis neid mõjutab.

## V PEATÜKK
## TEATAMISKOHUSTUS

*Artikkel 50*

*Kahtlastest tehingutest teatamine*

1. Kohustatud isikud teatavad rahapesu andmebüroole kõikidest kahtlastest tehingutest, sealhulgas tehingukatsetest.

   Kohustatud isikud ning asjakohasel juhul nende juhid ja töötajad teevad täielikult koostööd, et viivitamata:

   a) teavitada rahapesu andmebürood omal algatusel, kui kohustatud isik teab, kahtlustab või tal on põhjendatud alus kahtlustada, et rahaliste vahendite puhul (olenemata asjaomasest summast) on tegemist kuritegelikust tegevusest saadud tuluga või et need on seotud terrorismi rahastamisega, ja sel juhul vastata rahapesu andmebüroo lisateabe taotlustele;

   b) esitada rahapesu andmebüroole selle taotluse korral vahetult kogu vajalik teave.

   Punktide a ja b kohaldamisel vastavad kohustatud isikud rahapesu andmebüroo teabetaotlusele viie päeva jooksul. Põhjendatud ja kiireloomulistel juhtudel on rahapesu andmebüroodel võimalik lühendada seda tähtaega 24 tunnini.

2. Lõike 1 kohaldamisel hindavad kohustatud isikud artikli 20 kohaselt ebatüüpilisteks tunnistatud tehinguid, et avastada tehinguid, mille puhul võib kahtlustada seotust rahapesu või terrorismi rahastamisega.

   Kahtlus põhineb kliendi omadustel, tehingu või tegevuse mahul ja olemusel, seosel mitme tehingu või tegevuse ja mis tahes muu kohustatud isikule teadaoleva asjaolu vahel, sealhulgas tehingu või tegevuse kooskõlal kliendi riskiprofiiliga.

3. Hiljemalt *[kaks aastat pärast käesoleva määruse jõustumist]* koostab AMLA rakenduslike tehniliste standardite eelnõu ja esitab selle komisjonile vastuvõtmiseks. Rakenduslike tehniliste standardite eelnõus määratakse kindlaks vorm, mida kasutatakse kahtlastest tehingutest teatamiseks vastavalt lõikele 1.

4. Komisjonil on õigus võtta vastu käesoleva artikli lõikes 3 osutatud rakenduslikud tehnilised standardid kooskõlas määruse *[palun lisage viide – ettepanek rahapesuvastase ameti loomise kohta – COM/2021/421 final]* artikliga 42.

5. AMLA annab välja ja ajakohastab korrapäraselt suuniseid ebatavalise või kahtlase tegevuse või käitumise tunnuste kohta.

6. Artikli 9 lõike 3 kohaselt määratud isik edastab käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teabe rahapesu andmebüroole selles liikmesriigis, kelle territooriumil teavet edastav kohustatud isik on asutatud.

*Artikkel 51*

*Erisätted kohustatud isikute teatavate kategooriate poolse kahtlastest tehingutest teatamise kohta*

1. Erandina artikli 50 lõikest 1 võivad liikmesriigid lubada artikli 3 punkti 3 alapunktides a, b ja d osutatud kohustatud isikutel edastada artikli 50 lõikes 1 osutatud teavet liikmesriigi määratud iseregulatsiooni organile.

   Määratud iseregulatsiooni organ edastab esimeses lõigus osutatud teabe rahapesu andmebüroole viivitamata ja filtreerimata kujul.

2. Liikmesriigid ei kohalda artikli 50 lõikes 1 sätestatud kohustusi notarite, advokaatide, muude sõltumatute õigusteenuse osutajate, audiitorite, raamatupidamisteenuse osutajate ega maksunõustajate suhtes sellises ulatuses, kuivõrd selline erand on seotud teabega, mida nad saavad mõnelt oma kliendilt või mõne oma kliendi kohta, kui nad selgitavad oma kliendi õiguslikku olukorda või kaitsevad või esindavad kõnealust klienti kohtumenetluses või sellega seoses, sealhulgas juhul, kui nad annavad kohtumenetluse algatamist või vältimist käsitlevat nõu, olenemata sellest, kas kõnealune teave on saadud enne sellist menetlust, selle ajal või pärast seda.

*Artikkel 52*

*Rahapesu andmebüroo nõusolek tehingu tegemiseks*

1. Kohustatud isikud hoiduvad tegemast tehinguid, mida nad teavad või kahtlustavad olevat seotud kuritegelikust tegevusest saadud tuluga või terrorismi rahastamisega, enne artikli 50 lõike 1 teise lõigu punktis a sätestatud vajalike toimingute tegemist ning enne, kui nad on täitnud rahapesu andmebüroo või muu pädeva asutuse antud konkreetsed juhised kooskõlas kohaldatava õigusega.

2. Kui lõikes 1 osutatud tehingute tegemata jätmine ei ole võimalik või kui tegemata jätmine võib takistada kahtlasest tehingust kasu saajate tabamiseks tehtavaid jõupingutusi, teavitavad kohustatud isikud rahapesu andmebürood kohe pärast tehingu tegemist.

*Artikkel 53*

*Teabe avalikustamine rahapesu andmebüroole*

Kui kohustatud isik, selle töötaja või juht edastab heauskselt teavet vastavalt artiklitele 50 ja 51, ei käsitata seda lepinguga või õigus- või haldusnormidega teabe avaldamisele kehtestatud piirangute rikkumisena ning kohustatud isik, selle juht või töötaja ei kanna selle eest mingit vastutust, ning seda isegi juhul, kui ta ei olnud täielikult teadlik asjaomasest kuritegelikust tegevusest, ja olenemata sellest, kas ebaseaduslik tegevus tegelikult aset leidis.

*Artikkel 54*

*Avaldamise keelamine*

1. Kohustatud isikud ning nende juhid ja töötajad ei avalikusta asjaomasele kliendile ega teistele kolmandatele isikutele asjaolu, et edastatakse, tulevikus edastatakse või on edastatud teavet vastavalt artiklile 50 või 51 või et rahapesuga või terrorismi rahastamisega seoses on alustatud või võidakse alustada analüüsi.

2. Lõiget 1 ei kohaldata teabe edastamisel pädevatele asutustele ja iseregulatsiooni organitele, kui nad täidavad järelevalveülesandeid, ega teabe edastamisel rahapesu, terrorismi rahastamise ja muu kuritegeliku tegevuse uurimise ja nende eest vastutusele võtmise eesmärgil.

3. Erandina lõikest 1 võib teavet edastada samasse kontserni kuuluvate kohustatud isikute vahel või nende isikute ja nende kolmandates riikides asutatud filiaalide ja tütarettevõtjate vahel, tingimusel et kõnealused filiaalid ja tütarettevõtjad järgivad täielikult kontserniüleseid põhimõtteid ja protseduure, sealhulgas artikli 13 kohaseid menetlusi teabe jagamiseks kontsernis, ning et kontserniülesed põhimõtted ja protseduurid vastavad käesolevas määruses sätestatud nõuetele.

4. Erandina lõikest 1 võib teavet edastada artikli 3 punkti 3 alapunktides a ja b osutatud kohustatud isikute või selliste kolmandate riikide isikute vahel, kus kehtivad käesoleva määruse nõuetega samaväärsed nõuded ja kes tegutsevad oma kutsealal, olgu siis töötajatena või mitte, ühes ja samas juriidilises isikus või ulatuslikumas struktuuris, kuhu isik kuulub ja millel on ühised omanikud ja juhtkond või kus teostatakse ühist vastavuskontrolli.

5. Artikli 3 punktides 1 ja 2 ning punkti 3 alapunktides a ja b osutatud kohustatud isikute puhul juhtudel, kus on tegemist sama kliendi ja sama tehinguga, milles osaleb kaks või enam kohustatud isikut, võib erandina lõikest 1 teavet edastada asjaomaste kohustatud isikute vahel, kui nad asuvad liidus, või kui on tegemist selliste kolmandate riikide isikutega, kus kehtivad käesoleva määruse nõuetega samaväärsed nõuded, ja kui nad on samas kohustatud isikute kategoorias ning nende suhtes kohaldatakse ametisaladusega ja isikuandmete kaitsega seotud kohustusi.

6. Kui artikli 3 punkti 3 alapunktides a ja b osutatud kohustatud isikud püüavad klienti veenda ebaseaduslikust tegevusest hoiduma, ei käsitata seda avaldamisena lõike 1 mõistes.

## VI PEATÜKK

## ANDMEKAITSE JA ANDMETE SÄILITAMINE

*Artikkel 55*

*Teatavat liiki isikuandmete töötlemine*

1. Kui see on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks rangelt vajalik, võivad kohustatud isikud töödelda määruse (EL) 2016/679 artikli 9 lõikes 1 osutatud isikuandmete eriliike ning kõnealuse määruse artiklis 10 osutatud süüteoasjades süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegudega seotud isikuandmeid, kui järgitakse lõigetes 2 ja 3 sätestatud kaitsemeetmeid.

2. Kohustatud isikutel peab olema võimalik töödelda määruse (EL) 2016/679 artikliga 9 hõlmatud isikuandmeid, tingimusel et:

   a) kohustatud isikud teavitavad oma kliente või võimalikke kliente, et selliseid andmeliike võib töödelda käesoleva määruse nõuete täitmiseks;

   b) andmed pärinevad usaldusväärsetest allikatest, on täpsed ja ajakohased;

   c) kohustatud isik võtab kõrge turvalisuse tasemega meetmeid kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikliga 32, eelkõige seoses konfidentsiaalsusega.

3. Lisaks lõikele 2 on kohustatud isikutel võimalik töödelda määruse (EL) 2016/679 artikliga 10 hõlmatud isikuandmeid, tingimusel et:

   a) sellised isikuandmed on seotud rahapesu, selle eelkuritegude või terrorismi rahastamisega;

   b) kohustatud isikud on kehtestanud protseduurid, mis võimaldavad selliste andmete töötlemisel eristada väiteid, uurimisi, menetlusi ja süüdimõistvaid kohtuotsuseid, võttes arvesse põhiõigust õiglasele kohtumenetlusele, õigust kaitsele ja süütuse presumptsiooni.

4. Käesoleva määruse alusel võivad kohustatud isikud töödelda isikuandmeid üksnes rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil ning neid andmeid ei tohi

täiendavalt töödelda viisil, mis ei vasta nimetatud eesmärgile. Käesoleva määruse alusel isikuandmete töötlemine ärilistel eesmärkidel on keelatud.

*Artikkel 56*

*Andmete säilitamine*

1. Kohustatud isikud säilitavad siseriikliku õigusega kooskõlas järgmised dokumendid ja teabe, mida rahapesu andmebürood või muud pädevad asutused saavad kasutada võimaliku rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamiseks, avastamiseks ja uurimiseks:

   a) koopia dokumentidest ja teabest, mis on saadud kliendi suhtes hoolsusmeetmete rakendamisel vastavalt III peatükile, sealhulgas e-identimise vahendite abil saadud teave, ning artikli 50 kohaselt tehtud analüüside tulemused;

   b) tehingute tõendusmaterjal ja teave originaaldokumentidena või nende koopiatena, mida võib kohaldatava siseriikliku õiguse kohaselt kasutada kohtumenetluse käigus tehingute tuvastamiseks.

2. Erandina lõikest 1 võivad kohustatud isikud otsustada teabe koopiate säilitamise asendada viidetega sellisele teabele, tingimusel et sellise teabe säilitamise laad ja viis tagavad, et kohustatud isikud saavad teabe pädevatele asutustele viivitamata esitada ning et teavet ei saa muuta.

   Esimeses lõigus osutatud erandit kasutavad kohustatud isikud määravad artikli 7 kohaselt koostatud ettevõttesisestes protseduurides kindlaks teabekategooriad, mille puhul nad säilitavad koopia või originaali asemel viite sellele, ning teabe otsimise protseduurid, et selle saaks taotluse korral esitada pädevatele asutustele.

3. Lõigetes 1 ja 2 osutatud teavet säilitatakse viie aasta jooksul pärast kliendiga ärisuhte lõpetamist või juhutehingu tegemise kuupäeva. Selle säilitamisperioodi möödumisel kustutavad kohustatud isikud isikuandmed.

   Esimeses lõigus osutatud säilitamisperioodi kohaldatakse ka direktiivi *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* artiklis 14 osutatud keskmehhanismide kaudu juurdepääsetava teabe suhtes.

4. Kui *[selle määruse kohaldamise alguskuupäev]* on liikmesriigis pooleli kohtumenetlus seoses kahtlustatava rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamise, avastamise, uurimise või selle eest vastutusele võtmisega ning kohustatud isiku valduses on kõnealuse poolelioleva menetlusega seotud teavet või dokumente, võib kohustatud isik seda teavet või neid dokumente säilitada kooskõlas siseriikliku õigusega viis aastat alates *[selle määruse kohaldamise alguskuupäev]*.

   Liikmesriik võib poolelioleva kriminaaluurimise ja kohtumenetluse suhtes kohaldatavate tõendeid reguleerivate siseriiklike kriminaalõigusnormide kohaldamist piiramata lubada või nõuda sellise teabe või dokumentide säilitamist täiendava viieaastase perioodi jooksul, kui on kindlaks tehtud, et selline pikemaajalisem säilitamine on vajalik ja proportsionaalne kahtlustatava rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamiseks, avastamiseks, uurimiseks või selle eest vastutusele võtmiseks.

*Artikkel 57*

*Dokumentide esitamine pädevatele asutustele*

Kohustatud isikutel on süsteemid, mis võimaldavad neil kooskõlas siseriikliku õigusega turvaliste kanalite kaudu ja päringute täielikku konfidentsiaalsust tagades vastata ammendavalt ja kiiresti rahapesu andmebüroo või teiste asutuste päringutele selle kohta, kas neil on või on eelnenud viie aasta jooksul olnud ärisuhe teatavate isikutega ning milline on või oli selle suhte olemus.

## VII PEATÜKK

## Anonüümsetest instrumentidest tulenevate riskide maandamise meetmed

*Artikkel 58*

*Anonüümsed kontod ning esitajaaktsiad ja esitajaaktsiate ostutähed*

1. Krediidi- ja finantseerimisasutustel ning krüptovarateenuse osutajatel on keelatud hoida anonüümseid kontosid, anonüümseid hoiuraamatuid, anonüümseid hoiulaekaid või anonüümseid krüptokukruid ning mis tahes muid kontosid, mis võimaldavad kliendikonto omaniku anonüümimist.

   Olemasolevate anonüümsete pangakontode, anonüümsete hoiuraamatute, anonüümsete hoiulaegaste või krüptokukrute omanikele kohaldatakse kliendi suhtes rakendatavaid hoolsusmeetmeid enne seda, kui neid kontosid, hoiuraamatuid, hoiulaekaid või krüptokukruid mis tahes viisil kasutatakse.

2. Vastuvõtjatena tegutsevad krediidi- ja finantseerimisasutused ei võta vastu makseid, mis on tehtud kolmandates riikides välja antud anonüümsete ettemaksekaartidega, välja arvatud juhul, kui komisjoni poolt artikli 22 kohaselt vastu võetud regulatiivsetes tehnilistes standardites on tõendatud väikesele riskile tuginedes sätestatud teisiti.

3. Äriühingutel on keelatud emiteerida esitajaaktsiaid ja nad peavad konverteerima kõik olemasolevad esitajaaktsiad nimelisteks aktsiateks hiljemalt *[kaks aastat pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva]*. Siiski lubatakse äriühingutel, kelle väärtpaberid on noteeritud reguleeritud turul või kelle aktsiad on emiteeritud vahendatud väärtpaberitena, säilitada esitajaaktsiaid.

   Äriühingutel on keelatud välja anda esitajaaktsiate ostutähti, mis ei ole vahendatud kujul.

*Artikkel 59*

*Suurte sularahamaksete piirangud*

1. Isikud, kes kauplevad kaupadega või osutavad teenuseid, võivad teha või saada sularahamakseid ainult summas, mis on kuni 10 000 eurot või samaväärne summa omavääringus või välisvaluutas, olenemata sellest, kas tehing sooritatakse ühe maksena või mitme maksena, mis näivad olevat omavahel seotud.

2. Liikmesriigid võivad kehtestada madalamad piirmäärad pärast konsulteerimist Euroopa Keskpangaga vastavalt nõukogu otsuse 98/415/EÜ[37] artikli 2 lõikele 1. Komisjoni teavitatakse madalamatest piirmääradest kolme kuu jooksul alates meetme kehtestamisest riiklikul tasandil.

[37] Nõukogu otsus, 29. juuni 1998, riikide ametiasutuste konsulteerimise kohta Euroopa Keskpangaga seoses õigusaktide eelnõudega (EÜT L 189, 3.7.1998, lk 42).

3. Kui riiklikul tasandil on juba kehtestatud lõikes 1 sätestatud piirmäärast madalamad piirmäärad, jäävad need kehtima. Liikmesriigid teatavad nendest piirmääradest kolme kuu jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest.

4. Lõikes 1 nimetatud piirangut ei kohaldata järgmistes olukordades:

   a) maksed füüsiliste isikute vahel, kes ei täida ametiülesandeid;

   b) krediidiasutuste ruumides tehtud maksed või hoiused. Sellisel juhul teavitab krediidiasutus piirmäära ületavast maksest või hoiusest rahapesu andmebürood.

5. Liikmesriigid tagavad, et sobivaid meetmeid, sealhulgas karistusi, kohaldatakse selliste ametiülesandeid täitvate füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes, keda kahtlustatakse lõikes 1 sätestatud piirmäära või liikmesriikide poolt kehtestatud madalama piirmäära ületamises.

6. Karistuste üldine tase arvutatakse vastavalt riikliku õiguse asjakohastele sätetele nii, et tulemused oleksid proportsionaalsed rikkumise tõsidusega, aidates seega tulemuslikult ära hoida teisi samalaadseid rikkumisi.

## VIII PEATÜKK

## LÕPPSÄTTED

*Artikkel 60*

*Delegeeritud õigusaktid*

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artiklites 23, 24 ja 25 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates *[käesoleva määruse jõustumise kuupäev]*.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklites 23, 24 ja 25 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonivahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teavitab ta sellest samal ajal nii Euroopa Parlamenti kui ka nõukogu.

6. Artiklite 23, 24 ja 25 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole ühe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega ühe kuu võrra.

*Artikkel 61*

*Komitee*

1. Komisjoni abistab rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komitee, mis on asutatud määruse *[palun lisage viide – ettepanek sõnastada uuesti määrus (EL) 2015/847 – COM/2021/422 final]* artikliga 28. Nimetatud komitee on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 182/2011 kohane komitee.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

*Artikkel 62*

*Läbivaatamine*

Hiljemalt *[viis aastat pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva]* ja seejärel iga kolme aasta järel esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande määruse kohaldamise kohta.

*Artikkel 63*

*Aruanded*

Hiljemalt *[kolm aastat pärast määruse kohaldamise alguskuupäeva]* esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse järgmiste aspektide vajalikkust ja proportsionaalsust:

a) juriidiliste isikute tegelike kasusaajate tuvastamisel kohaldatava protsendi vähendamine;

b) suurte sularahamaksete piirmäära täiendav alandamine.

*Artikkel 64*

*Seos direktiiviga 2015/849*

Viiteid määrusele (EÜ) nr 2015/849 käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ja direktiivile *[palun lisage viide – ettepanek kuuenda rahapesuvastase direktiivi kohta – COM/2021/423 final]* ning neid loetakse vastavalt IV lisas esitatud vastavustabelile.

*Artikkel 65*

*Jõustumine ja kohaldamine*

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Määrust kohaldatakse alates *[*kolm *aastat pärast selle jõustumist]*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

| | |
|---|---|
| *Euroopa Parlamendi nimel* | *Nõukogu nimel* |
| *president* | *eesistuja* |